

همزمان با آغاز هفته کتاب صورت گرفت

قدردانی از اهالی قلم و نشر

سرای اهل قلم در آستانه آغاز هفته کتاب (۲۳ آبان ماه) شاهد برگزاری مراسم تجلیل از برگزیدگان بیست و چهارمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی و خادمان نشر بود. در این مراسم که با حضور گروهی از خادمان نشر و برگزیدگان تشویقی کتاب سال و علاقه مندان به کتاب برگزار شد، دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ضمن ابراز خرسندی از تجلیل برگزیدگان همزمان با آغاز هفته کتاب، گفت: «یکی از مسائل اصلی در سیاست های کلان ما که در معاونت فرهنگی به آن توجه کرده ایم، این بوده و هست که تا جایی که ممکن است پدید آورندگان آثار و کسانی که در نوشتن آثار فاخر زحمت می کشند، به نوعی مورد تقدیر و تشکر قرار بگیرند.»

کتابخانه

شنبه ۲۶ آبان ۱۳۸۶
ذی القعدة ۱۷، ۱۴۲۸ نوامبر ۲۰۰۷
شماره ۱۰۷، پیاپی ۷۵۸
۳۲ صفحه، ۱۰۰ تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدram پاک آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۵-۶۶۹۶۱۵۱-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرانچاپ

www.ketabehafteh.ir

منوچهر اکبری تشریح کرد

جزئیات داوری کتاب سال

منوچهر اکبری، دبیر علمی بیست و پنجمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی، شیوه داوری و همکاری داوران با این جایزه را تشریح کرد.

اکبری که امسال دبیر علمی بیست و پنجمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی شده است در حاشیه نشست خبری جایزه کتاب فصل درباره شیوه داوری، داوران و کتاب های ارسالی به دبیرخانه کتاب سال توضیحاتی داد که برخی از ابهامات را رفع می کند.

اکبری با بیان این که در خانه کتاب بانک اطلاعاتی ای هست که اطلاعات زبده ترین داوران هر یک از رشته های مختلف در آن نگهداری می شود، گفت: در این بانک اطلاعاتی، ۵۸۰ داور پرونده دارند و در پرونده هر کدام از آنها سوابق داوری آنها ثبت شده است.

۳

تجهیز ۴۲۵ کتابفروشی به دستگاه کارتخوان

فرهنگ و اندیشه و کتاب شود.

نصب تعداد ۴۲۵ دستگاه کارتخوان در کتابفروشی های کشور و صدور ۸۴ هزار کارت تایید کننده مطالب فوق هستند و می توان امیدوار بود طی چند ماه آینده البته با اطلاع رسانی بیشتر، تمام کتابفروشی های کشور صاحب دستگاه کارتخوان (POS) شوند.

یکی از کتابفروشی های راسته خیابان انقلاب این اقدام را بسیار موثر و مفید می داند و معتقد است که اطلاع رسانی در خصوص دستگاه های کارتخوان خیلی گسترده نبوده است و هنوز بسیاری از کتابفروشی ها از امکانات پیش بینی شده برای استقرار دستگاه مطلع نیستند.

وی می گوید: «باید این برنامه ریزی صورت گیرد تا تمام کتابفروشی های کشور صاحب دستگاه کارتخوان شوند چرا که به زودی اغلب مردم به جای این که بخواهند پول کتاب را بدهند، کارت خرید کتاب ارائه خواهند کرد این اتفاق را در مورد خرید بسیاری از کالاها شاهد هستیم و مردم ترجیح می دهند به جای همراه داشتن پول نقد، صرفا یک کارت در جیب یا کیف خود داشته باشند.»

۱۱

با آن که چند ماه پیشتر از معرفی و رونمایی کارت های الکترونیک خرید کتاب نمی گذرد، اما در همین مدت کوتاه شاهد تغییرات و حتی شاید بتوان گفت تحولاتی در عرصه نشر کشور هستیم.

احتمالا مطلع هستید که موضوع جایگزینی این کارت ها به جای بن های کاغذی خرید کتاب از سال گذشته و از طرف معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مطرح شد و بسیاری از کارشناسان حوزه نشر از این موضوع استقبال کردند.

در مورد فواید این کارت و تاثیر مثبت آن بر حوزه نشر کشور به اندازه کافی یادداشت، مقاله، نظر و در نشریات و نشست ها مطرح شده است. اما صرف نظر از همه دیدگاه هایی که تایید کننده این حرکت کارآمد در بازار خرید و فروش کتاب است، نگاهی به آمار توزیع این کارت ها و استقبال سازمان ها و ادارات مختلف برای تهیه کارت ها نیز می تواند جالب توجه باشد؛ آماری که نشان دهنده روند رو به رشد هستند و شاید زمانی که حداقل یک عضو از هر خانواده یک کارت داشته باشد خیلی دور نباشد چرا که این کارت ها صرفا به نام افراد صادر می شود و به نوعی می تواند تبدیل به یکی از نیازمندی ها و لوازم شخصی افراد، خصوصا اهالی

خرید ۳۴۰ عنوان کتاب

در دویست و هشتاد و پنجمین جلسه هیات خرید کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، خرید ۳۴۰ عنوان کتاب مورد تصویب اعضا قرار گرفت. به گزارش کتاب هفته ۲۲۰ عنوان از این کتاب ها برای کتابخانه های عمومی و ۱۲۰ عنوان نیز برای کتابخانه های مساجد خریداری شده است. فهرست کتابهای خریداری شده و اطلاعات مورد نیاز درباره آن ها در سایت خبرگزاری کتاب ایران به نشانی www.ibn.ir قابل دسترسی است.

باعطر کتاب
و اینک بار دیگر

هفته کتاب و کتابخوانی گرامی باد

انتشارات بین المللی گاج

خادمان نشر تجلیل شدند

گردش مناسب مالی برای خود ایجاد و فضا را برای صنعت چاپ بازتر کند.

وی افزود: متأسفانه ما کمترین تجربه را درباره ورود به بازارهای جهانی داشته ایم و امیدوارم در این بخش تحولات جدی روی دهد.

ذکایی همچنین از برگزاری نخستین نشست مسئولین چاپ کشورهای عضو اکو همزمان با نمایشگاه چاپ و بسته بندی در بهمن ماه امسال خبر داد.

در مراسم تجلیل از خادمان نشر، علی شجاعی صائین مدیرعامل خانه کتاب برگزاری این مراسم را کمکی به توسعه فرهنگی و وضعیت نشر در جامعه توصیف کرد و نسبت به آشناسازی نسل جدید با معارف فرهنگی و دینی با استفاده از صنعت نشر ابراز امیدواری کرد.

در پایان این مراسم از خادمان نشر کشور - در دو حوزه نشر و چاپ - با اهدای لوح های یادبود و سکه به ترتیب زیر تجلیل شد؛

بخش نشر: سعید جلالی مدیر انتشارات ستوده (آذربایجان شرقی)، محمدتقی انصاریان مدیر انتشارات انصاریان (قم)، محمد محلاتی مدیر انتشارات محلاتی (قم)، محمدرضا کتابچی مدیر انتشارات کتابچی (تهران)، ابراهیم تقی پور مدیر انتشارات مروی (تهران)، محمد معراجی مدیر انتشارات فردوسی (تهران)، محمد رستگار مقدم مدیر انتشارات رستگار (خراسان)، محمدرضا ابراهیم نژاد حمیدی مدیر انتشارات طه (قزوین)، سید علی زجاجی مدیر انتشارات زجاجی (خراسان جنوبی) و رضا صغیر مدیر انتشارات صغیر (اصفهان).

بخش چاپ: ترابعلی احمدی مدیر صحافی کوثر (قم)، رسول عاشقی مدیر صحافی حکیم (قم)، حسین معینی مدیر صحافی دقت (خراسان رضوی)، اسماعیل ایروانی مدیر صحافی آفاق شرق (خراسان رضوی) و حمید کلباسی مدیر صحافی معین (تهران).

جهش خوبی بکند؛ وقتی خبر انحلال سازمان مدیریت را از زبان رئیس جمهور شنیدم بسیار خوشحال شدم چرا که مانعی اداری برای دریافت بودجه های بخش فرهنگ برداشته شد. وضعیت بودجه بخش فرهنگ در سال ۸۷ بسیار بهتر از امسال است.

جلال ذکایی مدیرکل دفتر امور چاپ وزارت ارشاد هم در این مراسم، ورود به بازارهای جهانی در این صنعت را از اهداف دولت برشمرد و گفت: متأسفانه توجه عمده ناشران ما به بازارهای داخلی است، حال آنکه باید بازارهای جهانی را مد نظر قرار داد. باید در این حوزه تحول جدی اتفاق بیفتد. اولین گام در این مسیر توجه دقیق به بازارهای منطقه ای است که بخشی از این کار در وزارت ارشاد و بخش دیگر (اجرا) توسط تشکلهای صنفی حوزه چاپ در حال انجام است و تصور هم بر این است که ناشران ما امکان و ظرفیت این کار را دارند و می توانند

مراسم تجلیل از خادمان نشر عصر چهارشنبه با حضور برخی مسولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از اهالی قلم در سرای اهل قلم برگزار شد.

در این مراسم معاون فرهنگی وزارت ارشاد در سخنان کوتاهی با اشاره به اهمیت صنعت چاپ و نشر در چرخه تولید کتاب، گفت: یکی از کارهای اصلی در تولید کتاب، شیوه عرضه آن است. اگر قرار باشد محصولی به نام کتاب به خوبی چاپ و توزیع نشود، مسلماً مخاطب رغبتی به خواندن آن ندارد. کار نشر کاری اقتصادی و توأم با دردسر است و نیاز به سرمایه گذاری و در عین حال عشق دارد.

وی تقدیر از پدیدآورندگان کتاب و خادمان نشر را اقدامی مفید در راستای حمایت از سیاستهای وزارت ارشاد در ترویج کتابخوانی دانست.

علی اکبر اشعری رئیس کتابخانه ملی و رئیس هیئت امنای خانه کتاب نیز با اشاره به فعالیتهای دولت نهم در امور فرهنگی، گفت: از ابتدای این دولت کارگروه های فرهنگی با حضور برخی وزرای فرهنگی و آموزشی و کارشناسان این امر تشکیل شد و اخیراً به این جمع بندی رسیده ایم که با اضافه کردن یکی دو نفر دیگر به عنوان شوراهای تصمیم گیرنده در امور فرهنگی عمل کنند. این رادر جلسات اخیر کارگروه ها که با حضور رئیس جمهور برپا شد، از وی درخواست کرده ایم که امیدوارم مد نظر قرار گیرد.

وی افزود: یکی از مصوبات این شورا توجه اکید به بحث کتاب و فرهنگ کتابخوانی است که برای هر چه بهتر اجرایی کردن آن زیر مجموعه ای برای آن تشکیل داده ایم.

اشعری همچنین به وضعیت بودجه بخش فرهنگ در سال ۸۷ پرداخت و گفت: حوزه فرهنگ نیازمند تصمیمی جسارت آمیز و تاثیر گذار است تا بتواند

از آدم های فرهنگی، اهل ذهنیت بالا، دارای فکر و دارای فهم استفاده کنید، تا آن چیزی که در این کتاب ها مضر است، جلوییش را بگیرند. البته ممکن است در کتاب ادبی و داستان، چیزی مضر باشد ولی در کتاب فلسفه مضر نباشد. ضمناً به شما عرض کنم هر چه سطح کتاب راقی تر باشد، وجود مطلب خلاف در آن کم ضررتر است. چرا؟ چون خواننده هایش راقی تر و صاحب فکر و صاحب اندیشه و محدود ترند. هر چه کتاب در سطح وسیع تری پخش شود- مثل رمان ها و کتاب های ادبی و بعضی از شعرها و... - وجود شیئی منحرف در آن، مضر تر و خطرناک تر است. در یک کتاب علمی، اگر یک نفر خطایی هم کرده باشد؛ یا در یک کتاب فلسفی، نظریه غلطی را ترویج کند یک نفر دانشمند یا فیلسوف پیدا می شود و جوابش را می دهد. وانگهی، کسی که آن را می خواند، آن قدر زرقاء فکری دارد که برای او مضر نباشد. پس ملاک را ضرر و زیان بخش بودن بگیرد مثل داروی مضر، مثل تریاک و هرویین بودن بگیرد. وقتی این مینا ملاک شد، آن وقت شما، هم وجدانتان آسوده است و هم در مقابل بدخواهانی که برای این کار یاوه گویی می کنند می توانید محکم بایستید. این کار یک کار قاچاق نیست کار درستی است.

بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار دست اندرکاران برگزاری هفته کتاب ۱۳۷۵/۷/۳۰

شجاعی صائین مدیرعامل خانه کتاب شد

علی شجاعی صائین که از اول آبان تاکنون به عنوان سرپرست خانه کتاب فعالیت می کرد، مدیرعامل این موسسه شد.

وی ضمن اعلام این خبر به خبرنگار خبرگزاری مهر

گفت: کار ثبت حکم مدیرعاملی موسسه خانه کتاب انجام شده و این حکم به زودی به من ابلاغ می شود.

حکم سرپرستی شجاعی صائین روز اول آبان و در جلسه هیئت امنای خانه کتاب، از طرف محسن پرویز، معاون فرهنگی وزیر ارشاد به وی ابلاغ شد.

برنامه های خانه کتاب در هفته کتاب
«هفته کتاب هفته جشن های کتاب است و امیدواریم برنامه هایی که در این هفته اجرامی شود حلقه واسطی برای طرح کتاب های مناسب بین اقشار مختلف جامعه باشد.»

در عین حال علی شجاعی صائین مدیرعامل موسسه خانه کتاب با اشاره به برنامه های خانه کتاب در این هفته گفت: «علاوه بر برگزاری کتاب فصل در آستانه این هفته، مراسم تجلیل و اهدای جوایز کتاب های تشویقی صبح چهارشنبه بیست و سوم آبان در سرای اهل قلم با حضور مسئولان و صاحب نظران فرهنگی کشور و اهالی قلم برگزار شده است.»

وی افزود: «در عصر همین روز برنامه تجلیل از خادمان نشر نیز در این سرا برگزار شد.»
شجاعی صائین ادامه داد: «همزمان با برگزاری پانزدهمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران و در روز بیست و هفتم آبان جشنواره نقد کتاب برگزار می شود و طی آن نقدهای برتری که درباره کتاب نوشته شده اند، معرفی و به آنها جوایزی اهدا می شود.»

افزایش مشارکت نهادها در هفته کتاب پانزدهم

دبیر ستاد برگزاری هفته کتاب خبر داد

صنفی و انجمن های پدیدآورندگان نشر در برگزاری برنامه های هفته کتاب بیشتر شود، برنامه های آن پربارتر خواهند شد زیرا اهالی نشر هستند که مشکلات کتابخوان ها و جریان کتابخوانی را بهتر درک می کنند.»

دبیر ستاد برگزاری پانزدهمین دوره هفته کتاب افزود: «البته نحوه برگزاری برنامه های هفته کتاب هنوز در حد مطلوب نیست و تا شرایط ایده آل فاصله دارد ولی نسبت به سال های قبل، مشارکت بیشتری از سوی نهادها و اهالی نشر شده است و ما همه تلاشمان را

می کنیم که فکر به کتاب تبدیل شود ولی این تلاش زمانی به ثمر می رسد که کتاب خوانده شود. اگر کتاب مورد استقبال واقع نشود، این تلاش هم نیمه کاره است. از سویی برای به بار نشستن این هدف باید فرآیند تولید کتاب، از فکر تا کتابخوانی را نیز در نظر بگیریم.»

تأسف ما ست.

وی ادامه داد: کتاب و کتابخوانی نیز از مقولات مغفول در جامعه است و آثار تخریبی فرهنگی جدی به دنبال دارد. در حال حاضر هر اقدامی که موجب تسهیل دسترسی مردم به کتاب شود، می تواند مفید باشد اما به شرطی که به درستی مدیریت شود.

سروری افزود: ما نیز در کمیسیون فرهنگی مجلس در بحث کتاب و کتابخوانی مجموعه ای از سلسله مسائلی را داریم که شاید پرداختن به آنها به شکل جدی به ترویج این امر در جامعه کمک کند. اکنون مادر جامعه در بحث های سخت افزاری و نرم افزاری با مشکل مواجهیم که قطعاً موجب پسرقت در این زمینه می شوند. سروری با اشاره به همکاری های کمیسیون فرهنگی مجلس و وزارت ارشاد در این زمینه گفت: قطعاً یکی از بحث های مطرح در کمیسیون فرهنگی، ترمیم خلاءهای آموزشی در این زمینه است.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سعی می کند نهادهای دیگر را ترغیب کند تا در جریان برگزاری هفته کتاب وارد میدان شوند و برنامه های خود را به اجرا بگذارند زیرا این وزارتخانه یک نهاد هماهنگ کننده است، نه مجری.

محمدحسن فکری، دبیر ستاد برگزاری پانزدهمین دوره هفته کتاب و مشاور امور بین الملل معاونت امور فرهنگی وزارت ارشاد ضمن بیان این مطلب گفت: «ما به عنوان یک نهاد هماهنگ کننده تا جایی که بتوانیم از برنامه هایی که نهادهای دیگر در هفته کتاب برگزار می کنند، حمایت

مادی و معنوی خواهیم کرد و در طول سال های گذشته نیز برخی از فعالیت های نهادها در این هفته، نهادینه شده است و نهادها باید به این سمت حرکت کنند.»

وی با اشاره به لزوم افزایش مشارکت انجمن های پدیدآورندگان نشر در برگزاری برنامه های هفته کتاب تصریح کرد: «هر چه مشارکت انجمن های

برخی از نمایندگان کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی، هشدار داده اند در صورتی که بودجه اختصاص یافته به بخش فرهنگ در سال جاری نیز مانند سال های گذشته باشد، از بررسی این بخش دست خواهند کشید.

پرویز سروری، عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی، با اشاره به مشکلات جدی موجود در بخش های مختلف حوزه فرهنگ به خصوص بخش بودجه گفت: به این دلیل که فرهنگ ما دچار نوعی سیاست زدگی و اقتصاد زدگی است و از طرفی فرهنگ به خودی خود هزینه بر است، بی مهری هایی به این حوزه صورت می گیرد و مادر این بخش کاملاً منفعل هستیم. این در صورتی است که انقلاب ما،

تغییر رویکرد به بودجه فرهنگ

انقلابی کاملاً فرهنگی بوده و امتیاز ما نسبت به انقلاب ها و جوامع دیگر، فرهنگی بودن آن است. سروری در ادامه با بیان فعالیت های کمیسیون فرهنگی مجلس برای رفع مشکلات حوزه فرهنگ در جهت بسترسازی برای ترویج کتاب و کتابخوانی افزود: چند هفته ای است که بحث مظلومیت فرهنگ را در کمیسیون در دست بررسی داریم که با توجه به نزدیک بودن لایحه بودجه، حساسیت روی این بحث افزایش یافته است. ما باید نسبت به فرهنگ، تغییر رویکرد داشته باشیم ولی متأسفانه اخباری حاکی از بستن بودجه در این زمینه به گوش می رسد که در این صورت تغییری جدی و چشمگیر در بحث بودجه بخش فرهنگی نخواهیم داشت و این مایه

۹ میلیارد تومان خرید کتاب در ۶ ماه

ترویج کتابخوانی از طریق مدارس یکی از اهداف معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و وزارت آموزش و پرورش طبق این تفاهم نامه مکلف به ایجاد کتابخانه در مدارس کشور است. ما آماده ایم مدارس هر استانی را که برای مشارکت در این طرح اعلام آمادگی کند، تجهیز کنیم.

دکتر محسن پرویز در نشست خبری پانزدهمین دوره هفته کتاب این گونه سخن گفت تا اهتمام وزارت متبوع خود را به گسترش کتابخوانی در مدارس برای چندمین بار اعلام کند.

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این نشست، سیاست کلان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را ترویج کتابخوانی و برداشتن موانع نهضت کتابخوانی دانست و گفت: یکی از مشکلات، نبودن کتاب در دسترس افراد است که با افزایش حجم کتاب موجود در کتابخانه ها مرتفع می شود.

دکتر پرویز با اشاره به امضای تفاهم نامه ای با سقف ۵ میلیارد تومان با وزارت آموزش و پرورش خاطر نشان کرد: ترویج کتابخوانی از طریق مدارس یکی از اهداف معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و وزارت آموزش و پرورش طبق این تفاهم نامه مکلف به ایجاد کتابخانه در مدارس کشور است. ما آماده ایم مدارس هر استانی را که برای مشارکت در این طرح اعلام آمادگی کند، تجهیز کنیم.

وی گفت: در پنج دوره نمایشگاه یاد یار مهربان خرید کتاب توسط نمایندگان مدارس صورت گرفته است. در تهران با مشارکت ۵۰ درصدی شهرداری تهران و مؤسسه نشر شهر نمایشگاه برگزار شد تا سرآغازی باشد برای افزایش حجم کتابخانه های کل کشور.

دکتر پرویز در بخش دیگری از صحبت هایش گفت: برای تجهیز کتابخانه های کشور فرقی بین کتابخانه های دولتی و خصوصی وجود ندارد. سال گذشته مصوبه های کمیته خرید کتاب شش برابر نسبت به سال قبل از آن پیشرفت داشته و نزدیک به ۳/۵ برابر کتاب خریداری و توزیع شد. امسال حدود ۹ میلیارد تومان در شش ماهه اول سال تصویب خرید کتاب انجام شد که بخش اعظم آن خریداری و طبق سهمیه بین استان ها توزیع شد. او تصریح کرد: امسال کمیته خرید کتاب سیاست غربالگری را در پیش گرفته

است و به این منظور با سخت گیری بیشتری به کتاب ها نگاه می شود و پس از غربال کردن به تعداد شهرستان ها کتاب خریداری و توزیع می شود.

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در عین حال ابراز امیدواری کرد: سال آینده از کارشناسان بیشتری در زمینه خرید کتاب ها استفاده شود.

دکتر پرویز در ادامه از تدوین برنامه ای برای برطرف کردن ضعف توزیع کتاب و کاهش قیمت آن خبر داد و گفت: در تلاشیم تا از طریق نمایشگاه های کتاب استانی از این ضعف کاسته شود. میزان نمایشگاه های استانی طی دو سال گذشته معادل نصف کل نمایشگاه هایی است که در طول دوره فعالیت مؤسسه برپا شده است؛ به صورتی که نمایشگاه های کتاب استانی کم کم تبدیل به یک جشنواره کتاب شده اند که باعث برانگیختن مخاطبان کتاب است.

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزاری هفته کتاب را در کنار سایر فعالیت ها و توافق نامه های این معاونت، دارای اهمیت ویژه ای دانست و افزود: امسال هفت ماه زودتر برنامه ریزی های هفته کتاب انجام شد و با مشورت مراکز فرهنگی تاثیرگذار و سایر نهادها و مراکزی که می توانستند در این مسئله تاثیر مثبت بگذارند، تدوین برنامه صورت پذیرفت؛ بنابراین برنامه های هفته

کتاب جمع شده است.

در ادامه این نشست، حمید قبادی مشاور معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به هزینه های انجام شده برای نمایشگاه های کتاب به بحث توزیع کتاب پرداخت و گفت: کتابخانه های کشور دچار کمبود کتاب های کمک آموزشی هستند که برای رفع این مشکل رایزنی هایی با انجمن ناشران کتاب های آموزشی شده است. همچنین قرار است ۲ میلیارد تومان کتاب به مساجد اهدا شود.

قبادی به ساخت یک انیمیشن با هدف ترویج فرهنگ کتابخوانی اشاره کرد و گفت: با همکاری مؤسسه صبا در حال ساخت یک پویانمایی ۱۵ قسمتی هستیم که تفاوت فرد کتابخوان با کسی که کتاب نمی خواند در آن نشان داده می شود.

وی گفت: در کنار دولت، نهادها و مجموعه های صنفی هم برای هفته کتاب برنامه ریزی دارند و امسال برای اولین بار نشست مولفان و مترجمان حوزه اقلیت های دینی در سال اتحاد ملی و انسجام اسلامی برگزار می شود.

پایان بخش این نشست، سخنان علی شجاعی صائین مدیر عامل خانه کتاب بود که ضمن تشریح برنامه های خانه کتاب از افتتاح خط تلفن کتاب گویا و پرده برداری از نماد هدهد به عنوان نماد کتابخوانی کشور خبر داد.

دیدگاه

احسان الله حجتی

مدیرعامل مؤسسه نمایشگاه های فرهنگی

سه گام به سوی کتاب رسانی

مؤسسه نمایشگاه های فرهنگی امسال به مناسبت هفته کتاب سه برنامه تدارک دیده است که امیدواریم هر سه برنامه مورد توجه اهالی فرهنگ واقع شود.

ما در قدم اول اقدام به برگزاری سه نمایشگاه کتاب استانی در تبریز، فارس و ایلام کرده ایم که با استقبال مخاطبان روبه رو شده است.

در برنامه دوم هم مطابق سال گذشته سعی کرده ایم کتاب را بین دانشجویان ببریم. سال گذشته با توجه به مذاکراتی که بین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انجام شده بود ما پنج نمایشگاه کتاب را در پنج دانشگاه کشور برگزار کردیم.

استقبال از این نمایشگاه ها به حدی بود که مدت این نمایشگاه تمدید شد. بر اساس همین استقبال امسال تصمیم به گسترش این نمایشگاه ها گرفتیم و تعداد آنها را به ۱۷ عدد رساندیم. امسال در این ۱۷ نمایشگاه، کتاب های چاپ اول ۱۵۰ ناشر را تهیه کرده ایم تا به میان دانشجویان ببریم و آنها را با این کتاب های چاپ اول آشنا کنیم.

اما نکته ای که پیرامون این ماجرا می خواهیم به آن اشاره کنم اظهاراتی مبتنی بر تزئینی بودن این نمایشگاه هاست. هر چند این عارضه باید به شدت جدی گرفته شود اما باید این را هم در نظر گرفت که یکی از بزرگترین مشکلات ما در حوزه نشر نداشتن ویرتین کافی برای نشان دادن کتاب ها به مردم است. نمایشگاه های فوق این امکان را فراهم می کنند که دانشجویان بتوانند با بعضی کتاب ها آشنا شوند. به هر حال دانشجویان باید خودشان را در معرض کتاب های مختلف ببینند.

نکته دیگری که باید راجع به آن توضیح دهم روند خرید این کتاب هاست. مادر این نمایشگاه ها کتاب نمی فروشیم و صرفاً محیطی نمایشگاهی تدارک دیده ایم تا اگر دانشجویان به این کتاب ها اقبال نشان دادند خودشان آنها را از کتابفروشی ها تهیه کنند.

تجربه هم نشان داده است در صورتی که در این نمایشگاه ها کتابی نظر دانشجویان یا کلاً مراجعان را جلب کند، آنها بالاخره آن را تهیه می کنند. این تجربه نتیجه برگزاری ۳۰ نمایشگاه کتاب استانی طی دو سال گذشته است.

با این حال هر چند وظیفه ما رساندن کتاب به دست مردم نیست اما من شخصاً معتقدم هر خدمتی به اهالی کتاب جزو وظایف مؤسسه است. طی سال های گذشته بر همین منوال راه هایی برای این ماجرا در نظر گرفته ایم. اولین نکته تقویت کتابفروشی های استانی است که طی زمان برگزاری نمایشگاه های استانی این کار را انجام می دهیم. اما نکته بعدی که ما روی آن فکر کرده ایم و اگر کسی شروع به این کار کند از او حمایت می کنیم تجارت الکترونیک کتاب است.

آخرین فعالیت مؤسسه نمایشگاه ها هم طی هفته کتاب برگزاری نمایشگاه کتاب در ندامتگاه هاست. ما سال گذشته پیشنهادی را مطرح کردیم برای رساندن کتاب به افرادی که در زندان ها هستند که این پیشنهاد با استقبال زیاد مسئولان محترم مرکز اصلاح و تربیت مواجه شد در نتیجه ۳۳ نمایشگاه برپا شد. امسال هم با هماهنگی های انجام شده این نمایشگاه ها در ۳۰ استان کشور برگزار می شود و حدود ۸۸ هزار جلد کتاب در قالب ۶ هزار و ۵۹۹ عنوان به دست مددجویان عزیز می رسد. ارزش ریالی این کتاب ها حدوداً ۲۵۰ میلیون تومان است که پس از برگزاری نمایشگاه ها به محل برپایی نمایشگاه اهدا می شود.

منوچهر اکبری تشریح کرد

جزئیات داوری کتاب سال

منوچهر اکبری، دبیر علمی بیست و پنجمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی، شیوه داوری و همکاری داوران با این جایزه را تشریح کرد. اکبری که امسال دبیر علمی بیست و پنجمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی شده است در حاشیه نشست خبری جایزه کتاب فصل درباره شیوه داوری، داوران و کتاب های ارسالی به دبیرخانه کتاب سال توضیحاتی داد که برخی از ابهامات را رفع می کند.

اکبری با بیان این که در خانه کتاب بانک اطلاعاتی ای هست که اطلاعات زبده ترین داوران هر یک از رشته های مختلف در آن نگهداری می شود، گفت: در این بانک اطلاعاتی، ۵۸۰ داور پرونده دارند. در پرونده هر کدام از آنها سوابق کاری و داوری آنها آمده است. برخی از داوران ما هم اصلاً تحصیلات دانشگاهی ندارند ولی در حوزه کاری خود از زبده ترین صاحب نظران به حساب می آیند. وی ادامه داد: در هر رشته هم چند سرگروه داریم. مثلاً برای فلسفه اسلامی چهار سرگروه داریم و برای فلسفه غرب نیز چهار سرگروه تعیین شده اند.

وی در ادامه به شیوه امتیاز دهی به کتاب ها اشاره کرد و افزود: هر کتاب منتخب باید ۹۰ امتیاز از ۱۰۰ امتیاز داشته باشد ولی در کتاب فصل کتابی بالا می آید که ۷۰ امتیاز از ۱۰۰ امتیاز داشته باشد.

این استاد دانشگاه سپس به برخی نزدیکی ها در داوری اشاره کرد و گفت: بعد از آن که کتاب در داوری های جداگانه ای که از سوی داوران متخصص هر رشته به مرحله نیمه نهایی می رسد گاهی امتیازات یک کتاب با کتاب دیگر بسیار نزدیک است به همین خاطر برای این که حق کسی ضایع نشود کتاب را برای داوری مجدد به سرگروه ارجاع می دهیم تا دوباره بازبینی شود.

وی افزود: یک کتاب مثلاً ۷۰ امتیاز و دیگری ۷۰/۵ امتیاز کسب می کند. ما از شورای داوری اصلی درخواست می کنیم که کتاب را دوباره داوری کنند تا روشن شود که این نیم امتیاز اختلاف صحیح است یا نه و اگر صحیح باشد صورت جلسه می کنند که آن کتاب برنده اصلی است.

اکبری به جنبه های دیگر یک کتاب که از نظر داوران مهم تلقی می شود اشاره کرد و گفت: حتی از نظر داوران ما صحافی، حروفچینی، شیرازه و چیزهای دیگر که در ساخت کتاب مهم هستند هم ملاک داوری قرار می گیرند، هر چند ارزش و امتیاز این جنبه زیاد بالا نیست.

دبیر علمی این دوره از کتاب سال جمهوری اسلامی به بخش ترجمه در داوری ها اشاره کرد و گفت: برای این که حق مترجم ها ضایع نشود اصل متن را هم در اختیار داوران می گذاریم تا بتوانند تشخیص دهند که مترجم رعایت امانت کرده یا آن طور که خودش دلش خواسته متن را ترجمه کرده است.

وی گفت: ما فراخوان را از طریق رسانه ها می دهیم و هر کس خواست کتابش را برای داوری به دبیرخانه کتاب سال ارسال می کند.

اکبری درباره اسامی داوران هم در هر دوره از کتاب سال گفت: همه داوران ما فرمی دارند که در بخشی از آن فرم، نظرشان درباره انتشار اسم شان به عنوان داور پرسیده شده است. برخی از این افراد نوشته اند تحت هیچ شرایطی مجاز به انتشار اسم من در بین رسانه ها نیستید و برخی هم بی تفاوت هستند.

وی افزود: با این حال بیش از ۸۰ درصد داورانی که با ما همکاری می کنند موافق انتشار اسم شان به عنوان داور هستند و ما سعی می کنیم رضایت بقیه را هم به دست بیاوریم و به زودی اسامی همه آنها را منتشر کنیم.

معرفی ۱۳ برگزیده جشنواره نقد

دبیر علمی چهارمین جشنواره نقد کتاب در گفت و گو با کتاب هفته از برگزاری متفاوت این دوره در روز یکشنبه نسبت به سال های گذشته خبر داد.

علی اوجبی معاون فرهنگی خانه کتاب و دبیر چهارمین جشنواره نقد گفت: «در برگزاری مراسم امسال تلاش شده است دایره مقالات مورد داوری گسترده تر شود. بنابراین از ماه های گذشته تیمی ۱۰ نفره مسئول جمع آوری مقالات مرتبط با کتاب در نشریات کشور شدند که حاصل آن بیش از ۳۰۰ مقاله بود.»

اوجبی با ذکر این نکته که تیم جمع آوری مقالات برای تهیه نشریات محلی سفرهایی به شهرستان ها داشته اند افزود: «در عین حال با افزایش مقالات ورودی به دبیرخانه جشنواره داوران بخش های مختلف را هم افزایش دادیم تا مقالات به شکل حرفه ای تری مورد داوری قرار گیرند. امسال برای اولین بار ۸۰ نفر از استادان در شاخه های مختلف به داوری آثار رسیده پرداختند.»

اوجبی با بیان این که در این دوره داوران به بررسی آثار مختلف در گروه های ادبیات کودک، کتابداری، علوم سیاسی، حقوق، علوم اجتماعی، فهرست نگاری، دین، ادبیات داستانی، شعر، علوم متون، هنر، ادبیات فارسی، ادبیات عربی، زبان شناسی و تاریخ پرداخته اند تصریح کرد: «متأسفانه طی بررسی های انجام شده هیئت داوران در بعضی حوزه های جشنواره، هیچ اثری را شایسته تقدیر ندانسته اند اما ۱۳ رشته آثار برگزیده و شایسته تقدیر خواهد داشت.»

وی افزود: «در این دوره همچنین در کنار آثار برگزیده، از یک منتقد پیشکسوت، یک منتقد جوان و مسئولان یکی از نشریات فعال در حوزه نقد کتاب قدر دانی می شود.»

اوجبی در عین حال از انتشار دو کتاب در روز برگزاری جشنواره خبر داد و گفت: «اولین کتاب مجموعه مقالاتی است تحت عنوان «کتاب نقد و نقد

کتاب» و دومین کتاب هم در قالب دو مجلد مجموعه مقالات چاپ شده توسط استاد عبدالعلی دستغیب است.»

اوجبی در بخش دیگری از گفت و گو با کتاب هفته با بیان این که در هر دوره ای که نقد جدی گرفته شده شاهد شکوفایی فرهنگی بوده ایم افزود: «یکی از اهداف تأسیس خانه کتاب زمینه سازی برای گسترش فرهنگ نقد بوده است و در همین راستا کتاب های ماه در حوزه های مختلف منتشر شده و می شوند. ما می خواهیم جشنواره نقد ادامه دهنده راه گسترش فرهنگ نقد نویسی و نقد پذیری باشد اما این دلیل نمی شود که تلاش ها را به همین جا خاتمه بدهیم.»

دبیر چهارمین دوره جشنواره نقد در عین حال از برنامه ریزی برای تشکیل کارگاه های اخلاق نقد و آداب نقد در خانه کتاب خبر داد و گفت: «امیدواریم با تشکیل هر چه زودتر هیئت علمی سرای اهل قلم نیز بتوانیم گام دیگری برای همه گیری فرهنگ نقد در فضای کشور برداریم.»

وی افزود: «البته همه این برنامه ها که از آنها نام برده شد، کارهایی زمان بر است و نباید انتظار داشت که یک شبه فرهنگ نقد در کشور جا بیفتد.»

اوجبی خاطر نشان کرد: «با این همه متفقدانه نقدهایی هم به ما وارد است چه این که بعضی فعالیت ها مانند برگزاری جلسات سرای اهل قلم تا امروز با آزمون و خطا همراه بوده که تصمیم داریم نقص های آن را رفع و به نقطه قوت تبدیل کنیم.»

معاون فرهنگی خانه کتاب گفت: «تصمیم داریم بعضی از جلسات سرای اهل قلم که نسبت به سایر نشست ها با توجه بیشتری مواجه می شود و پربارتر است را مکتوب کنیم و به صورت مجموعه مقالات موضوعی انتشار دهیم.»

وی در پایان از انتشار مجموعه نشست های مرتبط با رمان به عنوان اولین کتاب از سلسله کتاب های مقالات موضوعی خبر داد.

تازه ترین آمار صدور کارت خرید کتاب

در فاصله یازدهم تا هفدهم آبان، ۱۰ هزار و ۸۵۳ کارت الکترونیک خرید کتاب از سوی بانک صادرات صادر و تحویل مشتریان شده است. به گزارش کتاب هفته طی روزهای گذشته نیز تعداد پایانه های نصب شده در کل ایران به ۴۲۵ دستگاه رسیده است.

بنا به اعلام خانه کتاب در عین حال واحد بن الکترونیک علاوه بر تحویل کارت های آماده، ویرایش ۵۱ هزار و ۵۰۹ اسم مربوط به دانشجویان دانشگاه های علوم پزشکی سراسر کشور را به پایان برده است. شایان ذکر است تهیه فولدر تبلیغاتی و بانک اطلاعاتی اسامی و کتابفروشی ها نیز انجام شده است.

همچنین به گزارش خانه کتاب که با حمایت معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجری این طرح است تا آخر شهریورماه بیش از ۸۴ هزار کارت برای بازنشستگان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان فعالیت های قرآنی، انجمن شاعران ایران، زوج های دانشجوی، انجمن اهل قلم، حامیان آزادی قدس و خواهران طلب صادر شده که مجموع کارت های صادر شده بر اساس برنامه ریزی های صورت گرفته توسط معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و خانه کتاب روال دریافت کارت ها به این صورت است که سازمان ها و ادارات مختلف از خانه کتاب درخواست کارت می کنند و اعتبار کارت ها نیز بر اساس تفاهم نامه ای با معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأمین می شود.

عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی خواستار شد

تمرکز دایی از امکانات کتابخوانی

بالا بردن روحیه تحقیق در نظام آموزشی و تمرکز دایی از امکانات کتابخوانی و سوق دادن این امکانات به تمام مناطق کشور، باعث رشد کتابخوانی می شود.

جواد آرین منش عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی ضمن بیان این مطلب گفت: «مقوله کتاب و کتابخوانی از جمله موضوعات فرهنگی مهمی است که با توجه به ریشه تاریخی، فرهنگی و اعتقادی غنی کشور ایران و به ویژه شکل گیری انقلاب بر اساس فرهنگ، تاکنون اقدامات مناسبی در این زمینه صورت گرفته، اما توانسته موجب رشد و تحول جدی در توسعه کتابخوانی و دسترسی آسان مردم به کتاب شود.»

وی کمبود روحیه تحقیق و مطالعه در نظام آموزش فعلی را از دلایل پایین بودن نرخ مطالعه در جامعه دانست و گفت: «متأسفانه نظام آموزش و پرورش کنونی تنها موجب انتقال یک مجموعه محفوظات وسیع و بازپس گیری آن در دانش آموزان و دانشجویان شد و همین امر موجب شده افراد به مطالعه کتاب های درسی خود بسنده کرده و از مطالعه کتاب های عمومی و ادبی غافل شوند، به نحوی که بیش از ۹۰ درصد مراجعات افراد به کتابخانه ها صرفاً برای مطالعه کتب درسی است.»

عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی توزیع ناعادلانه امکانات در جامعه را از دیگر دلایل کاهش نرخ مطالعه عنوان کرد و افزود: «در حال حاضر در برخی مناطق پرجمعیت شهری شاهد اختصاص امکانات فراوانی در امر کتابخوانی و تجهیزات کتابخانه هستیم، در صورتی که مناطق محروم و شهرهای کوچک از چنین امکاناتی محروم هستند و این وضعیت در مورد برگزاری جشنواره ها و نمایشگاه های کتاب نیز صدق می کند.»

حاضر در برخی مناطق پرجمعیت شهری شاهد اختصاص امکانات فراوانی در امر کتابخوانی و تجهیزات کتابخانه هستیم، در صورتی که مناطق محروم و شهرهای کوچک از چنین امکاناتی محروم هستند و این وضعیت در مورد برگزاری جشنواره ها و نمایشگاه های کتاب نیز صدق می کند.»

آرین منش افزود: «تمرکز دایی امکانات کتابخوانی و سوق دادن آنها به تمام مناطق کشور، بررسی ارزیابی آسیب های موجود در کتابخوانی و ارائه راهکارهای مناسب برای استفاده از کوچک ترین فرصت افراد برای مطالعه، برپایی مسابقات کتابخوانی

و حضور مسئولان برجسته ادبی در نمایشگاه کتاب به منظور ترویج کتابخوانی از دیگر راهکارهای موجود در افزایش نرخ مطالعه افراد جامعه است.» وی در پایان تصریح کرد: «متأسفانه تاکنون تنها سه درصد از بودجه دولت به امور فرهنگی اختصاص می یابد که با پی گیری های کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در ماه های اخیر، به دنبال افزایش سهم فرهنگی برای تجهیز عوامل سخت افزاری و نرم افزاری بخش فرهنگ هستیم تا در آینده ای نزدیک شاهد توسعه کتابخوانی در کشور باشیم.»

به کتابخانه های پایگاه های مقاومت بسیج بسیجیان کتاب هدیه می دهند

طی طرحی از سوی معاونت فرهنگی پرورشی مقاومت بسیج، در ایام پانزدهمین دوره هفته کتاب هر یک از بسیجیان سراسر کشور یک کتاب به کتابخانه های پایگاه های مقاومت بسیج اهدا می کنند.

در این طرح که برای دومین بار در هفته کتاب برگزار می شود بسیجیان به صورت خودجوش یک کتاب به کتابخانه های پایگاه های بسیج کشور اهدا می کنند. معاونت فرهنگی پرورشی مقاومت بسیج قصد دارد در ایام برگزاری هفته کتاب، مسابقه بزرگ کتابخوانی را در دو هزار پایگاه برگزار و جلسات نقد و بررسی کتاب را در ایام هفته کتاب در بیش از ۲۵۰۰ پایگاه مقاومت بسیج برگزار کند.

همچنین مسابقه کتابخوانی با موضوع زندگی پیامبر اسلام (ص) روز پنجشنبه (اول آذر) در بیش از دو هزار پایگاه مقاومت بسیج سراسر کشور برگزار می شود.

این مسابقه که با هدف گسترش فرهنگ اتحاد ملی و انسجام اسلامی برنامه ریزی شده است در میان اعضای پایگاه های مقاومت بسیج سراسر ایران برگزار خواهد شد. ضمناً نشست های هم اندیشی و نقد و بررسی کتاب در ۲۵۰۰ پایگاه مقاومت بسیج در سراسر ایران تشکیل می شود. معاونت فرهنگی پرورشی مقاومت بسیج نیز قصد دارد در ایام هفته کتاب، کتابخانه های ۱۵۰ کانون جوانان سراسر کشور را تجهیز کند.

www.bustaneketab.com

تازه های نشر از طریق پیام کوتاه با ارسال (SMS)

شماره همراه خود به شماره ۱۰۰۲۱۵۵ مشتری کت

این شبکه گرد بدواز تازه های نشر مؤسسه مطلع شوید

انتشار هر هفته کتاب

در حوزه اندیشه اسلامی

استادان غیر ایرانی زبان فارسی گرد هم آمدند

در دومین نشست هیئت امنای نهاد کتابخانه‌های عمومی بررسی تغییر تشکیلات کتابخانه‌های عمومی

دومین نشست هیئت امنای نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به ریاست وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ۱۳ آذر در محل این نهاد برگزار می‌شود.

قرار است در این نشست علاوه بر بررسی تغییراتی در خصوص تشکیلات نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و گزارشی از عملکرد مالی دوساله نهاد به اعضای هیئت امنا ارائه شود.

اعضای هیئت امنای نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور شامل محمدحسین صفارهرندی (وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس هیئت امنای نهاد) منصور واعظی (دبیرکل) علی اکبر اشعری (رئیس کتابخانه ملی) رضا داوری اردکانی (رئیس فرهنگستان علوم) مهدی چمران (رئیس شورای عالی استان‌ها) محمد حسن صادقی مقدم (معاون فرهنگی سازمان مدیریت و برنامه ریزی) محبوبه مباشری (رئیس دانشگاه الزهراء) آیت الله آشتیانی و سیمیندخت وحیدی (کتابدار و شاعر) هستند.

تشکیل انجمن شاعران دفاع مقدس در استان‌ها

حمید حسام از برگزاری جشنواره‌های اقلیمی با محوریت زبان و فرهنگ مشترک بین استان‌ها در کنار جشنواره‌های استانی شعر دفاع مقدس در سال آینده خبر داد.

معاون ادبیات و انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس گفت: شکل‌گیری انجمن شاعران دفاع مقدس در هر استان گامی مؤثر برای تحقق اهداف مورد نظر است.

او افزود: بازکاوی عملکرد بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس در شناسایی استعدادها و ظرفیت‌های ادبی استان‌ها، از اهداف برپایی جشنواره‌های استانی شعر دفاع مقدس است. حسام همچنین گفت: آثار رسیده به داوری گذاشته می‌شوند و افراد منتخب استان‌ها به کنگره سراسری شعر دفاع مقدس راه می‌یابند و مجموع سروده‌های همه استان‌ها در یک کتاب مشترک چاپ خواهند شد.

اهدای ۳۰۰ عنوان کتاب به ۷۰ خوابگاه دانشجویی

همزمان با پانزدهمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران طرح اهدای کتاب به خوابگاه‌های دانشجویی سراسر کشور در ۷۰ خوابگاه دانشجویی اجرا می‌شود.

در این طرح حدود ۳۰۰ عنوان کتاب در موضوعات مختلف ادبی، هنری، دینی و تاریخی به خوابگاه‌های دانشگاه‌های تحت پوشش وزارت علوم اهدا می‌شود. بنا بر این گزارش این طرح با همکاری معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و باهدف تعامل دانشجویان با دنیای کتاب و رفع نیاز آنها به مطالعه کتاب عنوان شده است.

این دوره خواهد بود و شرکت کنندگان با عرفای معاصر ملاقات خواهند کرد. روش تحقیق و مکالمه برای نقد آثار کلاسیک و مکالمات روزمره هم از دیگر واحدهای درسی ارائه شده در این دوره‌اند.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی افزود: دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) با همکاری دانشگاه تهران و فرهنگستان زبان و ادب فارسی در حال تربیت چهار گروه ۶۰ نفره برای آموزش زبان فارسی در خارج از کشور است و امیدوار است مشکل کمبود استاد به این گونه حل شود.

در پایان مراسم به استادان کشورهای شرکت کننده یک لوح فشرده از شعرهای شاعران ایران اهدا شد.

این برنامه آموزشی توسط مرکز توسعه و گسترش زبان فارسی همه ساله در یک دوره سه ماهه برگزار می‌شود و شرکت کنندگان در این دوره، استادان زبان فارسی در دانشگاه‌های کشورهای مختلف‌اند.

می‌کنیم. در ادامه این برنامه، استادان شرکت کننده در این دوره به بیان نظرات خود پرداختند و کمبود استاد فارسی زبان برای آموزش رایکی از مشکلات مهم خود بیان کردند و خواستار تدوین واحد درسی ایران شناسی شدند.

حسن غفوری فرد رئیس دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) سخنران بعدی این مراسم بود که با اشاره به مهمان نوازی ایرانیان گفت: هدف دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) این است که با همه کشورهای جهان ارتباط برقرار کند و با فراهم کردن زمینه شناخت باعث تفاهم بیشتر ملت‌ها شود. منشأ همه جنگ‌های دنیا شناختن است و استادان کشورهای مختلف در این دوره باید از شرایط مناسبی که برای آشنایی و تحلیل ایشان از ایران فراهم شده است، استفاده کنند.

او با اشاره به پیشینه غنی عرفان در مشرق زمین خاطر نشان کرد: عرفان یکی از واحدهای درسی

یازدهمین دوره کنگره مطالعاتی زبان و ادبیات فارسی ویژه استادان غیر ایرانی با حضور ۱۰ نفر از استادان زبان و ادبیات فارسی هفته گذشته در محل سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی برگزار شد. مهدی مصطفوی رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در ابتدای این برنامه که با حضور استادانی از کشورهای اوکراین، تاجیکستان، ارمنستان، آذربایجان، هندوستان، بنگلادش و روسیه همراه بود، با اشاره به محتوای متن‌ها و شعرهای فارسی گفت: در آثار ادب فارسی از قدیم تا کنون سعی بر این بوده که متن محتوای اخلاقی غنی داشته باشد؛ در حالی که این امر در آثار نویسندگان بزرگ دنیا مورد توجه قرار نگرفته است. توسعه اخلاقی و محتوای انسان ساز در این آثار کمتر مشاهده می‌شود و این از دلایلی است که امروز افراد زیادی به آموختن زبان فارسی علاقه مندند.

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی گفت: امیدوارم آشنایی بیشتر افراد در این دوره با زبان فارسی به دوستی بیشتر ملت‌ها با هم و ارتباط دوستانه و منطقی بین آنها که نتیجه اش صلح و افزایش محبت است، منجر شود، که دنیا امروز بیش از هر روز دیگری به این ارتباط دوستانه بین ملت‌ها نیاز دارد.

مصطفوی یکی از وظایف سازمان را فراهم کردن زمینه مناسب برای آموزش زبان فارسی و ترویج آن در دنیا دانست و گفت: این سازمان نمایندگانی در ۶۰ کشور به عنوان رایزن فرهنگی دارد و علاقه مند است که وسایلی مناسب آموزش زبان فارسی مانند کتاب، سی دی‌های آموزشی و متون مختلف را در اختیار دوستان زبان فارسی قرار دهد.

او با اشاره به افتتاح اتاق‌های زبان فارسی در دانشگاه‌های مختلف، اظهار کرد: سایت‌های اینترنتی این سازمان به مراکز آموزش زبان فارسی مرتبط‌اند و از نظرهای افراد در این زمینه استقبال

انتشار نخستین شماره کتاب ماه فلسفه

اولین شماره کتاب ماه فلسفه ویژه مهرماه ۸۶ به صاحب امتیازی خانه کتاب و سردبیری علی اوجبی منتشر شد.

در این شماره پس از سخن نخست که توسط سردبیر نوشته شده است، گفت و گویی با حضور دکتر ابراهیمی دینانی و دکتر ضیاء شهابی شکل گرفته است که تحت عنوان معنا و امکان فلسفه اسلامی از نگاه دو فیلسوف مکتوب شده است.

پرونده ویژه اولین شماره کتاب ماه فلسفه نیز درباره طه عبدالرحمن، فیلسوف مشهور مصری است.

در این پرونده گزارشی از اندیشه‌های فلسفی طه عبدالرحمن به قلم مجید مرادی نوشته شده است. گفت و گویی با این فیلسوف مغربی نیز در ادامه این پرونده به چشم می‌خورد.

در بخش نقد کتاب هم پنج مورد بررسی قرار گرفته است. «مجموعه

رسائل و مقالات فلسفی»، «مجموعه حواشی و تعلیقات بر ۱۹ کتاب کلامی، فلسفی و حکمی»، «کتاب آبی»، «منطق مشرقیان»، «سهروردی مفسر آیات نور» و «جمال حسن و نظام احسن» عنوان کتاب‌هایی است که مورد توجه تحریریه کتاب ماه فلسفه در اولین شماره آن قرار گرفته است.

در بخشی به نام گزارش مترجم نیز مطالبی از سیاوش جمادی و محمد اخگری به ترتیب با عنوان‌های «طرح، روش و مضامین هستی و زمان» و «وودمایستر اکهارت، زایش عرفان آسمانی از فلسفه اسلامی» به چشم می‌خورد.

در آخرین بخش کتاب ماه ادبیات و فلسفه نیز خبرها و گزارش‌هایی برای مخاطبان تهیه شده است. پیش از این فلسفه زیر مجموعه‌ای برای کتاب ماه ادبیات بود که از این پس به شکل مستقل منتشر می‌شود.

کتاب هفته برای همکاران خود در این ماهنامه وزین آرزوی توفیق دارد.

مرکز نشر کتابهای کمک آموزشی

دفتر: تهران - خیابان ولیعصر - مجتمع کیسپون - طبقه ۵
تلفن: ۰۲۱-۸۵۰۰۰۰۰۰
فکس: ۰۲۱-۸۵۰۰۰۰۰۰
موبایل: ۰۲۱-۸۵۰۰۰۰۰۰
پست: ۱۳۱-۱۳۱
www.Behsara.com

چاپ سی و سوم

انتشارات دهسرا

۲۰۰۰ سورهوسان آزمون

همزمان با آغاز هفته کتاب صورت گرفت

قدردانی از اهالی قلم و نشر

«نگرش، کوشش و کنش دست اندر کاران کتاب باید همسو با آرمان‌های جامعه ایران اسلامی پیش برود و به جهادی فراگیر، پیگیر و برنامه ریزی شده تبدیل شود که گزینش کتاب سال یکی از این حرکت‌هاست.» وی ضمن ارائه گزارش هیات داوران گفت: «از میان ۱۷۸۶۶ اثری که به دبیرخانه کتاب سال جمهوری اسلامی رسیده بود، در مرحله اول ۱۷۴۹۵ اثر حذف و ۳۷۱ اثر به مرحله دوم راه پیدا کرد و از این میان ۳۳ اثر شایسته تقدیر شناخته شدند. در مرحله دوم آثار توسط چهار داور خبره بر اساس برگه‌های ویژه امتیازبندی بررسی شد و آثار برگزیده و شایسته تقدیر انتخاب شدند که امروز از آثار شایسته، تقدیر به عمل می‌آید.»

اکبری افزود: «جایزه نخست این دوره ویژه سال پیامبرگرمی اسلام بود که ۱۵۰۰ اثر بدون در نظر گرفتن سال انتشار بررسی شد و در نهایت هفت کتاب برگزیده شد. همچنین جایزه ویژه ای هم به حمایت از انتفاضه مردم مظلوم فلسطین اختصاص داده شده بود که آثار منتشر شده در محدوده سال ۸۱ (آغاز انتفاضه دوم) تاسال جاری را در بر می‌گرفت که از میان ۲۲۰ اثر انتخاب شده، چهار اثر شایسته تقدیر شناخته شد.»

در بخش دیگری از این مراسم، مهندس علی اکبر رنجبر کرمانی ویراستار «دایرةالمعارف یهود، یهودیت و صهیونیسم» طی سخنان کوتاهی گفت: «به اقرار بزرگان آیین یهود و تاریخ گهربار این سرزمین مسئله یهودستیزی هرگز در ایران وجود نداشته است اما در تاریخ اروپا همواره وجود داشته است. کتاب «دایرةالمعارف یهود، یهودیت و صهیونیسم» حقایقی را درباره این مسئله نشان می‌دهد که کشورهای اسلامی ۲۵۰۰ سال مامن اقلیت یهود بوده اند.»

دکتر نصرالله حکمت استاد حوزه عرفان نظری و مولف کتاب شایسته تقدیر «حکمت و هنر در عرفان ابن عربی» درباره ابن عربی گفت: «در راه شناخت آرای ابن عربی در آغاز راه هستیم و کارهایی که درباره ابن عربی در ایران انجام شده است، هنوز ما را با جوانب مختلف آراء و اندیشه‌های او آشنا نکرده است.»

وی افزود: «نکته مهم درباره ابن عربی این است که در راه شناخت او یک فضای از پیش تعیین شده نداریم. در واقع هنوز پای مستشرقان به طور وسیع در حوزه اندیشه او وارد نشده و این جای بسی خوشحالی

توجه به نیازهای موجود، حجم تولید مناسب کتاب را در کشور نداریم، باید گفت اندیشه ای که باید حامی این تولید باشد، وجود دارد اما بسیاری به دلیل مشکلاتی که در چاپ و توزیع آثار وجود دارد، کتاب‌های خود را منتشر نمی‌کنند. ما باید حلقه‌هایی را فراهم کنیم که کتاب به کتابخانه‌ها برود و بچه‌ها عادت کنند که در کنار کتاب‌های درسی، با کتاب‌های دیگر هم انس جدی برقرار کنند.»

وی در پایان ابراز امیدواری کرد که با فراهم آمدن زمینه تبلیغ کتاب‌های برگزیده در صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، این کتاب‌ها به شمارگان بالاتر دست پیدا کنند و زمینه آشنایی بیشتر مردم با آنها فراهم آید.»

آثار تشویقی از زبان دبیر کتاب سال

دکتر منوچهر اکبری دبیر علمی بیست و چهارمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی نیز در این مراسم، ضمن تقدیر از تمامی داوران، دست اندر کاران معاونت فرهنگی وزارت ارشاد، خانه کتاب و دبیرخانه کتاب سال در سال گذشته و سال جاری گفت: «با تاکید بر منابع و دستاوردهای پژوهشگران می‌توان گفت که هیچ دین و آیین و مکتب و فرهنگی به اندازه دین اسلام به کتاب و نگارش و کتابخوانی ارج و اهمیت نداده است. این ادعا با نگاهی به سرگذشت کتاب نویسی و ساخت و برپایی کتابخانه‌های همگانی، نیمه همگانی و شخصی در طول تاریخ اثبات می‌شود.»

اکبری افزود: «هیچ پدیده‌ای به گستردگی و سرعت کتاب وارد زندگی مسلمانان نشده است. مسلمانان با دیدی تقدس آمیز به کتاب می‌نگریستند و در این میان از کتاب دوستی ایرانیان داستان‌های غرور انگیزی در طول تاریخ بر جای مانده است.»

اکبری گفت: «ایرانیان مسلمان در هر شاخه‌ای از دانش و هنر در این زمینه پیشگام بوده‌اند و اگر پژوهشگران آستین همت بالا زنند، انبوه نگاشته‌های ایرانیان نشان می‌دهد که در طول تاریخ چه سهم سترگی در اعتلای کتاب و هنرهای وابسته به آن داشته‌اند. اگر چنین پژوهشی انجام شود، پیش بینی پیامبرگرمی اسلام (ص) که فرموده بودند اگر دانشی در ستاره‌پرورین باشد، کسانی از ایرانیان به آن دست خواهند یافت، تحقق پیدا خواهد کرد و چونان ستاره‌ای فروزان آسمان دانش بشری را روشن خواهد کرد.»

دبیر بیست و چهارمین دوره کتاب سال گفت:

ترویج کتابخوانی بود و آنچه به نظر کمک کننده می‌رسید، برطرف کردن مشکل «دسترسی به کتاب» بود که این سد تا حدودی توسط برخی از نهادهای فرهنگی از جمله وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شکسته شد و شاهد بودیم که در اتوبوس، هواپیما و ... کتاب در دسترس مردم قرار گرفت.»

دکتر پرویز در بخش دیگری از سخنان خود گفت: «عادت به مطالعه در صورتی ایجاد می‌شود که فرزندان ما از کودکی با کتاب بزرگ شوند تا در بزرگسالی همیشه کتاب را در کنار خود داشته باشند. متأسفانه در مراجعاتی که به کتابخانه‌ها داشتیم، می‌دیدیم که بیشتر کتاب‌های موجود در مخازن آنها مستعمل است و نیاز به نو شدن دارد. این نو شدن هم به چرخه نشر کمک می‌کند و هم در مخاطبان رغبت بیشتری برای مطالعه ایجاد می‌کند، چون به هر حال شکل کتاب در جذب مخاطب تاثیر گذار است.»

وی دیگر مشکل موجود در دسترسی به کتاب را سختی یافتن منابع پژوهشی در کتابخانه‌های عمومی دانست و افزود: «تکمیل منابع کتابخانه‌ای و ایجاد کتابخانه‌هایی در نزدیکی محل‌های مسکونی و همچنین ایجاد فروشگاه‌های بزرگ کتاب و ایجاد کتابخانه‌های مدارس، می‌تواند به در دسترس بودن کتاب کمک کند که ما بسیار بر آن تاکید داریم و یکی از برنامه‌های امسال ما در معاونت فرهنگی، حرکت در این راستاست.»

وی افزود: «باید تدبیر در پشت این کارها وجود داشته باشد و انجام همه این کارها نیاز به پشتکار و روحیه بسیجی دارد.»

وی درباره تجهیز کتابخانه‌های مدارس نیز که از برنامه‌های اصلی هفته کتاب جمهوری اسلامی است، گفت: «امیدوارم در روز پایی که این پست را تحویل می‌دهیم، این افتخار را در پرونده خود داشته باشیم که با همکاری تمامی نهادهای ذیربط در مدارس همه شهرها و روستاهای کشور کتابخانه وجود داشته باشد.»

وی افزود: «با همکاری شهرداری تهران تاکنون پنج دوره از جشنواره یاد یا مهر بیان برای تجهیز کتابخانه‌های مدارس تهران برگزار شده و امیدواریم تجهیز مدارس در کنار برگزاری این جشنواره ادامه پیدا کند.»

دکتر پرویز در بخش دیگری از سخنان خود گفت: «در قبال سخنان مایوس کننده ای که می‌گویند با

سرای اهل قلم در روز آغازین هفته کتاب (۲۳ آبان ماه) شاهد برگزاری مراسم تجلیل از برگزیدگان بیست و چهارمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی و خادمان نشر بود.

در این مراسم که با حضور گروهی از خادمان نشر و برگزیدگان کتاب سال و علاقه‌مندان به کتاب برگزار شد، دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ضمن ابراز خرسندی از تجلیل برگزیدگان در آغازین روز هفته کتاب، گفت: «یکی از مسائل اصلی در سیاست‌های کلان ما که در معاونت فرهنگی به آن توجه کرده‌ایم، این بوده و هست که تا جایی که ممکن است پدیدآورندگان آثار و کسانی که در نوشتن آثار فاخر زحمت می‌کشند، به نوعی مورد تقدیر و تشکر قرار بگیرند.»

وی افزود: «برای من جای خوشحالی است که می‌بینم جوایز ادبی کشور از یکی دو جایزه به ۱۲ جایزه و بیشتر رسیده است که توسط نهادهای دولتی و غیردولتی اهدا می‌شود. هر چه داوری‌ها در این جوایز علمی تر باشد باعث خرسندی بیشتر خواهد بود.»

وی درباره جایزه کتاب فصل که نخستین دوره اهدای جوایز آن در روز دوشنبه ۲۱ آبان ماه در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران برگزار شد گفت: «امیدواریم با انتخاب کتاب‌های برتر فصل، بتوانیم فاصله‌ای را که ممکن است نتوانیم در کتاب سال پوشش دهیم، مورد توجه قرار گیرد. واقعیت این است که در مراحل آخر انتخاب کتاب سال، داوران گاهی به مرحله‌ای می‌رسند که حیفشان می‌آید برخی کتاب‌ها را کنار بگذارند. در این شرایط، این مسئله که برخی کتاب‌ها به خاطر اندکی اختلاف کنار گذاشته شوند، آزاردهنده به نظر می‌رسد و ما را دچار تردید می‌کند. خانه کتاب، جایزه کتاب فصل را برای رفع همین مشکلات در هر فصل برگزار می‌کند.»

وی درباره آثار تقدیری کتاب سال گفت: «در برنامه کتاب سال بعضی آثار که امتیاز کافی برای برگزیده شدن را به دست نمی‌آورند، جزء آثار تقدیری قرار می‌گیرند که طبق سنت دیرینه در چنین روزی در هفته کتاب از آنها تقدیر می‌شود.»

وی درباره سیاست‌های کلان معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سال‌های ۸۵ و ۸۶ گفت: «یکی از مهم‌ترین سیاست‌های ما کمک به

های رایانه» تالیف هماملک و «از حمورابی تا امپراتوری و حشت: نگاهی به تاریخ سیاسی عراق تا سقوط صدام» تالیف سیروس غفاریان تقدیر شد.

در بخش فلسطین پژوهی نیز چهار اثر «دایرة المعارف یهود، یهودیت و صهیونیسم»، «یهود بین الملل»، «یهودیان و حیات اقتصادی مدرن» و «وضعیت آوارگان فلسطینی در حقوق بین الملل» به ترتیب با ترجمه موسسه مطالعات و پژوهش های تاریخ خاورمیانه، علی آرش، رحیم قاسمیان و محمد حبیبی و مصطفی فضائلی (به طور مشترک برای کتاب آخر) مورد تقدیر قرار گرفت.

تقدیر از خادمان نشر

در پایان این مراسم با حضور معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، مدیر کل کتاب، مجید حمیدزاده استاد صدوقی سهی و حجت الاسلام ابهری از چهار خادم نشر تقدیر شد.

در این بخش در ابتدا از دکتر «کریم مجتهدی» به پاس سال ها تحقیق و پژوهش در حوزه فلسفه به عنوان مولف برتر تقدیر شد. سپس دکتر «حسین کچوئیان» به دلیل ترجمه آثار ارزشمند در حوزه علوم اجتماعی به عنوان مترجم برتر معرفی شد و همچنین از استاد «عبدالله انوار» به خاطر سال ها تلاش در عرصه فهرست نویسی نسخ خطی تقدیر به عمل آمد. در این بخش همچنین استاد «سید علی آل داوود» به خاطر نگارش بیش از ۱۰۰ مقاله در حوزه نقد کتاب به عنوان مقاله نویس برتر مورد تقدیر قرار گرفت و از متن پژوه جوان «بهروز ایمانی» نیز به خاطر تصحیح شرح کلیله و دمنه و مجموعه گنجینه بهارستان تقدیر شد.

در این مراسم همچنین کلیپ کتاب با آهنگسازی فرهاد فخرالدینی، شعر دکتر احمد جلالی و صدای علیرضا قربانی پخش شد و در بخش دیگری نیز یک قسمت از انیمیشن هفته کتاب که به سفارش ستاد برگزاری پانزدهمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی توسط موسسه فرهنگی صبا ساخته شده است، پخش شد. این انیمیشن ۱۵ قسمتی از اولین روز هفته کتاب در تلویزیون به نمایش درآمد.

و دکتر محسن حسنونند، «مهندسی شیمی» ترجمه دکتر محسن عدالت و سودابه دلیل، «استراتژی رقابتی» (تکنیک های تحلیل صنعت و رقبا) ترجمه دکتر جهانگیر مجیدی و دکتر عباس مهرپویا، «اکولوژی گیاهان خاکروزی» تالیف دکتر محمدرضا مقدم و «زه کنشی جدید» ترجمه و تدوین دکتر امین علیزاده، در حوزه های مهندسی معدن، کامپیوتر، مهندسی مکانیک، مهندسی صنایع، مهندسی شیمی و مهندسی کشاورزی، شایسته تقدیر شناخته شد.

در بخش هنر کتاب «تاریخ شناسی معماری ایران» (طرح رویکردی جدید با توجه به کاستی های تاریخ نگاری معماری ایران) تالیف مرحوم دکتر نسرین گلچجانی مقدم شایسته تقدیر شناخته شد و جایزه وی به همسرش اهدا شد و در بخش جغرافیا نیز کتاب «مدیریت ریسک خشکسالی» تالیف جواد بداق جمالی، مهدی آسیایی فریمانی، سینا صمدی نقاب و دکتر سهیلاجوانمرد مورد تقدیر قرار گرفت.

در بخش شعر معاصر از کتاب های «با کاروان نیزه» سروده علیرضا قزوه، «غزل غزل های سورنا» سروده مرحوم منوچهر آتشی و «چراغانی بی دلیل» سروده حمیدرضا شکارسری تقدیر به عمل آمد.

در بخش کودک و نوجوان نیز از کتاب های «مژده ای در کوهستان ها»، «انسان های ترازو بایستید» و «از شما به سوی شما برای شما» نوشته سعید روح افزا در حوزه دین تقدیر شد و سپس کتاب های «کفشای پولکی» سروده شکوه قاسم نیا با تصویرگری عطیه بزرگ سهرابی، «آی زنگوله، آی زنگوله» سروده افسانه شعبان نژاد و «زمین ماد ما» سروده اسدالله شعبانی در حوزه شعر کودک و نوجوان تقدیر شد.

کتاب های «آقارنگی و گربه بلا» نوشته فرهاد حسن زاده، «به سوی زندگی، به سوی...» ترجمه نیلوفر باقرزاده اکبری و «زیر درخت زالزالک» ترجمه محبوبه نجف خانی نیز در حوزه داستان مورد تقدیر قرار گرفت و در بخش های «علم» و «علوم انسانی و هنر» برای نوجوانان نیز از کتاب های «آموزش رایانه: اولین سری کتاب

در بخش نخست اهدای جوایز که با حضور دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت ارشاد، دکتر منوچهر اکبری، دبیر علمی کتاب سال، مجید حمیدزاده، مدیر کل امور کتاب و دکتر مجتهدی و استاد عبدالله انوار برگزار شد، از مولفان و مترجمان ۳۳ کتاب شایسته تقدیر در بیست و چهارمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی، در زمینه های دین، روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم کاربردی، هنر، شعر معاصر، جغرافیا و کودک و نوجوان، با اهدای لوح تقدیر و سکه بهار آزادی تقدیر به عمل آمد.

در این بخش در حوزه دین از چهار اثر «مبانی الاحکام فی اصول شرائع الاسلام» تصحیح جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، «تذکره الفقهاء» تصحیح موسسه آل البیت (ع)، «امر به معروف و نهی از منکر» ترجمه احمد نمایی و «حکمت و هنر در عرفان ابن عربی» تالیف دکتر نصرالله حکمت، تقدیر به عمل آمد.

در بخش روانشناسی نیز از کتاب «شناخت اجتماعی» ترجمه حسین کاویانی تقدیر به عمل آمد و در بخش «علوم اجتماعی از دو کتاب «دگرگونی ساختاری حوزه عمومی» (کاوشی در جامعه پوزیوی) ترجمه جمال محمدی و «فهم علم اجتماعی» ترجمه شهناز مسمی پرست تقدیر شد.

در بخش علوم خالص بیست و چهارمین دوره کتاب سال، از سه کتاب «مقدمه ای بر ذرات بنیادی» ترجمه دکتر نادر قهرمانی در حوزه فیزیک، «زمین ساخت جهانی» ترجمه جمشید حسن زاده و دکتر سروش مدبری در حوزه زمین شناسی و «سوسیو بیولوژی» ترجمه عبدالحسین وهاب زاده در حوزه زیست شناسی تقدیر شد.

در حوزه علوم کاربردی ۹ کتاب «کاربرد سرامیک ها در مهندسی پزشکی» تالیف دکتر فتح الله مضطرزاده و ژامک نورمحمدی، «روش های استخراج معادن سطحی» تالیف دکتر مرتضی اصائلو، «اصول طراحی شبکه های کامپیوتری» تالیف دکتر احسان ملکیان، «طراحی اجزاء ماشین» ترجمه دکتر غلامرضا زارع پور، «اصول ترمودینامیک» ترجمه دکتر محمدعلی رضایی

است چراکه در بسیاری از حوزه های اندیشه اسلامی به خصوص درباره فیلسوفان نخستین اسلامی نظیر کندی، فارابی و ابن سینا، اکثر مطالعات توسط شرق شناسان انجام شده یا در چارچوب الگوهای مد نظر آنها توسط شرقی هانوشته شده است.

دکتر حکمت افزود: «متاسفانه امروزه در حوزه فلسفه اسلامی در دانشگاهها با بی مهری دانشجویان روبرو هستیم و بازار کتاب را کتاب های حوزه فلسفه غرب اشغال کرده است و در حوزه فلسفه اسلامی گام های بزرگی برداشته نشده و فیلسوفان مسلمان در غربت به سر می برند.»

دکتر کریم مجتهدی محقق و مترجم تاریخ فلسفه نیز که در این مراسم حضور داشت، گفت: «مسئله ما در فلسفه این نیست که کانت می خوانیم ولی ابن عربی نمی خوانیم. مساله این است که نه کانت می خوانیم و نه ابن عربی!»

وی افزود: «ترجیح دادن کانت به ابن عربی و برعکس، دردی را از ما دوا نمی کند. به نظر من در پنجاه- شصت سال گذشته اصول نادرستی بر ذهن ما ایرانیان حاکم شده و به جهل مرکب رسیده ایم و تصور می کنیم که هر چه از غرب می آید و ظاهر نو دارد، خوب است و بقیه را باید دور ریخت. من نمی گویم نباید تجدد باشد، بلکه می خواهم بگویم اگر قدیم نباشد، جدید هم نخواهد بود.»

دکتر مجتهدی گفت: «هویت ما هم در گذشته است و هم آینده. هویت فضیلت است و متجدد صرف بودن به عنوان یک ایرانی و مصداقی از تاریخی است که بر سر ما آمده است. در نتیجه قبول این که تجدد به درد نمی خورد و فقط امور قدیم مهم است یابرعکس، اشتباه است. من ایرانی نباید برای نوشدن، ریشه ها و گذشته های خود را فراموش کنم و در عین حال باید واقع بین باشم و ضعف ها و قدرت های امروز خود را بشناسم.»

اهدای جوایز

برگزاری مراسم اهدای جوایز شایستگان تقدیر بیست و چهارمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی در دویخش، پایان بخش این مراسم بود.

مجموعه کتابهای کاربردی

کلید

هماهنگ با نیاز کاربر ایرانی

آموزش قدم به قدم، مصور و پروژه ای علوم کامپیوتر

تایید شده : توصیه شده توسط :

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور وزارت آموزش و پرورش

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

WWW.Kelid.ir

تلفن : ۰۲۱ ۶۶۴۰۶۰۶۱ - ۶۶۹۵۳۰۷۳

با قدردانی از برگزیدگان برگزار شد

نخستین جشن فصل‌ها برای کتاب

کافی بود صبح روز دوشنبه بیست و یکم آبان ماه سری به میدان انقلاب و مقابل دانشگاه تهران بزنی و خیل دانشجویان و اهالی فکر و قلم را ببینی که آمده بودند در اولین دوره انتخاب و معرفی آثار برتر حوزه‌های مختلف علوم انسانی منتشر شده در فصل نخستین سال شرکت کنند. چرا که هفته یا روزی از ماه‌های پیش بی خبر از این رویداد مهم نمی گذشت. همه جمع شده بودند تا در بخش‌های مختلف علوم انسانی از کتاب‌های برتر فصل خبر بگیرند و گپی و سخنی با نویسنده و مترجم اثر داشته باشند. ... و این گونه بود که اولین گام به شکل محکمی برداشته شد تا این حرکت نیز در کنار دیگر تلاش‌های موجود، قدمی در راه تعالی فرهنگ ایرانی - اسلامی به شمار آید.

مراسم ساعت ۱۰ صبح با حضور جمعی از اهالی فرهنگ، دانشجویان، اهالی کتاب و نشر و اصحاب رسانه برگزار شد و آنچه در پیش می آید گزارشی است از این مراسم. پس از قرائت آیاتی چند از کلام الله مجید، مجری از علی شجاعی صائین مدیر عامل خانه کتاب ایران که متولی برگزاری این جایزه به شمار می آید، دعوت کرد تا سویه‌ها و رویکردهای جایزه کتاب فصل را برای حاضران و اشکافی کند. شجاعی صائین اما به اجمال سخن گفت و سعی داشت تا ذکر جزئیات رویکردهای اولین دوره جایزه کتاب فصل را به دبیر علمی این جایزه واگذارد و از این حیث نگاهی کلی به فلسفه وجودی کتاب فصل و ضرورت‌های انتخاب کتاب‌های مناسب و برتر در حوزه‌های مختلف را موضوع بحث خود قرار داد.

به باور شجاعی صائین، اساسا برگزاری این جشنواره می تواند در کنار سایر انتخاب‌های کتاب در ایران به رونق امر مطالعه یاری برساند. او یکی از دلایل طرح بحث انتخاب کتاب‌های برتر فصل را با استناد به ادعای داوران و اهالی فرهنگ، ایجاد زمینه‌های مناسب برای داوری انتخاب کتاب سال معرفی کرد و معتقد بود که اساسا معرفی یک کتاب به عنوان کتاب سال، گاه دیگر کتاب‌های مناسب را محروم و مابقی کتاب‌ها را از آشنایی کارشناسان دور می کند و به همین دلیل برگزاری کتاب فصل می تواند این آثار را به موقع به اهالی فکر و نظر معرفی در عین حال زمینه‌های داوری بهتر و محکم‌تری را نیز برای کتاب سال فراهم آورد. او در پایان سخنانش با اشاره‌ای به فضای ایجاد شده در خانه کتاب و امکاناتی که در این موسسه برای خدمت رسانی به اهالی فکر وجود دارد، خانه کتاب را فضایی برای اهالی قلم و کتاب معرفی کرد که با رهنمودهای کارآمد اهل فکر می تواند به سیاست‌گذاران در خدمت رسانی یاری برساند.

اهتمام جدی به توسعه فکر و فرهنگ
با پایان یافتن سخنان مدیر عامل خانه کتاب، این بار نوبت رسیده بود به دکتر محمدرضا حسینی بهشتی عضو هیئت علمی دانشگاه تهران که در این دوره از

او با اشاره به این که انتخاب کتاب فصل، حرکتی تازه و بدعتی فرهنگی در راه اشاعه کتاب و نشر به شمار می آید، یادآور شد که اساسا بزرگ‌ترین ویژگی این مراسم دعوت از اهالی قلم است در حالی که معمولا اهالی قلم کمتر مورد توجه قرار می گیرند و همین که متولیان برگزاری این مراسم از اهالی قلم دعوت می کنند تا درباره آثارشان سخن بگویند، نشان از یک نگاه ایجابی و فرهنگی است.

او در ادامه سخنانش اهدای جوایز فصلی به کتاب‌های برگزیده را جزو افتخارات نشر و فرهنگ ایران معرفی کرد و معتقد بود که این جایزه در نوع خود بی نظیر به شمار می آید.

این نویسنده، رمان محمد (ص) را پاسخی کاملا مستند به موضع‌گیری‌های غرض ورزانه و توهین‌های غرب طی سال‌های گذشته نسبت به حضرت ختمی مرتبت (ص) معرفی کرد و یادآور شد که در این رمان برخلاف دیگر آثارش، یک روایت خطی و ساده و در عین حال مستند و خواندنی از زندگی آن حضرت ارائه می کند.

بزرگراه فرهنگ

«بزرگراه» عنوان مجموعه شعری از افسانه شعبان نژاد بود که بر مبنای نظر هیئت داوران، شایسته تقدیر قرار گرفته بود و همین بهانه‌ای شد تا مجری از این شاعر کودک و نوجوان دعوت کند تا برای ایراد سخنرانی در جمع مدعوین حاضر شود.

اما شعبان نژاد به جای سخنرانی، یک متن ادبی

منطقه و ایران بوده است. او در ادامه با اشاره به این که در اثر حاضر بیش از پانزده هزار سند در ۶۷ کلاس از اقصی نقاط ایران و جهان جمع‌آوری و بر مبنای ثبت برابر با سند ارائه شده، یادآور شد که این کتاب با رعایت و سواس، گونه‌ای امانت‌داری و چپ‌نویسی موضوعی و در عین حال تاریخی و شمایی کلی از بنیادگذاری انقلاب اسلامی ارائه می کند.

پاسخ به یک نیاز حرفه‌ای

دکتر کاظم معتمدنژاد به عنوان دیگر برگزیده اولین دوره انتخاب کتاب فصل نیز در سخنانی با تقدیر از هیئت داوران و مسئولان برگزاری این مراسم گفت: «سابقه نگارش این کتاب به بجهت‌های خیزش‌های انقلابی در اواخر سال ۱۳۵۷ برمی گردد.»

به گفته دکتر معتمدنژاد، کتاب حقوق حرفه‌ای روزنامه‌نگاران در پاسخ به یک نیاز حرفه‌ای نگاشته شده است. در این شاخه حقوقی، در کنار دیگر شاخه‌های حقوق ارتباطات جمعی قرار می گیرد، مقررات حقوقی حاکم بر فعالیت‌های حرفه‌ای روزنامه‌نگاران مطبوعات و سایر رسانه‌های ارتباط جمعی بررسی می شود.

جایزه‌ای بدیع در جهان نشر

برگزیده بعدی ابراهیم حسن بیگی بود که در اولین دوره انتخاب کتاب فصل به خاطر نگارش رمانی بر اساس داستان زندگی حضرت محمد (ص) با عنوان «محمد (ص)» شایسته تقدیر معرفی شد.

برگزاری کتاب فصل به دلیل دقت علمی و روبراستاری و برگردان کتاب مهم «فرهنگنامه تاریخی مفاهیم فلسفی» به عنوان یکی از برگزیدگان در مراسم حضور داشت.

وی در ابتدای سخنانش با تقدیر از حسن انتخاب هیئت داوران بر این باور بود که جامعه فلسفی و علمی ایران نیازمند اهتمام جدی استادان در ارائه متون تخصصی است تا مگر از این رهیافت توسعه فرهنگی ایران به طریقی کاملا شایسته ادامه یابد.

او «فرهنگنامه تاریخی مفاهیم فلسفه» را یکی از اولین گام‌ها در طرح بنیادین مباحث فلسفی در حوزه مفاهیم تأثیرگذار و در عین حال مهم معرفی کرد و بر این اعتقاد بود که حمایت جدی مسئولان از این اثر نشانگر حمایت از تعالی فکر و فرهنگ است.

پس از بهشتی، نوبت به حجت الاسلام میبیدی رسید که به نمایندگی از پژوهشگران موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) برای ایراد سخنرانی پیرامون کتاب «سیر مبارزات امام خمینی (ره) در آینه اسناد» به روایت ساواک» به پشت تریبون دعوت شد.

او پیش از هر چیز تمامی تقدیرهای معطوف شده به تلاش‌های خود و همکارانش را به روح بلند معمار بزرگ انقلاب اسلامی و پیروان گمنام حضرت امام (ره) تقدیم کرد و معتقد بود که رویکرد اصلی ساواک در اغلب اسناد و تذکره‌هایی که به حضرت امام (ره) می داد، تأکید بر حفظ تسلط آمریکا بر ایران و ادامه برنامه‌های صهیونیستی اسرائیل غاصب در

<p>دبیران زبان</p> <p>ENGLISH 1</p>	<p>دبیران زبان</p> <p>ENGLISH 2</p>	<p>شامل سؤالات تشریحی و چهارگزینه‌ای</p> <p>متنوع ناهای استانی و کشوری تفکیک شده درس به درس</p> <p>منبعی برای استفاده دانش آموزان کلاس اول، دوم، سوم - پیش دانشگاهی</p>	<p>دبیران زبان</p> <p>ENGLISH 2</p>	<p>دبیران زبان</p> <p>The Library Series</p>	<p>انتشارات مه‌یار (وابسته به کتابفروشی معرفی)</p> <p>آدرس: اهواز - خیابان شریعتی - خیابان وکیلی</p> <p>تلفن: ۰۶۱۱ - ۲۲۱۶۲۲۳ - ۲۲۲۲۲۲۵</p> <p>انتشارات یگان (مرکز بخش تهران)</p> <p>آدرس: خیابان انقلاب - خیابان منیری جاوید - ساختمان دانشجو - پلاک ۲۲۲ - طبقه ۲</p> <p>تلفن: ۰۲۱ - ۶۶۹۵۰۰۱۵ - ۶۶۴۱۵۶۸۱</p>
-------------------------------------	-------------------------------------	---	-------------------------------------	--	--

درباره بزرگراه هستی خواند و در ضمن سخنانش با اشاره به این که این مجموعه شعر را با هزینه شخصی اش منتشر کرده از ناشران خواست تا از کنار کتاب به آسانی رد نشوند.

در ادامه دکتر منوچهر اکبری به عنوان آخرین سخنران و دبیر علمی این جایزه پشت تریبون قرار گرفت و ضمن ارائه گزارشی از روند داوری ها، به قرائت بیانیه هیئت داوران پرداخت.

کلیات

بر مبنای اعلام نظر هیئت داوران از میان ۹۳ اثر رسیده به دبیرخانه جایزه کتاب فصل در حوزه کلیات و در بخش تالیف، کتاب «حقوق حرفه ای روزنامه نگاران» نوشته دکتر کاظم معتمدنژاد که با همکاری رویا معتمدنژاد نوشته شده است برگزیده و در بخش ترجمه، کتاب «جنگ، رسانه ها و تبلیغات» که توسط پروفیسور یحیی کمالی پور تدوین شده و با ترجمه مشترک عباس کاردان و حسن سعید کلاهی خیبان از سوی موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر به عنوان اثر برتر معرفی شدند.

فلسفه غرب

در حوزه فلسفه از میان ۱۸۱ اثر رسیده، کتاب فرهنگنامه تاریخی مفاهیم فلسفه تالیف یواخیم ریتر، کارل فریدر گروندر و گتفرید کابریل با ترجمه مهدی میرزاده و فریده فرنودفر به سرویراستاری دکتر محمدرضا حسینی بهشتی به عنوان اثر برگزیده هیئت داوران در زیرشاخه فلسفه غرب معرفی و مورد تقدیر قرار گرفت.

دین

حوزه دین در اولین دوره کتاب فصل براساس تعداد ۴۴۵ عنوان رسیده جزو پربارترین حوزه ها بود و با معرفی هشت عنوان در رده بندی تعداد جوایز در راس بود. البته حوزه دین زیرشاخه های مختلفی نظیر علوم قرآنی، حدیث، سیره معصومین، کلام، فقه، اصول و ادیان دیگری در این دوره حضوری جدی داشت.

اما در شاخه علوم قرآنی، هیئت داوران کتاب «قواعد التفسیر» نوشته آیت الله محمدفاخر میبیدی را به عنوان اثر برگزیده معرفی کردند و در شاخه حدیث نیز کتاب «الطبقات» نوشته احمد بن محمد برقی با تحقیق نامر کاظم عبدالحفاجی جایزه اثر برگزیده را نصیب خود کرد.

در شاخه سیره معصومین، کتاب «نظام اقتصاد علوی» نوشته حجت الاسلام احمدعلی یوسفی در بخش آثار تالیفی و کتاب «المناقب» اثر سیدمحمدبن علی بن الحسین العلوی با تحقیق و تصحیح سیدحسین موسوی بروجردی به عنوان آثار برگزیده معرفی شدند. کتاب «آیین خاتم» نوشته حجت الاسلام محمدحسن قلدردان قراملکی در بخش تالیف و تصحیح عبدالحلیم حلی از کتاب «معارج الفهم علامه حلی» در شاخه کلام مورد تقدیر قرار گرفتند. سیدمحمداصغری نیز با کتاب «عدالت و عقلانیت در فقه و اصول» در شاخه فقه و اصول برنده شد و سرانجام برگردان مشترک روبرت آسریان و میشل آقامالیان از کتاب «الاهیات مسیحی در قرن بیستم» نوشته استنلی جی. گرنز و راجر ای. السون جایزه کتاب برگزیده در شاخه ادیان دیگر را به خود اختصاص داد.

علوم اجتماعی

علوم اجتماعی نیز از جمله حوزه هایی بود که پس از حوزه دین بیشترین آثار مورد تقدیر را در ذیل خود قرار می داد و از میان ۳۷۳ عنوان ارسالی به دبیرخانه در چهار شاخه جمعا هفت اثر برگزیده داشت.

در رشته جامعه شناسی کتاب «فرهنگ مطالعات جوانان» نوشته محمدسعید ذکایی و برگردان حسین قاضیان از کتاب «جامعه بازار» نوشته دن اسلیتر و فرن تونیکس به عنوان آثار برگزیده معرفی شدند.

اما در رشته اقتصاد تنها یک اثر برگزیده معرفی شد و آن هم برگردان آرش پازوکی از کتاب «قدرت

بهره وری فقر و ثروت» اثر ویلیام لویس بود. در رشته علوم سیاسی در دو بخش تالیف و ترجمه کتاب های «سیر مبارزات امام خمینی (ره) در آینه اسناد به روایت ساواک» که توسط جمعی از پژوهشگران موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) تدوین شده به همراه ترجمه مشترک سیدکمال خرازی و جواد علاقه بندراد از کتاب «مارتاکاتم یعنی «مقدمه ای بر روان شناسی سیاسی» مورد تقدیر هیئت داوران قرار گرفتند.

کتاب های «خسارت های معنوی در حقوق

اسلام، ایران و نظام های حقوقی معاصر» نوشته سیدابوالقاسم نقیبی و برگردان علی شایان از کتاب «روش تحقیق در عدالت کیفری و جرم شناسی» نوشته وین جان چمپیون جزو آثار برگزیده رشته حقوق بودند.

زبان های باستانی ایران

ترجمه، آوانگاری و نمایه سازی مرحوم دکتر احمد تفضلی استاد فقید زبان های باستانی دانشگاه تهران و ژاله آموزگار از «کتاب پنجم دینکرت» از میان ۴۶ اثر ارسالی در رشته زبان شناسی تنها اثر

بیانیه هیئت داوران نخستین جایزه کتاب فصل

در بخش ابتدایی این بیانیه آمده است: «یکی از مظاهر بارز موفقیت های یادشده، نوشته ها و آثار بر جای مانده از پیشینیان و تحقیقات و پژوهش های اندیشوران معاصر در قالب کتاب ها و پژوهش های منتشر شده است.

برای تداوم چنین موفقیت هایی که زمینه ساز رشد و توسعه در تمام عرصه هاست، باید نسل جوان را هر چه بیشتر با اصحاب قلم و فرهیختگان آشنا ساخت و در حد توان به تقدیر و تشویق و حمایت از مولفان، مترجمان، محققان و پژوهشگران در تمام حوزه های معرفتی همت گماشت.

کتاب سال جمهوری اسلامی ایران برای تحقق چنین هدف مقدسی بنیاد نهاده شده است. اما از آنجا که گاه عامل زمان ارزیابی ها را با مشکل جدی روبه رو می کرد، موسسه خانه کتاب بر آن شد تا با تاسیس دبیرخانه جایزه کتاب فصل در سال جاری ضمن توجه مضاعف به تشویق و حمایت از پدیدآورندگان، با داوری کتاب ها در طول سال، زمینه داوری دقیق تر و علمی تر را برای داوران کتاب سال هموار سازد؛ بدین ترتیب ارزیابی نهایی کتاب سال از میان برگزیدگان کتاب فصل صورت گیرد.» در این بیانیه تصریح می شود: «ارزیابی کتاب ها از سوی نزدیک به ۲۵۰ تن از اندیشمندان و صاحب نظران حوزه های علمیه، دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی نظیر دانشگاه های تهران، شهید بهشتی، تربیت مدرس، تربیت معلم، شیراز، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی و همچنین اعضای هیئت علمی دایرة المعارف ها و موسسات پژوهشی چون انجمن حکمت و فلسفه، دایرة المعارف بزرگ اسلامی و دانشنامه جهان اسلام انجام شده است.»

در این بیانیه آمده بود: «کتاب هایی در داوری ها شرکت داده می شوند که در هر فصل جاری برای نخستین بار چاپ شده باشند و افسس و کتاب کمک درسی نباشند. در نخستین دوره کتاب فصل از مجموع آثار منتشر شده ای که شرایط یادشده را دارا بودند، ۲۴۰۹ عنوان مورد ارزیابی قرار گرفتند. از این میان ۲۲۷۶ عنوان در مرحله اول حذف و مابقی یعنی ۱۳۳ عنوان به مرحله دوم راه یافتند. در مرحله پایانی نیز پس از ارزیابی و داوری آثار راه یافته به مرحله دوم، ۳۵ اثر به عنوان آثار برگزیده انتخاب شدند.»

برگزیده معرفی شد.

هنر

در رشته هنرهای نمایشی، ترجمه مهدی نصرالله زاده از کتاب «نظریه اجرا» نوشته ریچارد شکنر جزو برگزیده های یکی از سه حوزه هنر بود. فرهنگ جامع موسیقی اثر بهروز وجدانی در رشته موسیقی و کتاب

the renovation program of iran bastan museum

به تدوین و نشر موزه ملی ایران و برگردان اثری از سیمون آنوین تحت عنوان تجزیه و تحلیل با برگردان آرمین یگانه چهار کتابی بودند که از میان ۱۰۱ اثر ارسالی به دبیرخانه کتاب فصل حائز بالاترین جایگاه ها شدند.

ادبیات

یکی از جالب ترین کارهای دبیرخانه معرفی یکی از آثار گرانشنگ استاد دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی در حوزه متون قدیم بود که تحت عنوان «قلندریه در تاریخ؛ دگردیسی های یک ایدئولوژی» از سوی نشر سخن روانه بازار نشر شد و معرفی این کتاب شوری را در میان حاضران برانگیخت.

کتاب بعدی در حوزه ادبیات رمانی بود از ابراهیم حسن بیگی با پیشانی نوشت «محمد (ص)» که براساس داستان زندگی پیامبر اکرم به رشته تحریر درآمده بود.

اما در بخش شعر دو اثر حائز دریافت جایزه هیئت داوران شناخته شدند. اولین کتاب، مجموعه ای از شعرهای هیوامسیح با عنوان «کتاب هیچ» را دربرمی گرفت و دومین اثر مجموعه شعر کلاسیک مهدی زارعی با عنوان «آخرین دقیقه های آخرالزمان» بود. این چهار اثر بر مبنای اعلام هیئت داوران از میان ۴۷۸ اثر رسیده به دبیرخانه جشنواره و معرفی شدند.

تاریخ

تالیف دکتر پرویز رجبی در حوزه تاریخ ایران با عنوان «سده های گم شده؛ از فروپاشی ساسانیان تا برآمدن صفاریان» اولین اثری بود که در این حوزه معرفی شد و برگردان کیکاووس جهاننداری از کتاب «روم و ایران؛ دو قدرت جهانی در کشاکش و همزیستی» در بخش ترجمه های تاریخی مورد تقدیر قرار گرفت. این دو کتاب براساس اعلام هیئت داوران از میان ۲۲۳ اثر رسیده به دبیرخانه بالاترین امتیازها را کسب کرده اند.

کودک و نوجوان

در حوزه کودک و نوجوان نیز از میان ۴۶۸ اثر رسیده به دبیرخانه جمعا شش اثر در پنج شاخه به مرحله نهایی رسیدند. در بخش داستان کودک و نوجوان هیئت داوران رمان «بابا آناناس می شود» نوشته شهرام شفیعی رابه همراه برگردان مهناز صدری از «دختری که نمی خواست بزرگ شود» نوشته جانی رداری به عنوان آثار برگزیده معرفی شدند. نکته جالب در مورد این بخش شاید برگزیده شدن دو اثر از نشر زمان بود. در بخش شعر نیز مجموعه «بزرگراه» افسانه شعبان نژاد مورد تقدیر هیئت داوران قرار گرفت.

«زندگی نامه نهج البلاغه» اثر غلامرضا حیدری ابهری اثری بود که در بخش دین برای کودک و نوجوان حائز دریافت جایزه شناخته شد البته در بخش های کلیات و علوم و فنون نیز دو اثر مورد تقدیر قرار گرفتند. اولین کتاب اثری تالیفی از محمدحسین بحرالعلومی با عنوان «همیشه در جست وجو بود» و اثر دوم برگردانی از کتاب «دایرة المعارف دانستنی های پایه» اثر دینز شول بود که اوایل سال جاری با ترجمه مهناز عسکری از سوی انتشارات کتاب های مهتاب روانه بازار شد.

... و یک عکس یادگاری

بر مبنای یک سنت حسنه برگزیدگان اولین دوره جایزه کتاب فصل با حضور و همراهی معاون فرهنگی وزیر ارشاد، مسئولان فرهنگی، داوران و ... عکس یادگاری گرفتند.

آیناز محمدی

«درآمدی به نمایشنامه‌شناسی» نام کتابی پژوهشی به قلم دکتر فرهاد ناظرزاده کرمانی است که از سوی انتشارات سمت منتشر شده و عنوان کتاب برتر دانشگاهی را از آن خود کرده است. فرهاد ناظرزاده کرمانی متولد ۱۳۲۶ تهران، در سال ۵۶ موفقی به اخذ دکترای هنرهای ارتباطی - نمایشی شد و اکنون استاد دانشکده پردیس هنرهای زیبای دانشگاه تهران است. سال ۷۱ به‌عنوان استاد ممتاز انتخاب و در سال ۷۹ نیز به‌عنوان پدر تئاتر نو دانشگاهی انتخاب شد. وی سال ۸۱ نیز به‌عنوان چهره ماندگار فرهنگ و هنر ایران برگزیده و مورد تقدیر قرار گرفت. ناظرزاده کرمانی در دو زمینه تالیفی و پژوهشی صاحب آثار متعددی است و نخستین کتاب او به نام «پیش‌درآمدی بر شناخت هنرهای نمایشی در مصر و نقد چهار نمایشنامه نمونه» در سال ۶۵ از سوی بخش فرهنگی جهاد دانشگاهی چاپ و منتشر شد. آثار آفرینشی او شامل تالیف ۲۲ نمایشنامه و ترجمه بیش از ۶۰ نمایشنامه کوتاه و بلند به زبان فارسی است و آثار تحقیقی وی شامل هفده عنوان کتاب و ۵۵ مقاله منتشر شده است. در بین این آثار سه کتاب «نمادگرایی در ادبیات نمایشی» که در دو جلد توسط انتشارات برگ به بازار آمده و کتاب «تئاتر پیش‌تاز، تجربه‌گرا و عبث‌نما» و کتاب «درآمدی به نمایشنامه‌شناسی» از اقبال وسیع تری برخوردار شدند و به چاپ‌های متعدد رسیده‌اند. دکتر ناظرزاده هم‌اکنون سه کتاب در آستانه چاپ دارد که «ادبیات نمایشی اسپانیا از آغاز تا دوره بازایش» و «ادبیات نمایشی شبانی - روستایی (پاستورال)» و «گذری به ادبیات نمایشی در هند از آغاز تا دوره معاصر» عناوین این آثار را تشکیل می‌دهند.

دکتر فرهاد ناظرزاده کرمانی:

نویسندگان جدید به «صحنه» می‌آیند

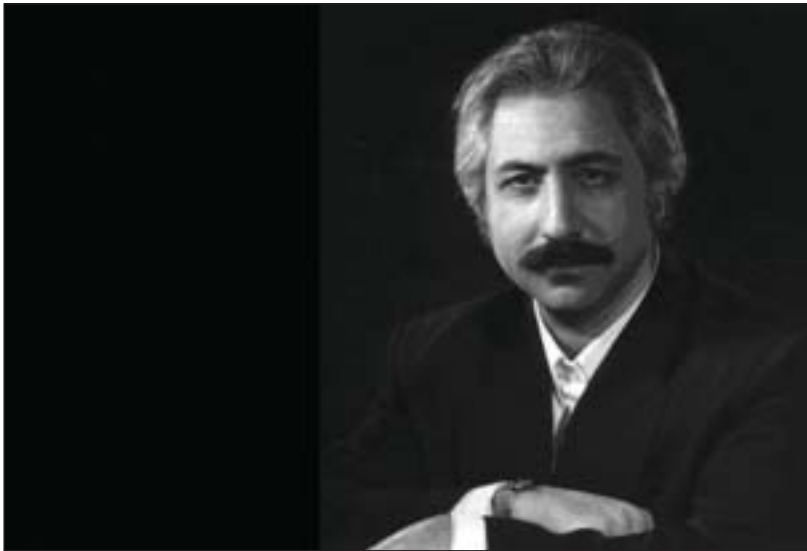
لباس آشنا باشد. با چهره پرداز باید هماهنگ باشد تا بتواند یک نمایشنامه شاخص بنویسد. درحالی‌که نویسنده و شاعر بدون واسطه با مخاطب ارتباط برقرار می‌کند. نمایشنامه‌نویس با نمایش‌سازان سروکار دارد، نه مستقیماً با مخاطب. بنابراین ناگزیر است اینها را در جایی یاد بگیرد که کارگردانی و بازیگری برای نمایشنامه‌نویسی چه اهمیتی دارد؟ از قابلیت‌های کارگردان، طراح و بازیگر، نمایشنامه‌نویس چه سودی می‌تواند ببرد؟ جایی که این مباحث را به نمایشنامه‌نویس آموزش می‌دهد و خوب هم آموزش می‌دهد، دانشگاه است. نمایشنامه‌نویسان بزرگی مثل یوجین اونیل در جریان کار و تجربه یاد گرفتند. یعنی مادر و پدر اونیل یک گروه سیار تئاتری داشتند که شهر به شهر برای مردم نمایش اجرا می‌کردند و اونیل این بازی‌ها را دیده و تجربه کرد. مثلاً آلبر کامو مدت‌ها در دانشگاه با گروه‌های تئاتری همکاری داشت. یعنی می‌دانست، نور در تئاتر چه تاثیری دارد؟ کسی که این مسائل را نداند و بخواهد یک نمایشنامه بنویسد، بیشتر یک متن ادبی تولید می‌کند تا نمایشنامه‌ای با قابلیت‌های اجرایی.

آیا امروزه از شکردها و شیوه‌های نمایش ایرانی از جمله تعزیه در تئاتر استفاده می‌کنیم تا در این حوزه به شکوفایی برسیم؟

بله. بسیاری از هنرمندان از جمله خود من از شکردها و شیوه‌های نمایش ایرانی و مذهبی، از جمله تعزیه استفاده کرده‌ایم و بسیار هم موفقیت‌آمیز بوده است. من یکی - دو نمایشنامه دارم که در آن از شیوه‌ها و شکردهای نمایش‌های ایرانی بهره گرفتم. نمونه‌اش کوله‌بار است که از شیوه تقالی استفاده کردم و بعد آن را با ضوابط و فرمول‌های تئاتر جهانی ترکیب کردم، کار بسیار موفق و درخشانی از آب درآمد. به زبان ارمنی هم ترجمه و اجرا شد و آن‌طور که به من گزارش دادند، عده‌ای از دست‌اندرکاران این عرصه هم به شدت تحت تاثیر این نوآوری قرار گرفتند. این روند به نظر من در آینده هم از نظر کمی و هم از نظر کیفی افزایش پیدا خواهد کرد.

شما با همین نگاه دست به ترجمه ادبیات نمایشی جهان می‌زنید و آثاری تحقیقی از ادبیات نمایشی اسپانیا، هند، مصر و... منتشر کرده‌اید؟

دنیا به دلیل همین وسایل ارتباط جمعی جدید مثل اینترنت و ماهواره به همان دهکده کوچکی که مک‌لوهان پیش‌بینی می‌کرد، تبدیل می‌شود و کم‌کم به یک زبان مشترک می‌رسیم. من فکر می‌کنم طی دو - سه دهه آینده این زبان مشترک گستره وسیع تری از جهان را تحت پوشش قرار خواهد داد. وقتی نظام‌های تئاتری دنیا را مطالعه می‌کردم با شکردها و شیوه‌هایی آشنا شدم که می‌توان در جهت ارتقاء تئاتر ملی ایران از آنها استفاده کرد. همین‌طور در گونه‌ها و ریختارهای نمایش‌های ایرانی شیوه‌ها و شکردهایی دیدم که می‌شود آنها را به دنیا معرفی کرد. یادمان باشد ما در کشوری با فرهنگ دیرینه زندگی می‌کنیم که حافظ و سعدی و فردوسی و مولانا را داشت و ما وارث چنین میراث‌های گرانبهایی هستیم و باید به حکم همین شجره طیبه‌ای که داریم، آثار درخشانی خلق کنیم و چهره‌های شاخصی را در زمینه ادبیات نمایشی به جهان معرفی کنیم.

چهره‌های مطلوب و برجسته‌ای که ضرورت تحولات عصر جدید را در آثار خود بروز دهند، سرب‌خواهند آورد. چون جریان تئاتر در ایران تازه نهادینه شده، یعنی دانشگاهی شده است. تا این افراد دانشگاهی بیایند پا به عرصه اجتماع بگذارند و دانش و خلاقیت خودشان را عرضه کنند، بیست تا سی سال طول می‌کشد. من فکر می‌کنم در طول عمر خودم آن نمایشنامه‌نویس را نبینم. اما نسل امروز از دستاوردهای این گروه بهره‌مند خواهد شد.

بر اساس چه مولفه‌هایی این پیش‌بینی را دارید؟
بر اساس تعداد دانشجویانی که در رشته تئاتر و هنر نمایش تحصیل می‌کنند. ما الان چند هزار دانشجوی تئاتر داریم. از میان این عده تعدادی برجسته‌ترند، خلاقیت بیشتر و نبوغ افزون‌تری هم دارند. پس به دنبال مطالعات عمیق‌تری خواهند رفت.

می‌دانید که تاکنون شاعر و نویسنده و هنرمندان برجسته‌ای از دانشگاه‌ها و دانشکده‌های بیرون نیامده‌اند. در همه جای جهان این گونه است، شما چگونه فکر می‌کنید که دانشگاه‌ها در آینده هنرمندان شاخصی به جامعه تحویل خواهند داد؟

هنر تئاتر عموماً به ملزومات فنی بیشتری نیاز دارد. هنر تئاتر و نمایش، هنری قائم به ذات نیست و این امور فنی را در جایی غیر از دانشگاه نمی‌توان آموخت. احتمال این که خارج از محیط دانشگاه چهره‌های برجسته‌ای در عرصه نمایشنامه‌نویسی پیدا شوند، منتفی نیست، اما این احتمال اندک است. طبیعی است که با توجه به امکانات دانشگاه احتمال این که نمایشنامه‌نویسان و نمایشنامه‌نویسی در این فضا متولد و شکوفا شود، خیلی زیاد است. آموزش این که لباس در نمایش چه تاثیر و کارکردی دارد، یا نور در نمایش چه نقشی دارد، این شناخت فقط در دانشگاه مقدور است و تا کسی این امور مربوط به نمایش را نشناسد و اصول و قواعد نمایشی را یاد نگردد، نمی‌تواند نمایشنامه خوبی بنویسد.

نمایشنامه‌نویس باید با زبان نمایش آشنا باشد، یعنی با بیان بازیگر، بیان کارگردان، بیان طراح صحنه و بیان طراح

دلایل متعددی دارد. یعنی دلایل عدم ظهور نمایشنامه‌نویس نابغه هم عمده است هم عدیده. نمایشنامه‌نویسان پیش از انقلاب، کلاسیک شده‌اند و نسل جدید با این نویسندگان و با این آثار دیگر نمی‌تواند ارتباط برقرار کند. جوانان نمی‌توانند از تکنیک‌های نمایشنامه‌نویسی این چهره‌ها استفاده کنند. یا اینها بتوانند مبدأ جریانی برای نسل جدید بشوند. به هر حال این نویسندگان حرفشان را در همان دهه چهل و پنجاه زده‌اند.

من جواب سوال قبل را نگرفته‌ام. چرا نویسندگان و نمایشنامه‌نویسان شاخصی ظهور نکردند؟

ببینید ما در عرصه شعر معاصر - شعر نو فارسی - چهره‌هایی مثل نیما، اخوان و سهراب و... را داشتیم که به منصفه ظهور رسیدند و شاهکارهای خود را خلق کردند. در ادبیات داستانی هم چهره‌های برجسته‌ای داریم، اما چهره‌های هم‌تراز اینها در عرصه ادبیات نمایشی پیدا نشدند. به دلایل عمده و عدیده.

اولاً این که هنر نمایش نیاز به افرادی دارد که خیلی خوب با تئوری‌های تئاتر جهان آشنا باشند تا بتوانند یک اثر برجسته و شاخص خلق کنند. کسی که تمام عناصر نمایش و نمایشنامه‌نویسی را بشناسد.

ثانیاً نیاز به افرادی هست که اهل مطالعات وسیع باشند و تشنه شناخت دانش این فن و مهارت‌های مرتبط با این حوزه باشند. گذشته از همه اینها باید امکانات آشنایی عمیق با تئاتر تاثیرگذار جهان برای آنها فراهم شود. چنین چهره‌هایی متأسفانه در دوره ما ظاهر نشدند که بتوانند در ردیف چهره‌های شاخص عرصه شعر و داستان و موسیقی قرار گیرند.

نویسندگان و شاعران معاصر به ویژه در دوره اخیر توانسته‌اند با تحولات و تئوری‌های این عرصه هم‌گام شوند و آثاری با رویکرد جدید خلق کنند. در عرصه نمایشنامه‌نویسی چه وضعیتی داریم؟ ارزیابی شما در این زمینه به‌عنوان صاحب‌نظر چیست؟

پیش‌بینی من این است که در بیست سال آینده کسانی از میان دانشجویان این رشته، حتی از میان دانشجویان خودم و از میان نمایشنامه‌نویسان خارج از دانشگاه،

آقای ناظرزاده، برنامه نمایشنامه‌خوانی گویا نخستین بار بنا به پیشنهاد شما شکل گرفت که امروزه در سراسر کشور رواج دارد. این طرح چگونه و برحسب چه ضرورتی شکل گرفت؟

این طرح در سال ۷۵ طی یکی از جلسات سخنرانی با حضور معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارائه شد، برای این که علاقه‌مندان هنر نمایش و نویسندگان نسل جدید بتوانند آثار خود را به مخاطبان عرضه کنند و مورد نقد و بررسی قرار گیرد باید جلسات نمایشنامه‌خوانی در سراسر کشور برگزار شود. من، خانم دکتر شهیندخت زاهدی را هم به‌عنوان منتقد و کارشناس این حوزه معرفی کردم. بعد طرحی را هم برای اجرا به مرکز دادم که با چند اجرا مورد توجه محافل تئاتری قرار گرفت و امروز هم خوشبختانه این جریان به شکل گسترده در سراسر کشور رواج پیدا کرده و حتی جشنواره‌ای به این مناسبت برگزار می‌شود. البته چنین برنامه‌هایی به دلایل دیگر در حوزه ادبیات نمایشی، در کشورهای غربی هم اجرا می‌شود. برنامه نمایشنامه‌خوانی به این شکل و شیوه که در ایران اجرا می‌شود، در واقع نوعی نمایش ایرانی است، چون در هیچ کشوری سابقه ندارد. این نوع نمایش کم‌کم دارد به تئاتر صحنه پهلو می‌زند.

فکر می‌کنید پس از یک دهه تجربه در این زمینه چه دستاوردی در حوزه ادبیات نمایشی داشته‌ایم؟

فعالیت‌های فرهنگی اصولاً در یک پروسه طولانی به بار می‌نشیند و ثمر می‌دهد و نباید انتظار دستاوردهای سریع داشت. اما نمایشنامه‌نویسان بسیاری از همین جلسات سرب‌آوردند و نسل تازه‌ای پرورش یافتند. بازیگران بسیاری ظهور کردند. تعداد کسانی که به هنر نمایش و نمایشنامه‌خوانی گرایش پیدا کرده‌اند به شدت افزایش داشته است. این برنامه‌ها به نهادینه شدن تئاتر در جامعه ایران خیلی کمک کرد.

بسیاری از مترجمان جوان فرصت این را پیدا کردند که ترجمه‌های خودشان را از نمایشنامه‌های جدید جهان در این محافل در معرض داورى مخاطبان و منتقدان قرار دهند و محک بخورند. نمایشنامه‌هایی که بودجه و امکانات برای به صحنه آمدن را ندارند، لاقال در این جلسات خوانده می‌شوند و ویژگی‌های سبک‌شناختی آنها، بداعت شکل و فرم آنها معرفی می‌شود. خود دست‌اندرکاران تئاتر، هنرهای خود را در امر نمایشنامه‌خوانی در این محافل نشان دادند و این امر کم‌کم از صورت یک ضرورت به شکل یک نهاد درآمد و امروز یکی از شاخه‌های هنری تئاتر ایران محسوب می‌شود. من فکر نمی‌کنم در هیچ جای جهان جلسات نمایشنامه‌خوانی به این اندازه رشد کرده باشد.

از دل همین جلسات، نمایشنامه‌نویسان زیادی به جامعه معرفی شدند. البته اگر صحبت از این باشد که آیا نایب‌های از میان این عده پیدا شده است؟ باید بگویم ما در دورانی به سر نمی‌بریم که نمایشنامه‌نویس نابغه‌ای اصلاً وجود داشته باشد. نه از دانشگاه‌ها، نه از نمایشنامه‌خوانی‌ها و نه از مرکز هنرهای نمایشی، چنین نایب‌های ظهور نکرده است.

در این سال‌ها چرا نمایشنامه‌نویس برجسته یا نایب‌های ظهور نکرده است؟

تجهیز ۴۲۵ کتابفروشی به دستگاه کارتخوان

با آن که چند ماه پیشتر از معرفی و رونمایی کارت های الکترونیک خرید کتاب نمی گذرد، اما در همین مدت کوتاه شاهد تغییرات و حتی شاید بتوان گفت تحولی در عرصه نشر کشور هستیم.

احتمالاً مطلع هستید که موضوع جایگزینی این کارت ها به جای بن های کاغذی خرید کتاب از سال گذشته و از طرف معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مطرح شد و بسیاری از کارشناسان حوزه نشر از این موضوع استقبال کردند.

در مورد فواید این کارت و تاثیر مثبت آن بر حوزه نشر کشور به اندازه کافی یادداشت، مقاله، نظر و در نشریات و نشست ها مطرح شده است. اما صرف نظر از همه دیدگاه هایی که تایید کننده این حرکت کارآمد در بازار خرید و فروش کتاب است، نگاهی به آمار توزیع این کارت ها و استقبال سازمان ها و ادارات مختلف برای تهیه کارت ها نیز می تواند جالب توجه باشد؛ آماري که نشان دهنده روند رو به رشد هستند و شاید زمانی که حداقل یک عضو از هر خانواده یک کارت داشته باشد خیلی دور نباشد چرا که این کارت ها صرفاً به نام افراد صادر می شود و به نوعی می تواند تبدیل به یکی از نیازمندی ها و لوازم شخصی افراد، خصوصاً اهالی فرهنگ و اندیشه و کتاب شود.

نصب تعداد ۴۲۵ دستگاه کارتخوان در کتابفروشی های کشور و صدور ۸۴ هزار کارت تایید کننده مطالب فوق هستند و می توان امیدوار بود طی چند ماه آینده البته با اطلاع رسانی بیشتر، تمام کتابفروشی های کشور صاحب دستگاه کارتخوان (POS) شوند. یکی از کتابفروشی های راسته خیابان انقلاب این اقدام را بسیار موثر و مفید می داند و معتقد است که اطلاع رسانی در خصوص دستگاه های کارتخوان خیلی گسترده نبوده است و هنوز بسیاری از کتابفروشی ها از امکانات پیش بینی شده برای استقرار دستگاه مطلع نیستند.

وی می گوید: «باید این برنامه ریزی صورت گیرد تا تمام کتابفروشی های کشور صاحب دستگاه کارتخوان

شوند چرا که به زودی اغلب مردم به جای این که بخواهند پول کتاب را بدهند، کارت خرید کتاب ارائه خواهند کرد این اتفاق را در مورد خرید بسیاری از کالاها شاهد هستیم و مردم ترجیح می دهند به جای همراه داشتن پول نقد، صرفاً یک کارت در جیب یا کیف خود داشته باشند.»

اما یکی دیگر از کتابفروشی های خیابان کریمخان که هنوز دستگاه کارتخوان را نصب نکرده است می گوید: «اتفاقاً درخواست دستگاه کرده ام و قرار است به زودی در فروشگاه نصب شود چرا که طی هفته های گذشته چندین نفر کارت خرید الکترونیک به همراه داشته اند و نتوانسته ایم به آنها خدمات بدهیم.» وی که از جایگزینی کارت ها به جای بن کتاب مطلع است می گوید: «با اجرای این حرکت، یارانه ای که دولت برای کتاب می داد حتماً صرف خرید کتاب می شود چون دیگر مثل گذشته افرادی نمی توانند بن های خود را برای کتاب بگیرند و در عوض آن را با چند

درصد تخفیف بفرشند.» به گزارش خانه کتاب که با حمایت معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجری این طرح است تا آخر شهریورماه بیش از ۸۴ هزار کارت برای بازنشستگان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان فعالیت های قرآنی، انجمن شاعران ایران، زوج های دانشجو، انجمن اهل قلم، حامیان آزادی قدس و خواهران طلباء صادر شده است.

بر اساس برنامه ریزی های صورت گرفته توسط معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و خانه کتاب روال دریافت کارت ها به این صورت است که سازمان ها و ادارات مختلف از خانه کتاب درخواست کارت می کنند و اعتبار کارت ها نیز بر اساس تفاهم نامه ای با معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تامین می شود.

سازمان ها و ادارات متقاضی با مشخص کردن اعتبار

هر کارت، این فرصت را برای دریافت کنندگان فراهم می کنند تا با مراجعه به کتابفروشی های دارنده دستگاه کارتخوان از اعتبار کارت خود برای خرید کتاب بهره گیرند.

از جمله طرفداران جدی کارت های خرید کتاب اغلب دانشگاه های سراسر کشور هستند به صورتی که تاکنون بیش از ۳۰ دانشگاه سراسر کشور از این کارت ها خریداری کرده اند. به عنوان مثال دانشگاه شهید رجایی ۵۵۷ کارت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد ۵ هزار و ۹۹۶ کارت، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی ۶ هزار و ۳۱۹ کارت و دانشگاه علوم پزشکی تبریز ۴ هزار و ۷۴۹ کارت خریداری کرده اند.

محمد فاضل یکی از دانشجویان دانشگاه تهران که در هنگام خرید از یک کتابفروشی واقع در خیابان انقلاب از کارت خرید کتاب استفاده می کند می گوید که اهدای کارت های خرید کتاب زمینه مناسبی برای خرید کتاب است. او چند باری را که از دانشگاه یا دوستان بن کتاب گرفته بود و بخشی از آنها را فروخته بود فراموش نمی کند. او می گوید: «حالا دیگر همه موجودی کارت را باید کتاب بخرم که این اتفاق می تواند به نشر کشور و کتابفروشی ها هم کمک کند.»

یکی از کتابفروشی های غرب تهران نیز معتقد است برای جاقفادان کارت های خرید کتاب نباید عجله کرد به خصوص که در شهرستان ها هنوز موضوع کارت شناخته شده نیست.»

به نظر او مشکلات دیگری نیز وجود دارد که باید به مرور برطرف شود و به مردم و کتابفروشی ها فرصت داد با این مقوله آشنا شوند.

به هر تقدیر با توجه به این که کارت های خرید کتاب صرفاً توسط دستگاه های بانک صادرات قابل بهره برداری هستند و موسسه ای تحت عنوان ایران کثیر پیگیر نصب دستگاه ها در فروشگاه هاست باید منتظر ماند تا با تبلیغات و اطلاع رسانی گسترده ببینیم که در آینده این کارت های کوچک چه تاثیر بزرگی بر وضعیت کتابخوانی کشور خواهد گذاشت.

نشست نقد «هفت دیار نیشابور» در سرای اهل قلم

تاریخ از نگاه نیشابور

جلسه نقد و بررسی کتاب «هفت دیار نیشابور» نوشته فروغ علی شاهرودی یکشنبه گذشته با حضور فروغ علی شاهرودی، پروین بنی هارونی، حسین فتاحی و رسول آبدیان در سرای اهل قلم برگزار شد. این نشست که هفتاد و هفتمین نشست سرای اهل قلم بود به کتابی اختصاص داشت که به عنوان برگزیده نخستین دوره جایزه گام اول معرفی شد.

موضوع کتاب در رابطه با نوجوانی است که به همراه پدرش به نیشابور سفر کرده و در این سفر با حوادث بسیاری روبه رو می شود.

بعد از آن که فروغ علی شاهرودی بخشی از کتابش را برای حاضران قرائت کرد، پروین بنی هارونی تصویرگر این کتاب، در پاسخ به سوال حاضران که علت پذیرفتن تصویرگری این کتاب را جویا شده بود، گفت: «هنگامی که متن به دستم رسید و آن را خواندم، شکلی تاریخی و مستند در کتاب به چشم آمد و احساس کردم خواننده در کنار این متن به چیزی نیاز دارد تا بتواند برداشته ها و تصورات خود از کتاب را کامل کند و تنها قالبی که به نظر می رسد می تواند در این کتاب موثر واقع شود، قالب عکس بود و به اعتقاد خود استفاده از این قالب موجب شد تا داستان شکل رویایی خود را حفظ کند و تاثیر بیشتری بر خواننده داشته باشد.»

در ادامه این جلسه رسول آبدیان گفت: «در این کتاب مخاطب نوجوان با هجوم بسیار زیادی از لغات و اصطلاحات دشوار مواجه می شود که هیچ گونه آشنایی با آنها ندارد و چندان ضروری هم به نظر

نمی رسد که در سنین نوجوانی به فراگیری آنها بپردازد و این عاملی می شود که نوجوانان نتوانند با این کتاب ارتباط برقرار کنند.»

وی همچنین اضافه کرد: «تراکم موضوع گاهی به کلیت کار ضربه می زند و لزومی ندارد که نویسنده به طور یکجا انبوهی از اطلاعات را در اختیار مخاطب قرار دهد و به نظر می رسد این کتاب با این حجم بالای اطلاعات قابلیت آن را دارد که به هفت کتاب نیشابور تبدیل شود.»

فروغ علی شاهرودی هم با بیان این نکته که انتقاد رسول آبدیان از کتاب وی توسط دوستان و منتقدان دیگری نیز مطرح شد یادآوری کرد: «به اعتقاد من هر کتابی که در حوزه کودک و نوجوان تالیف می شود باید سطح اطلاعات آنان را بالا ببرد. اگر نوجوان اطلاعات جدید دریافت نکند، نمی تواند سطح توقعات علمی خویش را افزایش بدهد.»

وی اضافه کرد: «این کتاب در درجه اول نگاهی به تاریخ ایران دارد و سپس به تاریخ نیشابور می پردازد. پس نمی توان انتظار داشت که تاریخ ایران با آن قدمت به صورت جزئی و گذرا مورد بررسی قرار گیرد.»

قدیمی داستان بسنده نمی کند و در حال پی ریزی شیوه های جدید است. امروزه حتماً بسیاری از علوم برای تاثیر گذاری و ماندگاری بیشتر به قصه تبدیل می شود.

حسین فتاحی ویژگی های ذکر شده را در کتاب «هفت دیار نیشابور» می بیند و این کتاب را در همان راستا مشاهده می کند و می گوید: «مؤلف به جای آن که از شهرها به طور مستقیم صحبت کند از قالب داستان بهره می گیرد و تمامی عناصر موثر در شکل گیری یک داستان را در کتاب رعایت می کند و این داستان نیز چون دیگر داستان ها از آغاز، روابط علت و معلولی، منطق مختص به خود، طرح قصه و پایان مناسب بهره مند است.»

وی عناصر دیگری را نیز برای نوشتن یک داستان برمی شمرد که از آن جمله می توان به گره افکنی، نثر و لحن داستان اشاره کرد.

نکته دیگری که فتاحی به آن اشاره کرد عوض شدن محور شخصیت داستان در بخش هایی از این کتاب بود. نیشابور شخصیت اصلی داستان است که به اعتقاد وی در برخی از بخش های کتاب کمرنگ می شود و به طرح اولیه و کلی داستان خدشه وارد می کند.

آخرین موردی هم که بر آن اشاره شد نامعلوم بودن زمانی است که راوی داستان را نقل می کند و همچنین بخشی از متن کتاب فراتر از موضوع کتاب است و بر بحث های کلی تری می پردازد که از مشخصه های یک داستان خوب نیست زیرا داستان خوب داستانی است که حتی یک جمله از آن را نیز نتوان حذف کرد.

بهمن کاظمی، پژوهشگر و کارشناس حوزه کودکان و نوجوانان کانون پرورش فکری هم حجم علمی کتاب را برای گروه سنی نوجوانان کمی بالا دانست و عنوان کرد: «کتاب به اعتقاد من محتوایی پژوهشی، تاریخی و مستند دارد و نمی توان در قالب داستان به آن نگاه کرد. اما حالت روایی که در آن وجود دارد به مخاطب کمک می کند تا کتاب را در قالب داستان تصور کند.»

پس از آن که فروغ علی شاهرودی بخش دیگری از کتابش را خواند، حسین فتاحی منتقد ادبیات داستانی کودک و نوجوان به نقد کتاب «هفت دیار نیشابور» پرداخت. فتاحی که خود یکی از داورهای جایزه گام اول بود و کتاب را قبلاً مورد ارزیابی قرار داده بود گفت: «وقتی کتاب را برای داوری بخش داستان دریافت کردم، متعجب شدم و به نظر می آمد که این بیشتر در رابطه با شهرها تالیف شده است اما بعد از آن که کتاب را خواندم متوجه شدم که نویسنده نیشابور را به شخصیت انسانی تبدیل کرده و از عناصر داستانی دیگری هم در این کتاب استفاده کرده است.»

به اعتقاد فتاحی بشر امروز دیگر به شاخه های

سرداوران بخش کودک و نوجوان جشنواره یازدهم از آثار این دوره می گویند

سهم اندک از هوای جبهه

جایزه جداگانه برای تصویرگری

به نظر می رسد کارشناسان و آگاهان بخش کودک و نوجوان دفاع مقدس، هر چه تخصصی تر شدن این عرصه را مثبت و مفید ارزیابی می کنند، تا جایی که ضمن تاکید بر جدایی بخش های خردسال، کودک و نوجوان، معتقدند که تصویرگری کتاب ها نیز بهتر است به صورت بخشی جدا مورد بررسی و داوری قرار گیرد.

جواد محقق شاعر کودک و نوجوان نیز در مورد تفکیک بخش شعر از داستان و رمان کودک و نوجوان می گوید: «اگر شرایط و امکانات فراهم باشد، به شرط تعدد آثار، تفکیک سه حوزه خردسال، کودک و نوجوان بسیار مثبت خواهد بود. آثار بهتر دیده خواهند شد و کمتر حقوق مولفان کتاب ها ضایع می شود اما در اکثر دوره های انتخاب کتاب سال دفاع مقدس چون در حوزه کودک و بعضا خردسال و نوجوان آثار کمتری وجود داشته است و از طرف دیگر تعدد بخش ها به تعداد داوران و جایزه هانجامیده و همچنین به خاطر هزینه بر بودن آن، همه آثار مربوط به این سه بخش به صورت یکجا بررسی و داوری شدند.»

محقق همچنین در مورد تصویرگری کتاب ها می گوید: «در اکثر داوری ها، تصویرگری به عنوان یک حوزه در نظر گرفته شده است. حتی در سطح جهانی نیز نمایشگاه هایی مثل «بولونیا» و «براتیسلاوا» بیشتر مربوط به تصویرگری است و با متن و محتوا کاری ندارند. البته در بعضی داوری های داخل دو بخش ظاهر و محتوا با هم دیده می شود، یعنی کتاب سازی هم ممکن است بخشی از نمره را به خود اختصاص دهد.»

وی معتقد است چون بیشتر کتاب های تولیدی در عرصه دفاع مقدس متعلق به بزرگسالان بوده است، تصویرگری در آنها چندان اهمیت نداشته است. اما در چند سال اخیر و با افزایش آثار تولیدی بخش کودک و نوجوان اهمیت تصویرگری بیش از پیش شده است و لازم است که تصویرگری نیز به صورت یک حوزه جداگانه مورد بررسی و داوری قرار گیرد.»

شورای عالی سیاست گذاری انتخاب کتاب سال دفاع مقدس با هدف توجه بیشتر به فرهنگ دفاع مقدس در گروه سنی کودک و نوجوان تصمیم گرفت که از یازدهمین دوره این جشنواره کتاب های داستان و رمان از کتاب های شعر در بخش کودک و نوجوان تفکیک شود.

سرداور بخش داستان و رمان کودک و نوجوان جشنواره یازدهم در مورد این تصمیم چنین می گوید: «اصولا حوزه کودک و نوجوان باید در چه تخصصی تر شود. بالاخره شعر باید جداگانه داوری شود، زیرا متفاوت از داستان است. داوری یکسان در مورد شعر و داستان اشتباه است.»

فردی حتی یک گام جلوتر می نهد و معتقد است که باید داستان و رمان کودک از نوجوان نیز تفکیک شود؛ زیرا تخصصی تر خواهد شد. با وجود این که ما در داوری آثار فقط به متن و محتوا توجه داشتیم و ظاهر کتاب جزو معیارهای داوری نبود، اما تصویرگری نیز می تواند یک بخش جداگانه باشد، زیرا تصویرگری از اهمیت خاصی برای کودکان و نوجوانان برخوردار است.»

به باور سردبیر نشریه «کیهان بچه ها» انتقال ارزش های مثبت دفاع، ایثار، اخلاص و ... اولاً به باور نویسندگان و ثانیاً به همت و مهارت او بستگی دارد. به هر حال جنگ امری خشن و ناپسند است، اما دفاع یک امر مقدس و پسندیده به شمار می آید که تفکیک این دو بسیار مهم است.

فردی معتقد است: «به کار بردن واژه دولتی بودن یا دولتی نبودن در مورد عرصه دفاع مقدس هیچ نوع اصلاتی ندارد. کسی که می خواهد برای جنگ بنویسد، به دولتی یا غیردولتی بودن این عرصه نگاه نمی کند و کسی که قصد ندارد در این مسیر فعالیت کند، این را بهانه قرار می دهد. دولتی که منبعث از میلیون ها نفر باشد، در واقع خود ملت است. اینها مسائل انحرافی اند و در حقیقت مبنای علمی و جامعه شناختی هم ندارند.»

وی تاکید می کند که اگر از بخش کودک و نوجوان حمایت کافی نشود حتی ممکن است وضعیت از این که هست بدتر شود.

نگاه تخصصی به ادبیات کودک

امیرحسین فردی، سرداور بخش داستان و رمان کودک و نوجوان جشنواره یازدهم، وضعیت این بخش را نسبت به سال گذشته بسیار بدتر می داند و در مورد آثار رسیده به جشنواره می گوید: «کتاب هایی که به دبیرخانه جشنواره رسید، تنها هشت کتاب داستان کودک بود و در واقع رمان و داستان نوجوان نماینده ای در میان آثار رسیده نداشتند. حتی این هشت اثر رسیده نیز کتاب هایی قوی نبودند.» او تعداد آثار رسیده به جشنواره را یک کارنامه بسیار بد می داند و ضمن انتقاد از کم کاری نویسندگان در تولید آثار خوب و ماندگار، تاکید می کند که مسئولیت وضعیت پیش آمده قبل از هر کس متوجه حامیان این عرصه است. این نویسنده و شاعر دفاع مقدس معتقد است اگر کتاب حائز کسب رتبه برتر شود قطعا در آینده ای نزدیک چاپ های بعدی خود را تجربه می کند. زیرا این نوع کتاب ها مخاطبان زیادی دارند. البته ناشر کتاب و توزیع مناسب آن نیز بسیار مؤثرند.

وی در مورد نحوه انتخاب آثار برتر کودک و نوجوان می گوید: «کتاب های رسیده به جشنواره را در مقایسه با خود آنها بررسی و داوری می کنیم و امتیاز می دهیم. یعنی معیار ثابتی برای انتخاب آثار برتر وجود ندارد. چون جشنواره انتخاب کتاب سال است و بالاخره از میان کتاب های موجود باید اثر برتر انتخاب شود؛ حتی اگر کیفیت کتاب های رسیده پایین باشد.»

در چند سال اخیر، اهمیت تصویرگری کتاب کودک در حوزه دفاع مقدس بیش از پیش شده است و لازم است که تصویرگری نیز به صورت یک حوزه جداگانه مورد داوری قرار گیرد

انتظار یک ساله دلسوزان بخش کودک و نوجوان جشنواره دفاع مقدس برای دیدن آثاری فاخر و ماندگار، با اعلام نتایج داوری های این بخش پایان یافت. در این دوره از جشنواره رمان، داستان نوجوان و شعر کودک هیچ نامزدی برای دریافت جایزه نداشت و به گفته داوران، نبود نویسندگان و شاعران حرفه ای در بخش کودک و نوجوان به ویژه شعر کاملاً مشهود بود.

البته در بخش کودک و نوجوان این دوره اتفاقات مثبتی نیز افتاد. تفکیک بخش «شعر» از «داستان و رمان» کودک و نوجوان از جمله اقداماتی بود که مورد تایید بسیاری از داوران و کارشناسان این عرصه قرار گرفت و از آن به عنوان عاملی برای بهبود وضعیت موجود یاد شد.

کودکان در انتظار شعر

جعفر ابراهیمی (شاهد) سرداور بخش شعر کودک و نوجوان یازدهمین جشنواره انتخاب کتاب سال دفاع مقدس در مورد آثار رسیده به این بخش می گوید: «امسال شش کتاب در بخش شعر کودک و نوجوان حضور داشتند که چهار عدد از آنها به دلیل این که هیچ ربطی به جنگ نداشتند در مرحله داوری اولیه کنار گذاشته شدند و تنها دو کتاب که متعلق به گروه سنی نوجوان بود به مرحله نهایی داوری ها وارد شد و عملاً ما در بخش شعر کودک هیچ نامزدی برای دریافت جایزه کتاب سال دفاع مقدس نداشتیم.»

وی وضعیت سال گذشته این بخش را نسبت به امسال بهتر ارزیابی می کند و می افزاید: «از میان دو اثر راه یافته به بخش نهایی شعر کودک و نوجوان هیچ یک حائز کسب رتبه های اول تا سوم و حتی تشویقی و تقدیری نشدند.»

این در حالی است که در دهمین دوره انتخاب کتاب سال دفاع مقدس نیز در بخش شعر، هیچ کتابی عنوان برگزیده رتبه های اول تا سوم را کسب نکرد. اما پس از داوری و اعلام نتایج بخش شعر کودک و نوجوان، نگرانی ها در مورد این حوزه افزون تر شده و نگاه هارابه سوری راه حل هایی جهت بهبود وضعیت این حوزه حساس کشانده است.

به باور جعفر ابراهیمی (شاهد) نگاه کمی به عرصه دفاع مقدس سبب این مشکل است. وی می گوید: «این نگاه بیشتر آمار و ارقام را مورد توجه قرار می دهد و همیشه تلاش می کند که کمیت را بالا ببرد و چندان توجهی به کیفیت نمی کند. وی افزود: ارزش های دفاع مقدس فراتر از این است که فراموش شود. برخی از جنبه های جنگ ما از جنس عاشوراست، همچنان که عاشورا پس از ۱۴۰۰ سال حفظ شده و خواهد شد، عرصه دفاع مقدس نیز همین طور است.»

سراینده مجموعه شعر «آواز پوپک» می افزاید: «اگر به آثاری که در مورد عاشورا نوشته شده است دقت کنیم خواهیم دید، کتابی که توانسته باشد از عاشورا و امام حسین (ع) به شایستگی یاد کند، وجود ندارد و این به خاطر عظمت ابعاد واقعه است.»

دفاع مقدس نیز یک پدیده معمولی نبود و من معتقدم که نبودن آثار فاخر و ناب در این حوزه نه از جهت نویسندگان، بلکه از عظمت موضوع است.

وی همچنین تفکیک بخش شعر از داستان و رمان کودک و نوجوان را مثبت و به نفع این حوزه می داند و یادآوری می کند: «در گذشته داورهای این بخش چندان هماهنگ نبودند. جدایی این بخش ها به مرور زمان اثرات مثبت خود را نشان می دهد. به علاوه به نظر من تصویرگری کتاب ها بسیار مهم و مؤثر است و قابلیت تبدیل شدن به یک بخش جداگانه را دارد. زیرا برای کودکان و نوجوانان ظاهر کتاب در جذابیت آنها تاثیر مستقیم دارد.»

«آبتنی در برکه» عنوان کتابی است که به تازگی از سوی انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان منتشر شده و در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است. سید حسین فدایی حسین، نمایشنامه‌نویس کودک و نوجوان، چهار نمایشنامه را در این مجموعه گنجانده که «آبتنی در برکه»، عنوان یکی از آنهاست. از آنجا که نمایش، یکی از بهترین شیوه‌های آموزش به کودکان است و کارگردان‌های تئاتر کودک، همواره از فقر نمایشنامه‌های خوب در این زمینه شکوه می‌کنند، کتاب هفته بر آن شده است تا به این مقوله مهم بپردازد، به همین خاطر، این شماره را به گفت‌وگو با سید حسین فدایی حسین اختصاص داده و با او درباره نمایشنامه‌نویسی برای کودکان و مجموعه تازه‌اش سخن گفته است.

ظرفیت‌های آموزشی نمایشنامه‌های کودک در گفت‌وگو با سید حسین فدایی حسین

آبتنی در رنگ و صدا

جمله مورد تأکید قرار گرفته است که: «نمایش با هر وسیله و امکانی قابل اجراست. فقط کافی است به نیروی خلاقیت خود متکی باشیم.»

تا چه اندازه به خلاقیت در اجرای نمایش و استفاده از مخاطب در پیشبرد داستان معتقدید و به نظر تان نویسنده چگونه می‌تواند دست گروه اجرا را برای تغییرات احتمالی در متن باز بگذارد؟

اساساً مشارکت مخاطب در روند اجرای نمایش‌های کودکان و نوجوانان، قابلیت بسیار مهمی محسوب می‌شود، چرا که کودکان به مشارکت مستقیم به خوبی پاسخ می‌دهند. به طور مثال اگر در طول اجرا سوالی از بچه‌ها پرسید، پاسخ می‌دهند. اکثر بچه‌ها عملاً از مشارکت فیزیکی و آوایی لذت می‌برند. آنها گاهی نصیحت می‌کنند یا هشدار می‌دهند و یا کمک می‌کنند تا شخصیت محبوب داستان به هدفش برسد. پس بر عهده ماست تا با دقت، این مشارکت را هدایت و با آنان همکاری کنیم تا بتوانیم به خوبی و به نحو احسن از آن استفاده کنیم.

مسئله مشارکت مخاطب در اجرای تئاتر کودک و نوجوان تا آن اندازه مهم است که گاهی برخی از نظریه‌پردازان، از این نوع تئاتر تحت عنوان تئاتر مشارکتی (Participation Theatre) نام می‌برند.

اما این مشارکت ظاهراً هدایت شده است؟

با این حال متأسفانه در بیشتر این مشارکت‌های تئاتری، بیش از آن که به تماشاگر نقش بدهند، از او می‌خواهند تا نقش بازیگر و نقش تاثیر صحنه را کامل تر کند. مثلاً زمانی که بازیگران از تماشاگران کودک می‌خواهند تا آوازهای دسته جمعی نمایش را بعد از یکی دو بار تکرار بخوانند، در واقع از آنها می‌خواهند که تحت تاثیر نمایش و آن لحظه از داستان قرار گیرند.

آیا توجه به مشارکت مخاطب، امری ضروری است؟

مشارکت مخاطب، هر چند عنصر مهمی در تئاتر بچه‌ها محسوب می‌شود، اما امری کاملاً اختیاری است. در بعضی از داستان‌ها و نمایش‌های کودکان، ممکن است استفاده از مشارکت مخاطب حتی بی‌ربط و نابجا باشد. اما فردی که نمایشی را برای بچه‌ها می‌نویسد یا کارگردانی می‌کند باید مشارکت مخاطب را در نظر داشته باشد. زیرا وقتی بچه‌ها شانس شرکت کردن در جریان نمایش داده می‌شود آنان به شکلی عمیق‌تر و لذت بخش‌تر با داستان و شخصیت‌ها همذات پنداری کرده و ارتباط بهتری برقرار می‌کنند. ضمن آن که چنین تبادل‌هایی بین بازیگران و مخاطب، برای بچه‌ها نوعی سرگرمی است و به نظر می‌رسد هدف، فرصت دادن به مخاطب باشد تا حضور خود را در جریان نمایش اثبات کند و داستان را شاد و مفرح کند. همان‌طور که داستان در نمایش کودکان نقش اساسی دارد، مشارکت مخاطب نیز باید عنصر سرگرمی را در خود داشته باشد به شکلی که حتی مخاطب در بازگویی قصه هم سهیم شود.

قصه‌های این کتاب به گونه‌ای نوشته شده که هم قابل خواندن باشد، چون به زبان قصه نوشته شده و هم قابل اجرا چون موقعیت‌ها و رویدادهایش نمایشی است.

چرا این قالب را انتخاب کردید؟

این قالب نوشتاری را سال‌ها پیش تجربه کردم. آن زمان احساس می‌کردم قالب معمول نمایشنامه برای بچه‌ها جذاب نیست. حتی هیچ خانواده‌ای رغبت نداشت و شاید هنوز هم ندارد که در میان کتاب‌های یک کتابفروشی اقدام به خرید نمایشنامه بکند. دنبال راهکاری بودم تا بچه‌ها خواننده‌های نمایشنامه ترغیب شوند. به همین خاطر زبان آثار را به دلیل آشنایی دیرین مخاطب با قصه و ارتباط سریع و بی‌واسطه خواننده با قصه‌گو، زبان داستانی انتخاب کردم و در عین حال سعی ام بر آن بود که قصه‌ها طوری انتخاب و نوشته شوند که با ساده‌ترین شکل، قابل اجرا در هر مکان و با هر امکاناتی باشند.

شناخت نویسنده از امکانات اجرایی چه اندازه مهم است؟

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، نمایشنامه‌نویس در درجه اول اثرش را برای اجرا می‌نویسد، پس طبیعی است که امکانات و ظرفیت‌های اجرایی اثرش را هم در نظر بگیرد. هر چند هیچ نمایشنامه‌نویسی در پی آن نیست که کارگردان و گروه اجرایی را به دردسر بیندازد و اصلاً نمایشنامه جایی برای مطرح شدن نویسنده در حوزه اجرایی نیست، اما این به آن معنا نیست که نویسنده هیچ ایده اجرایی از خود نداشته باشد و به طور کامل نسبت به نحوه اجرای اثرش بی‌تفاوت بماند.

در پیشنهادهای اجرایی انتهای هر قصه -نمایش نیز در درجه اول سعی بر آن بوده که امکانات ساده و قابل دسترس بچه‌ها برای اجرای هر نمایش مورد نظر قرارگیرد و در درجه دوم، استعداد و خلاقیت آنان برای بهره‌برداری بهینه از وسایل پیرامون شان تحریک شود. به همین دلیل در پایان تمامی توضیحات، این

و کلاسیک، علاوه بر آن که آثاری معناگرا، متعهد و هدفمند هستند بیشتر شنیداری و قابل نقل اند تا دیداری و قابل نمایش. در این مجال کوتاه شاید نتوان در خصوص درستی یا نادرستی این اعتقاد و یا دلایل چنین گرایشی در نویسندگان و ادبای قدیم سخن گفت اما مسلم این است که چنانچه قصه و داستان مورد نظر، تنها همان ویژگی اول یعنی تناسب با درک و دریافت مخاطب را داشته باشد، نمایشنامه‌نویس و گروه اجرا می‌توانند با هوشمندی و استفاده از ذوق و خلاقیت خود جنبه‌های نمایشی و دیداری قصه را از آن بیرون کشیده، بر آن تأکید ورزیده و ضمن به کارگیری شیوه اجرایی مناسب، به نمایش درآورند.

لازم است اشاره کنم که منظور از شیوه اجرایی مناسب، استفاده از ساختار نمایش‌های ایرانی است که به نظر می‌رسد برای به صحنه آوردن داستان‌ها و قصه‌های کهن ما مناسب‌تر باشد.

به نظر می‌رسد کتاب «آبتنی در برکه» بیشتر مناسب نمایشنامه خوانی است تا اثری برای اجرا. اساساً تفاوت نمایشنامه اجرایی و نمایشنامه‌ای که برای خواندن نوشته می‌شود چیست؟

در درجه اول باید بگویم هیچ نمایشنامه‌نویسی اثرش را تنها برای خواندن نمی‌نویسد، چرا که اساساً نمایشنامه تنها در صورتی یک اثر کامل هنری محسوب می‌شود که روی صحنه به اجرا درآید. هر چند ممکن است متون متعدد نمایشی از لحاظ قابلیت‌های دیداری و اجرایی متفاوت باشند. به طور مثال ممکن است نویسنده‌ای در اثر خود بیش از حد به ظرفیت‌های ادبی و دستور زبان در دیالوگ‌نویسی متکی باشد و بالعکس نویسنده‌ای دیگر به باز خورد دیالوگ‌ها در صحنه و کارکرد آن در پیشبرد جریان نمایش و ایجاد کنش نمایشی توجه کند.

قصه - نمایش‌های «آبتنی در برکه» همان‌گونه که در عنوان کتاب هم اشاره شده آثاری دو منظوره است.

با توجه به این که نمایش یکی از مهم‌ترین ابزارهای آموزشی به شمار می‌رود چرا در مراکز آموزشی ما کمتر از آن استفاده می‌شود؟

استفاده آموزشی از نمایش، یکی از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های این گونه هنری به حساب می‌آید که در بسیاری از مراکز تعلیم و تربیت دنیا، تحت عنوان «نمایش آموزشی» شاخه‌ای از تکنولوژی آموزشی محسوب می‌شود.

چه تفاوتی میان اصطلاح «نمایش آموزشی» و «تئاتر آموزشی» وجود دارد؟

«تئاتر آموزشی»، اثری نمایشی است که با رعایت تمامی قواعد دراماتیک، سعی در ارائه پیام، بیان مفهوم و یا القاء اندیشه‌ای خاص دارد. از این منظر، بسیاری از آثار تئاتری که در صدد ارائه پیام و مفهومی مشخص به مخاطب خود هستند «تئاتر آموزشی» به حساب می‌آیند. آنچه مسلم است در این گونه آثار، هدف، ارائه اثری هنری است و وجه آموزشی و پیام‌رسانی اثر در درجه دوم قرار دارد. اما در «نمایش آموزشی»، ارائه پیام، بیان مفهوم و یا القای اندیشه، هدف اصلی است و نمایش در حقیقت ابزار و امکانی است برای ایجاد جذابیت، گیرایی و تأثیر بیشتر مفاهیم آموزشی مورد نظر.

به هر حال در این حقیقت شکی نیست که ارائه مفاهیم آموزشی در قالب نمایش، از تأثیرگذاری و ماندگاری بیشتری برخوردار است و دلیل عدم استقبال مراکز آموزشی ما از این فناوری مؤثر، مسلماً از عدم اعتقاد مسئولان و مربیان به این حقیقت ناشی نمی‌شود بلکه مشکل اصلی ناآشنایی آنان با این فناوری آموزشی است. اگر تدریس و آموزش به شکل متداول و معمول در مراکز آموزشی تنها به یک تخصص، یعنی تسلط و آگاهی معلم و مربی بر رشته مورد نظر نیازمند است، در «نمایش آموزشی» مربی و معلم باید علاوه بر تسلط و آگاهی بر مواد درسی و آموزشی با اصول و قواعد نمایش هم آشنایی داشته باشند.

گذشته از آنچه ذکر شد، برای رسیدن به چنین مطلوبی باید برنامه‌ریزی وسیع و کلاسی در سطوح عالی آموزش و پرورش صورت بگیرد. چه بسا همزمان با آموزش معلمان و مربیان و تدوین کتب آموزشی متناسب با معیارهای نمایشی، نیاز باشد تا ضرورتاً، ساعات و نحوه حضور دانش‌آموزان، ساختار مواد درسی و حتی محیط‌های آموزشی نیز تغییر کنند.

متون و قصه‌های کلاسیک مانند شاهنامه تا چه حد قابلیت دراماتیزه شدن برای بچه‌ها را دارند و این کار در شرایط امروز جامعه ما چگونه امکان‌پذیر است؟ هر قصه‌ای برای تبدیل شدن به اثری نمایشی متناسب با مخاطب کودک و نوجوان به دو ویژگی نیازمند است؛ اول آن که عناصر ساختاری و معانی پنهان آن برای بچه‌ها قابل درک و دریافت باشد و دوم آن که قابلیت و ظرفیت تبدیل شدن به اثری دراماتیک و نمایشی را داشته باشد. به اعتقاد بسیاری از صاحب‌نظران، قصه‌ها و داستان‌های مادر ادبیات کهن

نمایشگاه و فروشگاه انتشارات دستان

مشاور شما در امور چاپ، نشر و پخش

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۶۱۰۲۱ | تلفکس: ۶۶۹۵۴۷۹۹

نظری به پیشخوان کتاب‌های مولوی پژوهی

برگ‌هایی از باغ نی

زمینه‌های ساخت‌شکنی و تحول در غزل مولوی، مولوی و تحول در غزل، اسباب و صور ابهام در غزل‌های مولوی، داستان‌پردازی و ساخت‌شکنی در مثنوی مولوی تالیف و تدوین کرده و در مقدمه کتاب آورده است: «در شعر مولوی علاوه بر ساخت‌شکنی‌های ناشی از جهان بینی و تجارب عرفانی، به ساخت‌شکنی‌های بدیع و متنوع‌تری برمی‌خوریم که ناشی از شیوه زیست و تجربه‌های روحی منحصر به فرد اوست که نمونه‌های آن را جز در قرآن کریم به ندرت در سراسر شعر کلاسیک فارسی می‌بینیم. اگر در عصر مولوی، مریدان و یاران مولوی می‌توانستند از طریق دیدن احوال شورانگیز او، شعر عادت ستیز او را نمایشی از حال او تصور کنند و برخلاف عادت در جست‌وجوی معنی آن نباشند، در عصر ما که قلمرو دانش و اطلاعات وسعتی بیشتر از آن یافته است که بتوان بر آن محیط شد و مجال ظهور شخصیت فردی نیز فراخ‌تر از آن شده است که بتوان فرهنگ و احوال و عاداتی عمومی را علی‌رغم خصوصیات فردی برای مخاطبان شعر بازشناخت، شعر مولوی حیاتی دوباره یافته است.» این اثر در جست‌وجوی بیان و تحلیل اسباب و صورت ساخت‌شکنی‌های خاص شعر مولوی و تاثیرپذیری آن از متن قرآن کریم در حیطه شیوه بیان است.

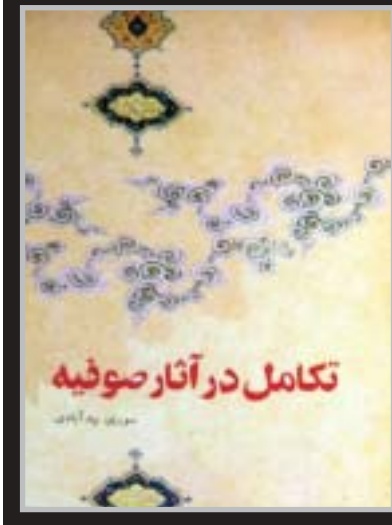
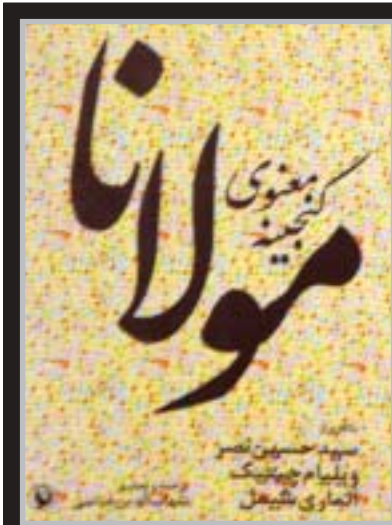
«سیب باغ جان» نوشته دکتر مریم خلیلی جهان تیغ عنوان کتابی است که جستاری در ترندها و تمهیدات هنری غزل‌های مولانا دارد.

کتاب سیب باغ جان در شش فصل تالیف و تدوین شده است که به ترتیب کلیات، توازن موسیقایی، فراهنجاری معنایی، فراهنجاری واژگانی، فراهنجاری دستوری، دیگر انواع فراهنجاری نام مطالب این فصول است. نویسنده معتقد است: «از دیدگاه صورت‌گرایان و ساخت‌گرایان، شعر عدول از زبان معیار و ایجاد غرابت و ناآشنایی در آن به همراه خلق زیبایی و شگفت‌انگیزی است. توجه به فرم و ساختار اثر هنری از دیرباز مورد نظر منتقدان ادبی بوده است. در هنر و ادبیات یونان و روم باستان،

علاقه به ساختار اثر هنری دیده می‌شود.» کشف رمز و راز زیبایی در غزل‌های مولانا موضوع این کتاب است. انتشارات سخن این کتاب را در سال ۱۳۸۰ منتشر کرده است.

«مولانا: ارغنون شمس» عنوان کتابی نوشته عطاءالله تدین است که انتشارات تهران چاپ اول آن را در سال ۱۳۷۶ و چاپ دوم آن را در سال ۱۳۸۵ راهی کتابفروشی‌ها کرد.

نویسنده در این کتاب گام به گام زندگی شمس را تعقیب می‌کند و در خلال آن نیم‌نگاهی به زندگی مولانا دارد تا این که این دو عارف بزرگ رودرروی هم قرار می‌گیرند و پیوندی عمیق و انسانی بین این دو برقرار می‌شود که زندگی مولانا را از اساس دگرگون می‌کند و او را از مرتبه یک واعظ به عارفی جهانشمول و خالق بزرگ‌ترین و عمیق‌ترین آثار عرفانی - ادبی تمام تاریخ زبان فارسی ارتقا می‌بخشد. تدین در دیباچه کتاب می‌نویسد: «سومین کتابی

در این کتاب قصه‌ها و تمثیلات مثنوی را همه جا با طرز تلقی خاصی که از شکل و مضمون آنها داشته مطرح شده است.

زرین کوب در مقدمه کتاب می‌افزاید: «همواره پنداشته‌ام جز از دیدگاه خاص گوینده نمی‌توان در زوایای اندیشه او راه یافت و تمتع و التذاز آفرینش اهل اندیشه و هنر جز از طریق همدلی با آنها ممکن نیست چنان که تمسک به معیارهایی که دنیای خردگرایی و روشنگری به عصر ما هدیه کرده راه ورود به قلم جادویی مثنوی را بر روی جوینده مسدود خواهد کرد. اما قصه‌ها و تمثیلات مثنوی نیز در این اثر بر حسب شکل و مضمون در ابواب گوناگون مجال بحث و نقد یافته است.»

«در سایه آفتاب» کتابی به قلم دکتر تقی پورنامداریان است که به شعر فارسی و ساخت‌شکنی در شعر مولوی می‌پردازد.

انتشارات سخن چاپ اول این کتاب را در سال ۱۳۸۰ و چاپ دوم آن را در سال ۱۳۸۴ به بازار فرستاد. دکتر پورنامداریان اثر مذکور را در چند بخش با عناوین نگاهی گذرا به شعر فارسی تا مولوی،

در سال ۱۳۱۵ هجری چاپ و منتشر شد. اما در سال‌های بعد توسط ناشران مختلف بارها تجدید چاپ شده است.

انتشارات زوار این زندگینامه را در سال ۱۳۶۶ چاپ کرد و چاپ هفتم آن در سال ۱۳۸۴ به بازار آمد. فروزانفر در این اثر با استفاده از آثار مولانا و مقالات شمس از منابع قدیم دیگری نیز مانند معارف سلطان العلماء و معارف سلطان ولد، مناقب العارفین و ثواقب محمود مثنوی خوان نیز بهره گرفته است. فروزانفر این کتاب را در ده فصل تالیف و تدوین کرده است که آغاز عمر، ایام تحصیل، دوره انقلاب و آشفتنگی، روزگار تربیت و ارشاد، پایان زندگی، معاصران مولانا، شهریاران و امراء، صورت و سیرت مولانا، آثار مولانا، خاندان مولانا، عناوین فصل‌های دهگانه کتاب است.

«بحر در کوزه» نقد و تفسیر قصه‌ها و تمثیلات مثنوی به قلم دکتر عبدالحسین زرین کوب عنوان کتابی است که انتشارات علمی چاپ نخست آن را در سال ۱۳۶۶ منتشر کرده و اخیراً چاپ دوازدهم آن به بازار آمد.

به مناسبت هشتادمین سال تولد مولانا عارف نامی ایران و یکی از قله‌های شعر فارسی ایران و جهان، از سوی یونسکو سال ۲۰۰۷ به عنوان سال مولانا نامگذاری شده است.

ایران در طول قرون گذشته چهره‌های برجسته‌ای در حوزه شعر و ادبیات، سیاست، دین و فلسفه، پزشکی، موسیقی و... داشته که امروز به چهره‌هایی جهانی بدل شده‌اند. در حوزه شعر خیام، فردوسی، حافظ، سعدی و مولانا از جمله محبوب‌ترین شاعران در کشورهای فارسی‌زبان شناخته می‌شوند. ضمن این که با ترجمه آثار و احوالشان به زبان‌های اروپایی، حضوری شکوهمند در ادبیات همه سرزمین‌ها پیدا کرده‌اند و توجه محققان و مستشرقان بسیاری را به ویژه در طول دو قرن اخیر به خود جلب کرده‌اند. جلال‌الدین محمد مولوی در این میان استثناء است. بعد از ترجمه آثار خیام هیچ شاعر ایرانی به اندازه مولانا نتوانست در دل مردم و با آثار عرفانی خود جان‌هایی را که از معنویت و روحانیت دور مانده، سیراب سازد. مولانا که در آمریکا بیشتر به نام «رومی» محبوب خاص و عام شده و آثارش به قلم افرادی چون ویلیام چیتیک، رابرت فرای و فرانکین دین لوئیس، آنماری شیمل، آبروی و نیکلسون ترجمه شده است، همچنان نگاه‌های بیشتری را از همه سرزمین‌ها متوجه خود می‌کند.

امسال به مناسبت سال مولانا برنامه‌های متعددی در اغلب کشورها تدارک دیده شد که به شناخت و معرفی او از زوایای گوناگون کمک می‌کند. چنان که در ایران کنگره بزرگداشت او با حضور مولوی پژوهان و صاحب‌نظران ایران و جهان برگزار شد. در این زمینه طی یکی - دو سال اخیر آثار فراوانی در زمینه شناخت مولوی و نقد و بررسی آثارش - غیر از چاپ مکرر آثار منظوم و منثور و ده‌ها شرح مثنوی معنوی - به بازار آمد که برای آشنایی علاقه‌مندان به مرور آنها می‌پردازیم.

«رساله سپهسالار» در مناقب حضرت خداوندگار تالیف فریدون بن احمد سپهسالار (متوفی در سال ۷۱۲ هجری) کهن‌ترین و مهم‌ترین سند مثنوی است که تاکنون درباره زندگی مولانا جلال‌الدین به دست آمده است. این اثر با مقدمه، تصحیح و تعلیقات محمد افشین و فایه در سال ۱۳۸۵ از سوی انتشارات سخن چاپ و منتشر شده است. رساله سپهسالار صحیح‌ترین و قدیمی‌ترین منبع درباره زندگی مولانا است و اشاراتی که مستقیم یا در لابه‌لای روایات و حکایات سپهسالار به جزئیات حیات او شده، متضمن فواید بسیاری است مثلاً شأن نزول برخی غزلیات را بیان می‌کند و گذشته از جنبه ادبی و هنری کتاب، ویژگی‌های دیگری هم دارد. مثلاً مأخذ معتبری است درباره آداب و رسوم و باورهای دیگر آن دوره که ارزش جامعه‌شناختی دارند.

سپهسالار می‌کوشد ادعاهای خود درباره آموزه‌های عارفانه مولانا را با نقل احادیث و ابیات مثنوی و غزلیات شمس و یا اقوال مولانا مستند کند. «زندگی مولانا جلال‌الدین محمد بلخی مشهور به مولوی» به قلم بدیع الزمان فروزانفر نخستین بار

آنقدر بولدار نشده‌ام که کتاب غیر اورجینال بخرم!
www.oxfordiran.com
فروشگاه مرکزی انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه، مجتمع فروزنده، طبقه ۲، واحد ۱۱۳
تلفن: ۶۶۹۶۱۳۸۶

موسسه انتشاراتی فرهنگی انتشارات نور
نماینده و توزیع کننده انحصاری محصولات انتشارات دانشگاه آکسفورد در ایران (E.I.T.)
دفتر مرکزی: بلوار کشاورز، خیابان شهید عبدالله زاده، کوچه اخسین، پلاک ۸
تلفن: ۸۸۹۸۳-۵۱-۴

که درباره بزرگ ترین و نامدارترین عشاق قرن هفتم هجری نوشته ام و تا آنجا که ممکن بود و کلام و لغات محدود اجازه می داد و توانستم، دگرگونی های روانی و عاطفی ناشی از این شیفتگی عجیب را مانند یک تصویرگر ماهر با سایه روشن هایش به روی کاغذ بیاورم. مولوی در دیوان شمس و در مثنوی بارها اعتراف کرده پس از پایان خلوت چهل روزه روحانی بسان ارغونونی در میان سر پنجه هنرمندانه شمس قرار گرفتم و او زبانم را با قول و غزل مترنم ساخت».

«مولانا و طوفان شمس» کتاب دیگری به قلم عطاءالله تالدین است که انتشارات تهران منتشر کرده است و چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۷۲ و چاپ سوم آن در سال ۱۳۷۵ منتشر شده است.

تالدین درباره این کتاب می گوید: «طوفان شمس گزارشی است تکان دهنده از تاثیرات عمیق و حزن انگیزترین ماجراهای عاشقانه تاریخ بشر، آن هم در ساحت عرفان که با مشکلات، نامردمی ها، خشک اندیشی ها و حسادت های ناجوانمردانه و خونین قرین بود. اعترافات شمس، دیدار با شمس تبریزی به روایت فیه مافیه، در مجلس درس شمس، مولانا مدیحه سرای جنون، مولانا در بستر مرگ و قونیه بعد از درگذشت مولانا عناوین برخی از فصول این کتاب است.»

«در صحبت مولانا» عنوان کتابی تألیف حسین محی الدین الهی قمشه ای است که از سوی انتشارات سخن در سال ۱۳۸۶ چاپ و منتشر شده است. نویسنده در این اثر زیباترین اشعار و قصه های مولانا را از کتاب های کلیات شمس، مثنوی و فیه مافیه نقل می کند و به شرح و تفسیر و تبیین آنها می پردازد.

این کتاب که عنوان کلی و کامل آن «۳۶۵ روز در صحبت مولانا» انتخاب شده، سومین کتاب از سلسله کتاب های انتشارات سخن است که تحت عنوان کلی «جوآنان و فرهنگ جهانی» چاپ و منتشر می شود. علاقه مندان جوان مولانا می توانند ۳۶۵ مطلب اعم از شعر، داستان و تمثیل مولانا را در این کتاب طی ۳۶۵ روز مطالعه کنند. یعنی هر روز یک قصه یا یک غزل را دقیق و عمیق می توان مطالعه کرد و بسیار آموخت.

«فرهنگ نمادها و نشانه ها در اندیشه مولانا» کتابی به قلم علی تاجدینی است که انتشارات سروش در سال ۱۳۸۳ منتشر کرده است.

نمادها و نشانه ها همواره در ادبیات کلاسیک و دینی و فرهنگ فارسی کاربردی بسیار وسیع داشته و دارد، همچنان که در فرهنگ و ادبیات و هنر اقوام و ملل دیگر دارد.

بنابراین علی تاجدینی می گوید: «مولوی فقط مبدأ بعضی مسائل و مفاهیم نیست، بلکه کار عمده اش، تحلیل و تجزیه افکار و تجارب متقدمان و به دست آوردن نتایج تازه از آنهاست. بنابراین تحقیق درباره مولوی برابر با پژوهش درباره بهترین دستاوردهای فلسفی و دینی اسلام است. با چنین رویکردی تاجدینی تمام نمادها و نشانه ها را از آثار مولانا استخراج و تشریح کرده است تا مخاطب راحت تر به اندیشه مولانا ورود کند و مراد و مقصود او را در بیان برخی قصه ها و تمثیل ها دریابد.»

«نی در ادبیات صوفیانه» عنوان کتابی به قلم شیما ملکیان است که انتشارات تیرگان چاپ نخست آن را در سال ۱۳۸۵ منتشر کرد.

در این اثر ابتدا پیوند شعر و موسیقی بررسی می شود. سپس از کارکرد انواع سازها در ادبیات سخن به میان می آید و در فصل دوم عرفان ایرانی و جایگاه موسیقی در آن مورد ارزیابی قرار می گیرد. مولف تلاشی می کند تا جایگاه آن در ادبیات ایرانی به ویژه در آثار مولانا و تصویرهای شاعران از نی را به دست دهد.

«تکامل در آثار صوفیه» عنوان کتابی تألیف سوری بیدآبادی است که انتشارات ترفند در سال ۱۳۸۴ چاپ و منتشر کرده است.

این اثر به بررسی اندیشه های تکاملی در آثار عرفا می پردازد و تکامل را از دیدگاه عارفان بررسی می کند. تجلی در عرفان و مراحل سه گانه آن، مراتب ایجاد

عالم هستی و آفرینش تکاملی انسان، تکامل و مفاهیم آن از دیدگاه قرآن کریم و از دیدگاه عارفان بزرگ همچون مولانا و مراتب کمال انسان از جمله مباحثی است که در این کتاب، سوری بیدآبادی آنها را به مخاطب می شناساند.

«تجلی زن در آثار مولوی» کتابی به قلم زلیخا ثقفی است که انتشارات ترفند در سال ۸۵ منتشر کرده و در همان سال ۸۵ به چاپ سوم رسیده است. نویسنده در بخش اول کتاب تحت عنوان کلیات، سیمای زن در اسلام و قرآن و سیمای زن در ادب فارسی، سیمای زن در عصر مغول و سیمای زن در عرفان را مورد شناسایی قرار می دهد. در بخش دوم جلوه های زن در آثار مثنوی مولوی بررسی می شود در بخش سوم جلوه های زن در مثنوی مولوی مورد توجه قرار می گیرد.

«دیالکتیک در گات های زرتشت و مثنوی معنوی» پژوهشی به قلم دکتر حسین وحیدی است که از سوی انتشارات روزگار در سال ۱۳۸۶ منتشر شده است.

در این دفتر در بخش یکم سعی می شود موضوع نگرش دیالکتیکی که در هرات سی ام گات ها آمده و یکی از پایه های جهان بینی آیین مزدیسناست، بررسی شده و همانندی آن با دیدگاه های اندیشه و بزرگ ایران، مولوی روشن شود. از دیدگاه گات ها، هستی آوردگاه دو مینو و دو گوهر است. مولانا نیز جهان را گردآمده ای از کنش ها و نیروهای متضاد می بیند که نویسنده سعی در تبیین این نظرگاه ها دارد.

«مشهورتر از خورشید» کتابی به قلم حسین مختاری است درباره زندگی و اندیشه های شمس تبریزی که انتشارات ورجاوند آن را در سال ۱۳۸۵ چاپ و منتشر کرده است. به نظر نویسنده شناخت دقیق شخصیت و اندیشه های درخشان مولانا مستلزم مطالعه و بررسی تعلیم و عقاید و شخصیت شمس تبریزی است. به سخن دیگر تبیین افکار و آراء شمس، مقدمه شناخت و تشریح جهان بینی و سلوک مولانا است. به همین منظور حسین مختاری در این کتاب به تحقیق و جست و جو در زندگی و افکار و آثار شمس می پردازد و زوایای تاریک زندگی او و مولانا را روشنایی می بخشد و عیان می کند.

«گنجینه معنوی مولانا» عنوان مجموعه مقالاتی به قلم سید حسین نصر، ویلیام چیتیک و آنماری شیمیل است که با ترجمه و تحقیق شهاب الدین عباسی چاپ و منتشر شده است.

این کتاب شامل متن های متنوع در سه بخش اصلی است. بخش نخست ترجمه کوتاه شده ای از کتاب انگلیسی دکتر سید حسین نصر با عنوان «مولانا جلال الدین رومی، شاعر و عارف عالی مقام ایرانی» است. دکتر نصر در این اثر پس از بحثی مختصر درباره زندگی و آثار مولانا، با استفاده از مفهوم زیبایی و تمایز میان صورت و معنی در عرفان مولوی، شرحی بسیار کوتاه از تعلیم او به دست می دهد و در ادامه گزیده ای از ترجمه های ویلیام جونز، ویلیام ردهاوس، وینفیلد، پالمر، ادوارد براون، نیکلسون و آبربی از مثنوی و رباعیات مولانا می آید.

بخش دوم، اثری از آنماری شیمیل با عنوان «مولانا: دیروز، امروز و آینده» به گوشه هایی از تعلیم و عرفان مولوی اشاره می کند و نقش و جایگاه شمس، صلاح الدین زرکوب، چلبی، سلطان ولد و... را در زندگی او بررسی می کند.

بخش سوم کتاب، ترجمه کامل کتابی از ویلیام چیتیک با عنوان «مقدمه ای بر عرفان مولوی» است که طی چهار فصل تصوف و اسلام، خدا و جهان، ماهیت انسان، تصوف و عرفان عملی، سعی دارد تصویری کلی از تعلیم عرفانی و اندیشه معنوی مولانا ترسیم کند. انتشارات مروارید چاپ اول این کتاب را در سال ۱۳۸۳ و چاپ دوم آن را در سال ۱۳۸۴ منتشر کرده است.

«مولانا: دیروز تا امروز، شرق تا غرب» عنوان کتابی به قلم فرانکلین دین لوئیس با ترجمه حسن لاهوتی است که نشر نامک چاپ اول آن را در سال ۱۳۸۴ منتشر کرد و چاپ دوم آن در سال ۱۳۸۵ با تجدید نظر کلی مترجم و مولف به بازار آمد. به نظر

مولوی پژوهان و صاحب نظران این کتاب کامل ترین و جامع ترین اثری است که راجع به زندگی و آثار مولانا و تاثیر او بر هم عصران خود، تاثیر او بر دیگران و... نوشته شده است. کسانی که مایل به شناخت دقیق مولانا و عصر او باشند، با مطالعه این اثر به مقصود می رسند.

«راه عرفانی عشق» یا تعلیم معنوی مولوی به قلم ویلیام چیتیک و برگردان شهاب الدین عباسی از سوی نشر پیکان چاپ و منتشر شده است. چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۸۲ و چاپ دوم آن در سال ۱۳۸۵ به بازار آمد.

«راه عرفانی عشق: تعلیم معنوی مولوی» کتابی ارزشمند درباره مولوی و تنها کتاب به یک زبان اروپایی است که در آن به خود این عارف بزرگ فرصت داده شده تا از طریق ترجمه ای دقیق و سنجیده، درباره جنبه های گوناگون مذهب و زندگی معنوی اش سخن بگوید. ویلیام چیتیک از متخصصان عرفان ابن عربی در این اثر استفاده شایانی از شعر مولوی کرده است. این کتاب پیشرفت مهمی در معرفت ما نسبت به حکمت الهی مولوی محسوب می شود. شیمیل در مورد این کتاب می گوید: «من این کتاب را از جمله بهترین و مهم ترین آثار در زمینه پژوهش های اسلامی به طور اخص و علوم انسانی به طور اعم می دانم و تصور نمی کنم برای یک انسان غربی و امروزی و برای یک مسلمان غرب گرا راهی بهتر از این برای شناختن و جوهر عمیق ایمان اسلامی وجود داشته باشد.»

«من و مولانا» کتابی به قلم ویلیام چیتیک مولوی پژوه معروف است که شهاب الدین عباسی آن را به فارسی برگردانده و به تازگی از سوی انتشارات مروارید به بازار آمده است. در این کتاب ویلیام چیتیک با استفاده از مقالات شمس زندگی مولانا را به صورت هنرمندانه روایت می کند.

به نظر می رسد چیتیک در ترجمه و توضیح مقالات شمس در کتاب «من و مولانا» که گرد شمس تبریزی می گردد، بر این نظر سنجی ابرام و اصرار بیشتری داشته است. باید از همین جهت باشد که کار توضیحی او در این کتاب، در قیاس با کار توضیحی اش در آثار دیگر مانند راه عرفانی عشق: تعلیم معنوی مولانا یا قلب فلسفه اسلامی یا ایمان و عمل در اسلام و جز اینها، حجم کمتری دارد. به هر حال چیتیک در سال ۲۰۰۳ بخش اعظم «مقالات شمس» را ترجمه کرده و با تدوین تازه ای از آن، زندگینامه ای جذاب درباره شمس به دست داده که مورد توجه مولوی پژوهان قرار گرفت و در غرب با استقبال فراوان محققان و نویسندگان واقع شد و در سال ۱۳۸۳ نیز جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در بخش بهترین کتاب خارجی را از آن خود کرد.

«مولوی پس از مولانا» اثری از عبدالباقی گولپینارلی محقق برجسته و مولوی پژوه سرشناس از کشور ترکیه است که با ترجمه و توضیح توفیق سبحانی از سوی نشر علم منتشر شد. چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۸۲ و چاپ سوم آن به تازگی منتشر شده است.

«مولوی پس از مولانا» از نظر جذبه و حلاوت، چنان که مولف خود نیز تأکید دارد، فوق العاده است. گولپینارلی تاریخ پرفراز و نشیب چهارصد ساله مولویان را روایت می کند. مترجم معتقد است که در تاریخ ادبیات فارسی چند کتاب می توان یافت که درباره زندگانی و آثار مولانا نوشته شده باشد. اما درباره طریقت و آداب و ارکان، خانقاه ها، مشایخ بزرگ، کتاب های عمده مولویان و... نه تنها در زبان فارسی بلکه در زبان ترکی و عربی نیز منبع موثقی در دست نبود. بنابراین ترجمه اثری مانند «مولوی پس از مولانا» بسیار ضرورت پیدا کرده است.

«تحفه های آسمانی» سیری در زندگی و آثار مولانا جلال الدین رومی شامل مجموعه مقالاتی از نویسندگان و شاعران، منتقدان و مولوی پژوهان ایران و جهان است که در چهار بخش به اهتمام علی دهباشی فراهم آمده و انتشارات سخن آن را در سال ۱۳۸۲ چاپ و منتشر کرده بود و چاپ دوم آن نیز در

سال ۱۳۸۴ به بازار آمد. «تحفه های آسمانی» عنوانی است که از یکی از ابیات اشعار مولانا برای کتاب مذکور انتخاب شده است و بخشی از مقالات کتاب به راهنمایی استاد دکتر عبدالحسین زرین کوب انتخاب شده است. بهاء الدین خرمشاهی، فروزانفر، فریدون بدره ای، غلامرضا سلیم، حسین الهی قمشه ای، رادفر، لاهوتی، همایی، اسلامی ندوشن، قمر آریان و... از جمله مولوی پژوهانی هستند که در این کتاب با یک یا چند مطلب حضور دارند.

«منتخابی از دیوان شمس» یا جان جان اثری از رینولد نیکلسون با ترجمه حسن لاهوتی است که از سوی نشر نامک در سال ۱۳۸۱ منتشر شد و اخیراً چاپ دوم آن به بازار آمد. نیکلسون در این کتاب طی یک بخش به معرفی مولانا و شمس می پردازد. دیوان شمس و سراینده آن، جلال الدین بلخی رومی، شمس تبریز، «شیخ پیر، مراد روحانی» و جلال الدین و شمس تبریز، تصرف در شعر فارسی، آراء جلال الدین و فلوطین و... عناوین دیگر مطالب این کتاب است. بخش دوم به گزیده غزلیات مولانا از دیوان شمس اختصاص دارد که نیکلسون آنها را به انگلیسی ترجمه و منتشر کرد که با اقبال وسیع در غرب روبه رو شد و اکنون دکتر حسن لاهوتی آنها را به صورت دوزبانه در آورده است.

«عارف جان سوخته» به قلم نهال تجدد عنوان کتابی است که شرح حال زندگی مولانا را در قالبی داستانی روایت می کند. نهال تجدد نویسنده ایرانی مقیم فرانسه که آثار خود را به زبان فرانسوی می نویسد و در عین حال به زبان مادری خود نیز تسلط دارد با استفاده از زندگینامه های متعدد مولانا، زندگینامه ای به شکل رمان تألیف کرده که مهستی بحرینی آن را به فارسی ترجمه و انتشارات نیلوفر اقدام به چاپ و انتشار آن کرده است. این کتاب که در سال ۱۳۸۶ به بازار آمد، هم حوادث و رویدادهای اصلی زندگی مولانا را دربر می گیرد و هم به رویدادهای تاریخی زمان شاعر اشاره دارد.

انتشار موفقیات تریبی جدید تا موسسه پژوهشی و نشری کویش

۱- حکومت دینی ساسانیان
۲- جلد مهم تاریخ نهضت های ملی ایران از جدال مشروطه تا سقوط جمهت ملی

تلفن مرکز پژوهش: ۸۸۰۴۸۰۰۲
تلفن مرکز پیش موسسه نشر فرهنگ: ۸۸۷۹۳۲۱۸-۱۹

انسان هفت

کسی می خواهد یک شبه نابغه کامپیوتر بشه !!!

این مجموعه راه، شیوه جهت گیری روشنی

هدان انقلاب - شهدای زاندرامری - یون فروردین
و فهرستی - پلانک، ۳۰ - حقیقه اول - انتشارات صیات

تلفن: ۴۰ - ۶۶۹۷۳۵۳۹
فاکس: ۶۶۴۸۲۲۷۹
۰۹۱۲۱۳۳۶۶۵۸

سایر محمدی

«اژدها کشان» جدیدترین مجموعه داستان یوسف علیخانی به تازگی از سوی موسسه انتشارات نگاه چاپ و منتشر شده است. یوسف علیخانی متولد ۱۳۵۴ میلک از توابع رودبار الموت، لیسانس زبان و ادبیات عرب را از دانشگاه تهران گرفته است و مدت پنج سال در روزنامه انتخاب و حدود پنج سال نیز در روزنامه جام جام سابقه فعالیت دارد. نخستین کتاب او به نام «نسل سوم داستان نویسی امروز» در سال ۸۰ از سوی نشر مرکز منتشر شد. «عزیز و نگار» یا بازخوانی یک عشقنامه را در سال ۸۱ توسط نشر ققنوس منتشر کرد که چاپ دوم آن در سال ۸۵ به بازار آمد. «قدم بخیر مادر بزرگ من بود» مجموعه داستان دیگر او در سال ۸۲ از سوی نشر افق منتشر شد و چاپ دوم آن طی روزهای آینده منتشر خواهد شد. زندگینامه «ابن بطوطه» و «صائب تبریزی» را به سفارش آموزش و پرورش برای انتشارات مدرسه نوشت و زندگینامه «حسن صباح» را برای انتشارات ققنوس تالیف کرده است. وی هم اکنون مجموعه داستان «سال‌ها برمی خوره شبانه به نوروز» را برای چاپ آماده کرده است. ضمن این که با همکاری و همراهی افشین نادری مشغول گردآوری و ثبت و ضبط قصه‌های مردم رودبار الموت است که تاکنون دو جلد از این مجموعه هفت جلدی آماده چاپ و جلد سوم در مرحله آماده‌سازی است.

با یوسف علیخانی درباره «اژدها کشان»

سکونت در جغرافیای افسانه

کتاب را برای انتشارات ققنوس نوشته‌ام - رفته‌ام. آقای مجیدی از این قصه خوشش آمد و یک نسخه از آن را به خانم چوبک داد که مسئول پروژه‌ای به نام پروژه تاریخی فرهنگی الموت است. خانم چوبک هم از کار خوشش آمد و پیشنهاد داد که به الموت بروم و قصه‌های آنجا را جمع‌آوری کنم. خوشبختانه دوستی به نام افشین نادری که کارمند میراث فرهنگی است، با من همراه شد و در اولین مرحله، هفت بار و هر بار به مدت چهار - پنج روز در بدترین شرایط به الموت رفتیم - البته این که در جریان این رفت و آمدها چه بر ما گذشت و چگونه موفق به گردآوری این قصه‌ها شدیم و چگونه اعتماد مردم روستا را جلب کردیم، بماند. بیش از سیصد صفحه خاطره دارم که روزی آنها را منتشر خواهم کرد. در هر حال بعد از یک سال توانستم جلد اول این قصه‌ها را آماده کنیم و حساب کردیم در این فاصله یازده تن از روایان این قصه‌ها فوت کرده‌اند. مجموعه دوم هم به همین منوال گذشت. در این مجموعه قصه‌های مختلفی از حسن کچل، شاه عباس، قصه‌هایی که در مورد حسن صباح بود، شایعاتی که در مورد حسن صباح وجود داشت. قصه‌های فراوانی از زبان مردم این منطقه ضبط کردیم. بعد آنها را پیاده و طبقه‌بندی کردیم. برای قصه‌ها فرهنگ لغات تدارک دیدیم، فهرست اعلام و مقدمه نوشتیم. جلد اول را در ۴۸۰ صفحه و جلد دوم را در ۸۲۰ صفحه تنظیم و تدوین کردیم و به پروژه تاریخی - فرهنگی الموت به عنوان سفارش دهنده این مجموعه تحویل دادیم.

دلیل این که الموت و اطراف آن معدن قصه‌های ناب و دست‌نخورده است چیست؟

برای این که یک منطقه دورافتاده و پرت است و همچنین بکر و دست‌نخورده باقی مانده است. ما بخشی از مسیر را با قاطر طی کردیم. چون در آن مسیر ماشین تردد نمی‌کرد. مسیر ماشین رو نبود. جاده هنوز خاکی است. ساعت ۶ بعد از ظهر انگار همه جهان تعطیل است، وقت خواب است. جماعتی هم که نمی‌خواهند بخوابند و می‌خواهند بنشینند حرف بزنند، برای شب نشینی به خانه یکدیگر می‌روند. شب چره می‌آورند. برای هم قصه تعریف می‌کنند. داستان عزیز و نگار مگر چگونه زنده مانده است؟ همین‌طور نسل به نسل و سینه به سینه نقل شده است. در روستای گرمارود اطراف الموت که زادگاه آقای علی موسوی گرمارودی شاعر انقلاب است حتی یک قصه هم نتوانستم ضبط کنم. چون این روستا کاملاً توریستی شده است اما یک ساعت و نیم راه که به روستای دیگری رفتیم، حدود هشت نوار قصه ضبط کردیم.

در مورد زندگینامه‌ها هم سه عنوان کتاب نوشته‌اید از جمله زندگینامه «حسن صباح» و «ابن بطوطه» و ... زمانی که می‌خواستیم زندگینامه حسن صباح را بنویسیم، مانده بودم که آیا همان مسیری را طی کنم که پیش از من نویسندگان خیال‌پرداز رفته بودند؟

وقتی در میان منابع تاریخی به دنبال زندگی حسن صباح می‌گشتم، آقای عنایت‌الله مجیدی کمک زیادی به من کرد. پس از جست‌وجو در منابع مستند تاریخی متوجه شدم بخش اعظمی از مطالبی که درباره حسن صباح نوشته شده شایعه است و هیچ سندیتی ندارد. این شخص آدمی تاریخی بود که در زندگی اش رویدادهای فراوانی را منتسب به او دانسته‌اند و در زندگینامه‌اش دستکاری فراوانی کرده‌اند. در حالی که هنوز آثاری از دوران گذشته باقی مانده که در آن روند زندگی اش به درستی روشن می‌شود. مثل زبده‌التواریخ، جامع‌التواریخ و یا در کتاب «سیدنا» منسوب به حسن صباح.

می‌نشینید دهان که باز می‌کنند، گنجینه‌ای از در و گوهر تحویل می‌دهند. آنها صندوقچه‌ای از اسرار مگو در سینه دارند. انسان را به سرزمین رازها و رویاهای می‌برند. قدرتی در بیان قصه‌ها دارند که مخاطب را متحیر و میخکوب می‌کند. من شاید به طور ناخودآگاه از آنها تاثیر گرفته‌ام و نه از رئالیسم جادویی یا مارکز.

در مجموعه آماده انتشار «سال‌ها برمی خوره شبانه به نوروز» چندتر از قصه‌ها و افسانه‌های عامیانه استفاده کرده‌اید؟

در این داستان‌ها به جای این که موقعیت داستان‌ها، افسانه‌ای باشند این فضا را کنار گذاشتم و آدم‌ها را به عنوان محور داستان‌ها انتخاب کردم. در این داستان‌ها زندگی آدم‌ها در یک موقعیت تنگ و فشرده روایت می‌شود. در «قدم بخیر...» دیالوگ‌ها را به زبان الموتی نوشتیم، در اژدها کشان گفت‌وگوها به لحن الموتی بود. اما زبان گفت‌وگو فارسی بود اما در مجموعه جدید سعی کردم حتی لحن بومی را هم کنار بگذارم.

می‌خواستیم داستان به شکل قصه تعریف و نوشته شود. البته مسئله‌ای که در این داستان تاکید داشتیم و سعی کردم به آن وفادار بمانم نوعی بازگشت به شیوه قصه‌گویی عامیانه بود. یک نوع لذت در قصه‌گویی هست که در داستان نویسی امروز فراموش شده است. من دقت کردم در کتاب «اژدها کشان» از میان نزدیک به ۲۵ نقلی که بر این مجموعه داستان نوشته شده، بدون استثناء همه منتقدان از داستان «نسترنه» گفته‌اند و از آن تعریف کرده‌اند. چون در این داستان ذات قصه‌گویی وجود دارد. در تعریف این قصه مخاطب را به دنبال خود می‌کشیم. تعلیق، فضا سازی و بسیاری از عناصر قصه را در این اثر می‌بینید. همین‌ها سبب جذابیت این قصه شده است.

چه شد که به فکر جمع‌آوری قصه‌های مردم رودبار الموت افتادید و فکر می‌کنید این قصه‌ها چقدر برای مخاطبان جذابیت دارد؟

من حدود سه - چهار سال برای مدتی بیکار شدم و کوله‌پشتی‌ام را بستم و رفته به سمت الموت. در یکی از این روستاهای اطراف الموت قصه‌ای ضبط کردم و دیدم فضای بسیار خوب و قابل تاملی در این قصه‌ها هست که می‌تواند برای دیگران هم جذاب و خواندنی باشد. بعد به سراغ آقای عنایت‌الله مجیدی رئیس کتابخانه دایره‌المعارف بزرگ اسلامی - که در جریان نوشتن زندگینامه حسن صباح بود و می‌دانست که من هم این

هجوم آورده‌اند. این باور سنتی در میان مردم الموت ریشه دارد که هر وقت ملخ‌ها در منطقه‌ای پیدا شدند باید به محلی به نام سارا بونه بروند و آب چشمه آنجا را بیاورند و در آن منطقه بپاشند که بعد سارهای آن محل یعنی سارابونه به این منطقه بیایند و ملخ‌ها را شکار کنند.

من در این داستان دست به یک فضا سازی تازه زدم که هیچ ربطی به آن ماجرا ندارد. من یک انسان امروزی را تصویر کردم که در موقعیتی قرار گرفته که روستا دچار این حادثه شده و به دنبال گناهکار اصلی می‌گردند. یا در داستان «اوشانان» (اوشان به معنای آنها و الف و نون هم که ضمیر جمع است) مردم ده می‌ترسند که بگویند از ما بهتران یا اجنه در نتیجه می‌گویند «اوشانان». این داستان درگیری انسان امروزی است در فضای روستایی که خالی از جمعیت شده است؛ روستایی نه حتماً خیالی، نه واقعی، اما به هر حال برگرفته از خیال و واقعیت به صورت توأمان است.

روستایی در الموت داریم به نام میلک که زادگاه من است به عنوان راوی یا نویسنده داستان، ولی این میلک هیچ ارتباطی با داستان‌های من ندارد. من وقتی آدم‌های تنهای این روستا را دیدم، احساس کردم حالا که روستا خالی از سکنه شده این آدم‌ها چقدر با اوشانان می‌توانند درگیر باشند؟

شیوه و شگردی که شما در روایت داستان‌های کتاب «اژدها کشان» به کار گرفته‌اید، چقدر با انتقاد روبه‌رو شده است؟

در نغی این شیوه منتقدی مطلب نوشته است. ایشان بدون هیچ توضیحی این شیوه را تحت عنوان «پژوهش یا داستان» زیر سوال برده‌اند و در ادامه نوشته‌اند کاری که علیخانی در مجموعه‌های «اژدها کشان» و «قدم بخیر...» کرده، نوعی پژوهش و تحقیق است و نه داستان. به گفته ایشان این آثار هنوز تبدیل به ادبیات نشده است. متأسفانه ایشان توضیح نداده‌اند پژوهش چیست؟ داستان چیست؟ و چه تعریفی از این دو مقوله دارند؟

آقای علیخانی شما چقدر از شیوه و شگرد رئالیسم جادویی بهره گرفته‌اید؟

اگر استفاده‌ای از شگرد رئالیسم جادویی در این داستان‌ها دیده می‌شود باور کنید آگاهانه نبوده است. همین الان که با هم حرف می‌زنیم تازه سه روز است که از الموت برگشته‌ام. در این روستا پیرمردها و پیرزن‌هایی زندگی می‌کنند که وقتی پای درد دل‌ها و قصه‌هایشان

آقای علیخانی، مجموعه داستان «اژدها کشان» در چه حال و هوایی شکل گرفت و در نگارش آن چقدر از قصه‌ها و افسانه‌های بومی الموت بهره گرفته‌اید؟

برای تشریح و توضیح مجموعه داستان «اژدها کشان» که چگونه شکل گرفت ناگزیر باید برگردم به «قدم بخیر مادر بزرگ من بود». به دلیل این که یک سلسله ماجرا و برخی دغدغه‌ها و موضوعاتی هست که از دوران کودکی در ذهن و ضمیر انسان نقش می‌بندد و دیگر پاک نمی‌شود. مثلاً داستان یه لنگ در کتاب «قدم بخیر...» مربوط به زندگی زنی تنهاست که شوهرش به شهر آمده و درگیر باوری است که راجع به یک موجود افسانه‌ای در ذهن دارد. این درگیری، به نوعی درگیری من هم بوده است و اگر من آن داستان را به همان فرم می‌نوشتیم، داستانی کاملاً معمولی و شاید تبدیل به قصه می‌شد. من آن افسانه را در فضای امروزی و با شخصیت‌پردازی تازه روایت کردم. یا ماجرای «رعنا» به شکلی برگرفته از مضمون یک ترانه محلی شمال ایران است. یا داستان خیرالله... همه اینها در اصل با هم در ارتباطند. یا نقشی که امامزاده در میلک در دنیای کودکی ما داشت، من در هشت سالگی از روستا به شهر آمدم و سلسله ماجراهایی از آن دوران در ناخودآگاه من مانده که هنوز رهایم نکرده است. بعدها هم که سالی یک بار برای فندق چینی به روستا می‌رفتیم انگار تشنه‌تر از گذشته برمی‌گشتم. این مسائل باعث شده که شروع کنم به نوشتن و در کتاب «قدم بخیر...» آن حس و حال درونی را روی کاغذ بیاورم. در «قدم بخیر...» بر اساس یک تعصب خاص همه دیالوگ‌ها را به زبان الموتی نوشتیم و روی این زبان هم پافشاری کردم و به همین صورت هم چاپ شد. وقتی کتاب منتشر شد خیلی خوب استقبال کردند چون موضوعات و مضامین برای مخاطبان داستان‌ها تازگی داشت و جذاب بود. در شرایطی که به قول یکی از منتقدان همه از شهر می‌نویسند و به تکرار رسیده‌اند و زبان داستان‌ها و سوزها همه تکراری است من دست روی موضوع و منطقه بگری گذاشتم که برای علاقه‌مندان به داستان لذت بخش باشد.

ولی مخاطب با زبان الموتی نمی‌توانست راحت ارتباط برقرار کند. من وقتی دیدم موضوعات برای مخاطب این همه جذابیت دارد و مورد استقبال قرار می‌گیرد چرا باید با گویش الموتی کار را برای آنها دشوار کنم. فکر کردم قصد من بیان یک سلسله مفاهیم و دغدغه‌های درونی است، بنابراین تصمیم گرفتم در اژدها کشان دیالوگ‌ها را با گویش الموتی همراه نکنم. فقط لحن الموتی را به گفت‌وگوها افزودم.

عده‌ای از منتقدان به کارگیری توأمان قصه و داستان را در قالب کلاسیک و مدرن نمی‌پسندند و معتقدند این شیوه به کار لطمه می‌زند.

داستان‌های این مجموعه در واقع یک نوع روایت از قصه‌های بومی است. مثلاً در خود داستان «اژدها کشان» این ماجرا را تعریف می‌کنم که هر وقت ماشین میلکی‌ها از کنار این کوه رد می‌شود، یکی می‌گوید: «این کوه همان کوهی است که حضرت قلی آمده پای این کوه اژدهایی را کشته است». من دیگر قصه‌ای را که آنها از این ماجرا تعریف می‌کنند، روایت نمی‌کنم. من به شکلی روایت خودم را دارم. حاشیه‌های قصه را جمع می‌کنم. این داستان هیچ ربطی به قصه آن مردم ندارد و مستقلاً یک داستان جدید است، با همه مولفه‌هایی که از یک داستان مدرن سراغ داریم، مثلاً در «ملخ‌های میلک» ماجرا به این صورت است که ملخ‌ها به میلک هجوم برده‌اند و شایعه شده که چون یکی در این ده گناه کرده ملخ‌ها به اینجا

نشست نقد و بررسی کتاب «جنگ، نمایش، اسطوره»

اسطوره‌ها پشت سنگر

هفتاد و هشتمین نشست سرای اهل قلم یکشنبه گذشته با حضور قاسم غریفی، دکتر محمدحسین ناصر بخت، امیر کاووس بالا زاده، منوچهر اکبرلو و سام محمودی برگزار شد.

این جلسه به نقد و بررسی کتاب «جنگ، نمایش، اسطوره» نوشته امیر کاووس بالا زاده اختصاص داشت. کتاب حاضر در چهار فصل مقوله مرز را در اساطیر و حماسه‌های ملی ایران بررسی می‌کند و سپس در فصل پنجم به این مسئله می‌پردازد که شکل یا اشکالی از اسطوره‌های مذکور در نمایشنامه‌های دفاع مقدس بازتاب یافته است یا خیر.

سام محمودی با بیان این نکته که اساسا بر مبنای متون موجود، اسطوره حاصل ذهن هر جامعه است و هنگامی که موضوع قوام بخشی جوامع مورد بررسی قرار می‌گیرد، اسطوره نقش بنیادینی به خود می‌گیرد، بحث را شروع کرد و در ادامه اضافه کرد: «اسطوره‌ها قالب‌های زیادی چون داستان و ضرب المثل دارند ولی در نمایشنامه‌ها نمود عینی تری می‌یابند.»

وی همچنین از جنگ به عنوان عنصر مشترک تمامی اسطوره‌ها یاد و با اشاره به جنگ تحمیلی عراق علیه ایران عنوان کرد: «این جنگ دستمایه‌ای برای چنگ زدن به تاریخ اسطوره‌ای ایران و بهانه‌ای برای مخاطب شدن تابه اعماق تاریخ برود و به بازخوانی آن بپردازد.»

در ادامه امیر کاووس بالا زاده مولف کتاب «جنگ، نمایش، اسطوره» به توضیح در مورد کنش پرداخت. وی هدف اصلی از تالیف این کتاب را بررسی نمایشنامه‌های جنگ با نگاهی کلی به اساطیر جهان و در مرحله بعد اساطیر ایران عنوان کرد. او با بیان این نکته که هدف اصلی او بررسی نمایشنامه بوده نه اسطوره از دلایل اختصاص بخش اعظمی از کتاب به مبحث اسطوره سخن گفت.

بالا زاده در توضیح این مشکلات به چند نکته اشاره کرد: «اول آن که مخاطب برای مطالعه این کتاب باید پیش در آمدی از اسطوره‌ها در اختیار داشته باشد تا بتواند مفاهیم کتاب را بهتر متوجه شود و نکته دیگری که موضوع کتاب را تحت الشعاع قرار داده، مباحثی است که در فصل‌های کتاب از آن سخن به میان آمده است.»

قاسم غریفی هم پیش از آن که به نمایشنامه‌های درج شده در کتاب بپردازد، اسطوره‌شناسی را مورد بررسی قرار داد. وی با بیان این نکته که بهتر بود تشابه فرهنگی موجود میان اسطوره‌های مختلف جهان هم در این

کتاب مورد توجه قرار می‌گرفت عنوان کرد: «از نکات مثبت این کتاب این است که مولف بحث را با ذکر اسطوره‌های بسیار قدیمی شروع کرده و در نهایت آن را به جنگ تحمیلی پیوند زده است.»

از نکات دیگری که غریفی به آن اشاره کرد مسئله فردی یا جمعی بودن اسطوره‌ها بود که به اعتقاد برخی چون توفیق الحکیم فردی است و به اعتقاد برخی دیگر چون بالا زاده حالت جمعی به خود می‌گیرد و از حماسه‌ها و اسطوره‌هایی صحبت می‌کند که متعلق به ملت ایران است.

دکتر محمدحسین ناصر بخت همچون دیگران در آغاز کلام به بحث اسطوره‌شناسی پرداخت و توضیح داد: «اسطوره‌ها زمانی شکل گرفت که بشر به اسلحه علم و فلسفه دسترسی نداشت و توجیه و تفسیرهای خود از مسائل مختلف را وارد علوم ابتدایی آن زمان کرد.»

او در نقد کتاب «جنگ، نمایش، اسطوره» به جهانشمول بودن و تعمیم پذیری اسطوره‌های درج شده در کتاب اشاره و یادآوری کرد که بالا زاده این ویژگی را در نمایشنامه‌های مربوط به جنگ ایران و عراق نیز پیاده کرده و با جهان و زمانشمول کردن اسطوره جنگ تحمیلی، آن را به تمام تاریخ تعمیم داده است.

وی اضافه کرد: «هنگامی که این اتفاق روی می‌دهد و یک رویداد واقعی تبدیل به اسطوره می‌شود، از ارزش آن واقعه کاسته نمی‌شود.»

منوچهر اکبرلو نیز ابتدا به توضیح منابع به وجود آورنده آثار فرهنگی بزرگ پرداخت. او از آیین

اسطوره‌های هر قوم به عنوان یکی از این عوامل یاد کرد. پس از بحث نسبتا طولانی منتقدان درباره اسطوره‌ها، سام محمودی در نقد کتاب «جنگ، نمایش، اسطوره» متذکر شد که اگر در این کتاب از اسطوره‌های دیگر ملل نیز استفاده شده بود، بر غنای آن افزوده می‌شد. نزدیک شدن اسطوره و تاریخ و گره خوردن این دو به هم، از نکاتی بود که محمودی در ارتباط با این کتاب به آن اشاره کرد.

در ادامه منوچهر اکبرلو ابراز داشت: «عنوان کتاب با محتوای کتاب هماهنگی ندارد و نمی‌تواند توقع مخاطب را بر آورده کند. نمود هر عنوانی باید در متن کتاب قابل رویت باشد اما این اتفاق در کتاب بالا زاده رخ نداده است و بهتر بود کتاب عنوان فرعی دیگری هم داشت.»

از دیگر نکاتی که اکبرلو به آن اشاره کرد و آن را مثبت دانست، بخشی از کتاب است که بالا زاده در آن به تحلیل نمایشنامه‌های دفاع مقدس پرداخته و پیشنهادهایی را به نویسندگان آن نمایشنامه‌ها ارائه کرده است که اگر مورد توجه این نویسندگان قرار گیرد، می‌توان با یک بازیابی همان آثار را به آثاری ماندگار تبدیل کرد.

در پایان جلسه بالا زاده به مشکلاتی که در راه تالیف این کتاب داشت اشاره کرد و گفت: «بسیاری از نمایشنامه‌های جنگ به دستم نرسید و به ناچار کتاب را با همان تعداد آثاری که در دست داشتم تهیه کردم و اگر این آثار روزی به دستم برسد با یادداشت برداری از آنها و اضافه کردن آن به کتاب حاضر، اثر کامل تری را چاپ و در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌دهم.»

حسین خسروجردی: کتاب‌هایی را که امانت دادم برگردانید

حسین خسروجردی، نقاشی است که این روزها مجلات قدیمی بسیاری را مطالعه می‌کند. این مجلات اوقات مطالعه او را پر کرده است. قیمت این مجلات در آن زمان یک تومان بوده است که به گفته خسروجردی به اندازه ۱۰ هزار تومان امروز می‌شود. او در این باره می‌گوید: این قیمت بسیار بالایی برای یک مجله بوده، برای همین خیلی‌ها امکان خرید این مجلات را نداشته‌اند.

خسروجردی با خواندن این مجلات به دنبال دریافت نوعی شناخت از وضعیت فرهنگی مردم در آن دوره است. او می‌افزاید: نوعی ادبیات سطحی بر نوشته‌های این مجلات حاکم است. نوشته‌ها اما از لحاظ ادبی در سطح پایینی هستند. خسروجردی معتقد است که از پس از انقلاب اسلامی عمومیت بخشیدن به ادبیات به صورت جدی آغاز شده است. او در توضیح بیشتر می‌گوید: تا قبل از آن به دلیل محدودیت‌های بسیاری که وجود داشت، مردم زیر کرسی برای هم قصه تعریف می‌کردند.

خسروجردی رانمی‌توان خواننده جدی رمان دانست. او بیشتر علاقه دارد تا کتاب‌های تخصصی مربوط به رشته خودش، نقاشی را بخواند و به کتاب‌های تاریخی هم علاقه مند است و تاریخ تمدن جزو کتاب‌هایی است که او هر از گاهی سراغش می‌رود، ورق می‌زند و اطلاعاتی را که می‌خواهد به دست می‌آورد. این نقاش می‌افزاید: زمانی خواستم کمندی الهی دانته را بخوانم. حتی کتاب را تهیه هم کردم اما نتوانستم آن را بخوانم. این نوع کتاب‌ها مورد علاقه‌ام نیستند.

نوجوانی خسروجردی به گفته خودش مانند دیگران با خواندن «دن کیشوت» و «شازده کوچولو» گذشته است. او به عضویتش در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان اشاره می‌کند و از کتاب‌هایی که از این مکان به امانت می‌گرفته، روایت می‌کند.

او در رسم هدیه دادن کتاب به دیگران می‌گوید: اگر بخواهم کتابی هدیه بدهم، کتاب‌های نقاشی و گرافیک خودم را هدیه می‌دهم. البته این کار را برای کسانی انجام می‌دهم که خیلی به من نزدیک باشند اما به دیگران کتاب هایم را نمی‌بخشم، بلکه آنها را امانت می‌دهم که برش گردانند، اما کمتر کسی آنها را به من پس می‌دهد. به همین دلیل الان کتابخانه‌ام خالی است! کتاب‌ها را به دیگران معرفی می‌کنم، چون فکر می‌کنم خواندن یک سری از کتاب‌ها برایشان مفید است.

نگاهی به کتاب «مصرف ادبیات داستانی ایرانیان» ثانیه شمار قصه خوانی

سمیرا محبی

دست اندرکاران ادبیات عامه پسند یا «Best seller» از ناشر، نویسنده تا خواننده آن در ایران اگر چه گاه و بیگاه به نقد کشیده می‌شوند اما در جهان امروز و خارج از مرزهای ماداد ادبیات عامه پسند نه تنها صفت ناشایستی محسوب نمی‌شود بلکه به دلیل

تعدد مخاطبان، یکی از جدی‌ترین مباحثی است که ناشر و نویسنده به موفقیت در آن می‌بالند و آمارها حاکی از آن است که اولین و بیشترین فروش در هر کتابفروشی مختص آنهاست. در صد بالایی از این کتاب‌ها توسط کتابخانه‌ها خریداری می‌شود و هرگز به امانت

نمی‌رود و بخش دیگری از این کتاب‌های چاپ شده، به فروش نمی‌رسند.

کتاب «مصرف ادبیات داستانی ایرانیان» از جمله معدود آثاری است که به تحقیق و پژوهش در حوزه ادبیات داستانی ایران پرداخته است. امیدعلی احمدی رئیس پژوهشکده فرهنگ، هنر و ارتباطات، مولف این کتاب کوشیده است تا در این تحقیق به این سوال پاسخ دهد که میزان مصرف ادبیات در ایران چقدر است، تابع کدام عوامل بوده و دچار چه تغییراتی شده است؟

مولف سعی کرده است با مطالعه نظریه‌های مرتبط با مصرف، جامعه‌شناسی مصرف، مصرف ادبی، پسند یا ذوق ادبی و مصرف ادبی کشورهای دیگر، به مقایسه آماری ایران و دیگر کشورها در این حوزه بپردازد.

این توصیف و مقایسه و تلاش در جهت تبیین آن، می‌تواند با توجه به نقش مهمی که ادبیات مکتوب و داستانی در همگرایی ارزشی و فرهنگی دارد، به سیاست‌گذاران آگاه فرهنگی در حل مسائل فرهنگی از جمله، هویت، تنوع فرهنگی، تعارض‌ها و اختلافات فرهنگی،

استفاده از ظرفیت‌های موجود و ظرفیت‌سازی‌های جدید کمک کند. علی احمدی سعی کرده است کتاب حاضر را با گره برداری و ورود اطلاعات تمامی کتاب‌های ادبیات داستانی تولید شده طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۲ هجری شمسی که ۳۳۳۴ عنوان بوده است، غنی و پربار کند.

آنچه در فصل سوم این کتاب با عنوان «یافته‌های تحقیق» به چاپ رسیده حاکی از تلاش و دقت زیاد این مولف در تالیف این کتاب است.

ریزترین نکات و کوچک‌ترین تحولات از نظر علی احمدی دور نمانده است. موثرترین کتاب‌ها طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۲، عوامل موثر در فروش آثار تا توزیع فراوانی نسبی کتاب‌های داستانی منتشر شده، جنسیت نویسنده و جنسیت شخصیت‌های داستان همگی قسمت کوچکی از مجموعه آماری عظیمی است که مورد بررسی مولف قرار گرفته است.

مصرف ادبیات داستانی ایرانیان/دکتر امیدعلی احمدی/انتشارات پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات/شمارگان ۲۰۰ نسخه.

مخاطب شناسی کتابهای عکس

از دوربین تا قفسه

وجود دارد که مورد اقبال توده مردم بوده و حرفه ای های عکاسی هم آنها را می پسندند. یعنی لزومی ندارد که آثار یک عکاس تنها مورد اقبال علاقه مندان حرفه ای عکاسی باشد و یا فقط توده مردم از آثار او استقبال کنند. بسیاری از عکاسان نگاهشان به عکاسی و آثارشان هر دو دسته از مخاطبان را راضی می کند. زندی در توضیح بیشتر می گوید: «بسیاری از عکاسان به اقبال عمومی از عکس هایشان علاقه مند هستند.» او درباره دلایل این امر می گوید: «یک عکاس برای چاپ کتابش باید هزینه زیادی را متحمل شود برای همین دوست دارد کتابش فروش داشته باشد، پس قاعدتا این گونه نیست که عکاسان خود به دنبال مخاطبان خاص باشند و کتابشان هم این هدف را دنبال کند.»

تاریخ فرهنگ در قاب تصویر

جمشید بایرامی، عکاس نیز اهمیت چاپ کتاب های عکس را کارکرد آنها در ثبت تاریخ و فرهنگ یک کشور می داند. به اعتقاد او هنرمند عکاس با چاپ کتاب هایی از آثارش، بخشی از تاریخ و فرهنگ کشورش را ماندگار می کند و این ماندگاری در نسل آینده ضروری به نظر می رسد چرا که دیگران، هم می خواهند کشور ما را بشناسند و این کار از طریق عکس های موجود به خوبی صورت می گیرد. این نوع کتاب ها تنها گروه کوچکی از انواع کتاب های عکس را در بر می گیرد. البته کتاب هایی از این دست همیشه مورد توجه گردشگران ایرانی و خارجی بوده است، این گونه تصاویر و کتاب ها، بیشتر مورد توجه مخاطبان عام است تا مخاطبان تخصصی عکس و عکاسی.

جمشید بایرامی در پاسخ به این نکته می گوید: «مردم دنیا این روزها با تصویر سفر می کنند و مطالعه تصویر برای آنها به اندازه مطالعه متن اهمیت دارد. احساس این که با خواندن یک متن ذهن انسان روشن می شود وجود دارد اما این را هم نباید از نظر دور داشت که یک سری از اطلاعات هستند که به لحاظ تصویری ذهن را روشن می کنند. یعنی مغز انسان برای درک بهتری از مفاهیم، نیازمند این است که مدتی تصاویر را هم مطالعه کند.»

بایرامی معتقد است که باید چشم خود را برای دیدن تصویر تربیت کنیم. به گفته او، به این ترتیب فهم زیبایی شناسی مردم بالا می رود. شاید این گفته بایرامی درست به نظر برسد که یک تصویر گاهی می تواند به اندازه یک کتاب حرف بزند. او در این مورد می گوید: «بسیاری از مفاهیم از طریق عکس و تصویر قابلیت فهم بیشتری پیدا می کنند. حتی در بحث های آموزشی هم بر نقش پررنگ تصویر در یادگیری بهتر تاکید شده است. یادگیری از طریق تصاویر از عمق و ماندگاری بیشتری برخوردار است.»

بایرامی معتقد است که مخاطبان کتاب های صرفا تصویری در کشور ما عده ای خاص هستند. او با اظهار تاسف از این قضیه که قیمت بالای این نوع کتاب ها مانع دسترسی همگانی به آنهاست می افزاید: «علاوه بر قیمت بالا، تفکر سنتی ما از کتاب نیز می تواند دلیل دیگری باشد. چون ما همیشه تصور می کنیم که کتاب باید دارای متن باشد تا بتوان آن را خواند.»

این عکاس معتقد است که در کشور ما درباره کتاب های تصویری تبلیغات و سرمایه گذاری نشده است. اگر این نوع کتاب ها به درستی معرفی شوند و از ارزش ها و اهمیت آنها سخن گفته شود می توانند جایگاه خود را در میان مخاطبان عام تر هم پیدا کنند.

دانشجویان فراهم می کند. به این معنا که آنها می توانند با مراجعه به این کتاب ها دیدگاه ها، نوع نگاه، تکنیک و به طور کلی تحولات عکاسی در یک دوره و یا تحولات یک عکاس را در دوره های مختلف بررسی کنند.»

زندی که به عکاس پرتره مشهور است، با بیان این که خیلی از کتاب های عکس متن به همراه ندارند چرا که خودشان می توانند به تنهایی و بدون کمک متن گویا باشند می گوید: «اگر آن نگاه کلیشه ای به کتاب را از ذهنمان دور کنیم، اینها هم نوعی از کتاب به حساب می آیند.»

او می افزاید: «می توان بارها و بارها به این کتاب ها مراجعه کرد و در هر بار دیدن امکان درک بیشتری برایمان فراهم شود. البته کتاب های عکاسی هم هستند که ارزش رجوع دوباره را ندارند.»

به نظر او لزومی ندارد که کتاب های صرفا هنری چاپ شود؛ همان طور که به کتاب های کم ارزش ادبی اجازه چاپ داده می شود، کتاب های عکاسی هم که از ارزش هنری زیادی برخوردار نیستند، باید چاپ شوند و بعد مورد قضاوت قرار گیرند. او در توضیح اضافه می کند: «هر عکاسی دوست دارد کتابش را چاپ کند؛ کتابی که ممکن است به زعم خودش کتاب خوبی هم باشد. اما از نظر دیگران دارای ارزش لازم نباشد. به هر حال این کتاب ها در مقایسه با یکدیگر است که خوب و بدشان مشخص می شود.»

زندی ماندگاری کتاب ها را یکی از دلایل لزوم چاپ کتاب های عکاسی عنوان کرد و ادامه داد: «یک نمایشگاه، تنها مدت زمان کوتاهی برپاست اما با چاپ کتابی از آثار آن هنرمند امکان ماندگاری آن آثار بیشتر می شود و امکان چند بار دیدن آثار و رجوع چندباره به آنها به وجود می آید.»

او مخاطبان این نوع کتاب ها را کسانی می داند که نسبت به این موضوعات علاقه و تخصص دارند و اضافه می کند: «به رغم این که دانشجویان و علاقه مندان به عکاسی از کتاب هایی از این دست بسیار استقبال می کنند اما قیمت بالای این کتاب ها این امکان را از این قشر مخاطبان سلب کرده است. البته بالا بودن قیمت این کتاب ها امری اجتناب ناپذیر است چرا که کتاب های تصویری باید از کیفیت بالایی در چاپ برخوردار باشند و کیفیت کاغذ و رنگی بودن کتاب ها هم ناخواسته قیمت آنها را بالا می برد.»

به عقیده این عکاس کتاب های عکس بسیاری

متفاوت است.»

ادیم با بیان این که جامعه ما بیش از آن که بصری باشد سمعی بوده، می گوید: «تمدن ما از دیرباز همین گونه بوده است. فرهنگ تصویری مان هم با فرهنگ شنیداری مان پیش نرفته است. این فرهنگ باید عمق پیدا کند، در این صورت به کتاب های عکس نگاه غیر متعهدانه نمی شود؛ به ارزش های تحقیقاتی و کاربردی اش پی می برند و تنها محدود به جنبه های زیباشناسانه نمی شود.»

همانطور که ادیم نیز بر این نکته تاکید دارد باید یاد آور شد تا زمانی که تصاویر و تماشای انواع مختلف تصویر، برای چشمان ما غریبه به نظر بیاید امکان درک و برقراری ارتباط با آن برایمان فراهم نمی شود. ادیم معتقد است که حوزه درک تصویری ما به قضاوت های زیباشناسانه محدود شده است، اما مسئله این است که نمی توان تنها عکس های هنری و عمیق را به صورت کتاب چاپ کرد چرا که بسیاری از مخاطبان خواهان کتاب های عکس و تصاویر مناظر هستند.

ادیم در این باره می گوید: گاهی هم لازم است که ما عکس های خیلی عمیق نداشته باشیم و صرفا جنبه زیبایی اش برایمان مهم باشد. مهم است که عکاس، جز تکنیک، ذوق و قریحه زیبایی شناسانه هم داشته باشد.»

ادیم درباره مخاطبان این نوع کتاب ها خاطر نشان می کند: «متأسفانه کتاب های عکس آن طور که شایسته است هنوز در جامعه ما جا نیفتاده است. ناشران، این نوع کتاب ها را به عنوان یک تالیف قبول ندارند. همان طور که یک شاعر و نویسنده می تواند کتاب بنویسد و چاپ کند، یک عکاس هم می تواند تالیفاتش و نگاهش را به صورت کتاب عکس چاپ کند.»

او می گوید: «تصور همگانی این است که کتاب های عکس باید صرفا کاربرد زیبایی داشته باشند، مثل کتاب های طبیعت نگاری که برای توریست هاست یا کتاب های پرتره از مشاهیر و هنرمندان و بازیگران... اما گفتن این نکته نیز ضروری به نظر می رسد که یکی از دلایل رشد نیافتن سواد بصری، در دسترس نبودن کتاب های عکاسی است.»

عکس حرف می زند

مریم زندی هم در این مورد به کاربرد مشابه کتاب عکس و تک عکس ها اشاره می کند. وی در توضیح بیشتر می گوید: «معمولا مجموعه ای از عکس ها در قالب یک کتاب، امکان مطالعاتی را برای محققان و

انسان امروز رویای زندگی چند هزار ساله را به معنای فیزیکی آن، دور از ذهن می داند؛ اما او دریافته است که برای ماندگاری، باید در ذهن و تاریخ آدمیان باقی ماند. بعد از آن که بشر دست به نوشتن و سپس چاپ کتاب زد، هنرهای زیادی پا به عرصه وجود گذاشتند و راه های ثبت و ضبط آنها نیز متنوع و گوناگون شد. امروز هنرمند برای تحقق آن رویا، رسانه کتاب را در اختیار دارد؛ رسانه ای که البته هنوز جایگاه رفیعش را حفظ کرده است. اگر چه با تغییراتی در شکل و شمایل در کار نوسازی خود بوده است.

امروزه هنرمند هنرهای تجسمی هم آثارش را در اندازه های کوچک تر در قالب کتاب چاپ و منتشر می کند. چاپ کتاب های صرفا تصویری، مانند کتاب های عکس یا نقاشی و کاریکاتورهای یک هنرمند، نوع خاصی از کتاب است که متن، کمترین حضور را دارد و آنچه بیشتر به چشم می آید، تصاویری هستند که در اندازه های کوچک، در قیاس با اندازه اصلی، صفحات کتاب را دربر گرفته اند. چاپ کتابی از آثار یک هنرمند به دلایل مختلف، یکی از دغدغه های اوست.

چاپ کتاب عکس های یک عکاس یا نقاشی های یک نقاش، علاوه بر این، امکانات بسیاری را نیز در اختیار مخاطبان و البته نگارندگان تاریخ هنر می گذارد. پراکندگی آثار، به دلایل مختلف، یکی از مسائلی است که دانشجویان، محققان و حتی تاریخ نویسان بسیار با آن مواجه بوده اند. البته چاپ چنین کتاب هایی از دیدگاه های مختلف، نکات مثبت و منفی متفاوتی را می طلبد. گران بودن این کتاب ها، به رغم اینکه اجتناب ناپذیر است، اما از نکاتی است که باید به آن توجه داشت مانند کتاب های عکسی که قابلیت هنری و جذابیت لازم بصری را برای کتاب شدن ندارند، اما مانند بسیاری از کتاب های متنی از این دست، آنها هم امکان چاپ پیدا می کنند.

کوروش ادیم که خود به عنوان یک عکاس، چند کتاب منتشر کرده در این باره می گوید: «متأسفانه در کشور ما عادت به قرائت تصویر وجود ندارد. ما فکر می کنیم تصویر چیزی است که باید در کسری از ثانیه دیده و در همان مدت زمان فهمیده شود.»

به اعتقاد این عکاس باید کتاب های عکس را هم به صورت متن ببینیم. همانطور که ممکن است با یک متن ارتباط برقرار کنیم یا نکنیم، درباره عکس هم همین اتفاق می افتد.

ادیم اعتقاد دارد که نحوه برخورد ما با کتاب های عکس به نسبت کتاب های متنی صحیح نیست، اما این را هم باید پذیرفت که مطالعه یک متن از تماشای و مطالعه یک کتاب تصویری جدی تر به نظر می رسد. با خواندن یک متن، کلماتی که همیشه برای ما آشنا بوده اند، راه ورود به مغز و فوه ادراک ما را می شناسند، به همین دلیل می توانیم به درک بی زحمتی از مقصود نویسنده دست پیدا کنیم.

وی در توضیح بیشتر می گوید: «زمانی که ادبیات ورود به یک متن را بلد باشیم، می توانیم آن متن را بفهمیم؛ مثلا اگر ادبیات ورود به فتوحات مکیه ابن عربی را نداشته باشیم نمی توانیم آن را درک کنیم. درباره عکس هم همین طور است. به گفته این عکاس فردی که دارای سواد بصری است می تواند با یک کتاب عکس وارد گفت و گو شود.

او اضافه می کند: «البته گفتنی است که کتاب های عکس از لحاظ ارزش هنری و تلاش برای بیان عمیق تر، همه در یک سطح و مرتبه نیستند. تاویل هایی که از عکس های مختلف صورت می گیرد با هم بسیار

مروری بر روند نقد کتاب‌های اندیشه در ایران

گفت و گوی آینه‌ها

کارشناسان می‌گویند: هفته یا روزی نیست که در ایران جلسه نقد و بررسی برای کتاب‌های مختلف در حوزه‌های گوناگون علوم (از علوم طبیعی گرفته تا علوم انسانی) برگزار نشود و به همین ترتیب روزی نیست که نقد کتابی در مطبوعات ما منتشر نشود. طبیعاً اگر قرار باشد بحث نقد کتاب را به شکلی ضمنی مورد بازفهمی و بازاندیشی قرار دهیم و رویکردهای مختلف در نقد اندیشه‌های موجود در متون منتشر شده را بازخوانی کنیم، این اوراق کفاف نخواهند کرد. اما به هر تقدیر پرداختن به وضعیت نقد آثاری که با عنوان کتاب‌های حوزه مباحث نظری یا به عبارتی دقیق‌تر علوم انسانی منتشر می‌شوند، امری اجتناب‌ناپذیر است چراکه عموماً بر همین نقدهای منتشر شده بر آثار و کتاب‌های مختلف نقدهایی جدی وارد است! در مجالی که پیش روی شماست نگاهی به وضعیت نقد آثار اندیشه با استناد به برخی نقدهای موجود بر همین بررسی‌های انتقادی داریم.

عموماً تفکر انتقادی از منظری عمل‌گرایانه به فرآیندی گفته می‌شود که با استناد به آن می‌توان به صورت موثر به موجه‌ترین مواضع پیرامون موضوعی خاص رهنمون شد. البته صرف این که یک پژوهشگر یا منتقد از دانش سرشاری برخوردار باشد، دلیلی موجه بر منتقد بودن یا وجود تفکر انتقادی او نمی‌تواند باشد، چراکه به باور بسیاری از صاحبزنان گاه فردی به غایت باهوش و حتی دانشمند ممکن است به واسطه باورهای اشتباه خود یا تعصب و یکسوگیری به پرتگاه احساسات بیفتد.

به گفته دکتر محمد ضمیران تفکر انتقادی در ایران از جمله حلقه‌های مفقوده نقادی به طور اعم و تفلسف به طور خاص بوده است، چراکه اساساً فریب‌هایی ضمنی و آفاتی غیر قابل انکار در این حوزه مشاهده می‌شود که کار را برای منتقد دشوار می‌سازد. اولین محدودیت به باور وی محدودیت‌های انسانی در درک مفاهیم و اندیشه‌های مطرح در هر اثر اندیشه است. به گفته این مدرس فلسفه هنر، محدودیت‌های ادراکی از جمله معضلات غیر قابل انکار تفکر انتقادی است و معمولاً منتقدان را دچار اشتباه و خط می‌کند. البته به اعتقاد او نمی‌توان از این مشکل بری بود چراکه این امر طبیعی است و نیازمند محدودسازی و طبعاً با افزودن وزنه‌های علمی می‌توان تا حدودی بر محدودیت‌های ادراکی فائق آمد.

ضمیران با اشاره به همین موضوع نقبی می‌زند به مسئله نقادی آثار فلسفی در جامعه معاصر ایران و معتقد است که گاه منتقد به قدری با اندیشه مطرح در یک کتاب بیگانه است که برداشتی کاملاً نامربوط از آن ارائه می‌کند.

حب و بغض

به تعبیری شاید بتوان مدعی بود که معضل شایع در نقادی آثار حوزه اندیشه، حب و بغض منتقد است به طوری که گاه می‌بینیم منتقد در مواجهه با اثری، به جای استفاده منطقی از دانش خود در وااشکافی سویه‌های یک متن یا کتاب و بیان رویکردهای موجود در اثر، به نقادی مؤلف می‌پردازد.

مهید ایرانی طلب؛ مترجم آثار فلسفی از جمله کسانی است که بحث حب و بغض در نقادی را جزو شایع‌ترین و در عین حال از جمله ویرانگرترین معضلات نقد می‌داند و بر این باور است که اساساً نقد در عرصه مطبوعات با این معضل دست و پنجه نرم می‌کند. اواز کتابی یاد می‌کند که تنها با انتشار خبر ترجمه‌اش،

منتقدان مطبوعات را به واکنش و داشت و حملاتی نیز بر مترجم دربی داشت در حالی که هیچ‌کدام از منتقدان، کتاب را نخوانده بودند اما چون با فلان مترجم موافق نیستند به راحتی حکم به نازل بودن ترجمه صادر کردند. او دخیل کردن پیش فرض‌ها در قضاوت را از جمله موانع روانشناختی تفکر انتقادی می‌داند و معتقد است سیاه‌وسفید دیدن مسائل، قائل شدن به حجیت فرامتنی و نقد غیر تحلیلی جزو مسائلی هستند که در این جغرافیا بر سر راه تفکر منطقی مانع ایجاد کرده‌اند.

تربیت نقاد سیستماتیک

غیر سیستماتیک بودن نقد در ایران جزو مسائلی است که طی این سال‌ها، نقل محافل مختلف بوده و هر کدام از منتقدان به نوعی این معضل را جزو غیر قابل انکارترین مشکلات نقد در ایران می‌دانند و معتقدند هنوز هیچ متن یا اندیشه‌ای نتوانسته به عنوان تفکر غالب، به آموزش نقد بپردازد.

به گفته دکتر حسینعلی نوذری، با وجودی که طی سال‌های گذشته آثار قابل توجهی در حوزه نقد مدرن یا پست مدرن و مکاتب مختلف نقادی در ایران منتشر شده اما تا زمانی که یک تعامل همگانی برای آموزش نقد در ایران صورت نگیرد نمی‌توان به گسترش نقادی سیستماتیک امیدوار بود.

از دیگر سو، این مدرس فلسفه سیاسی، بر این اعتقاد است که اساساً نگرش نقادانه نیازمند ادبیاتی صحیح است و در زمانه‌ای که تعریف صحیحی از ادبیات نقد در ایران نشده چه انتظاری می‌توان از مطبوعات داشت؟ به باور وی، گاه اغلب منتقدان به جای نقد و وااشکافی اثر، به نقد نویسنده و حتی مترجم می‌پردازند و در برخی موارد، منتقد، ادبیاتی کاملاً یکسو نگرانه اتخاذ می‌کند.

استدلال؛ حلقه‌ای گم شده

دکتر منوچهر صناعی در بیدیدی از جمله منتقدان نقادی کتاب‌های اندیشه در ایران است. به گفته این استاد دانشگاه شهید بهشتی، استدلال حلقه مفقوده تفکر انتقادی در ایران است در حالی که اساساً تعریف تفکر انتقادی با مفهوم استدلال گره می‌خورد، به این معنی که تفکر با یک سلسله پیش فرض به نتایج مستدل ره می‌سپارد در حالی که در این جغرافیا تفکر انتقادی اغلب متکی بر جر و بحث و جدال تلقی می‌شود.

در نظر وی، متأسفانه هنوز در ایران منتقدان دچار جزم‌اندیشی هستند و گاه هر امکانی را رد می‌کنند و به آن می‌تازند.

صناعی مثالی می‌آورد: کافی است عقیده یا نظری در یک کتاب مطرح شود و نویسنده سعی داشته باشد با استناد به برخی شواهد و قرائن موجود و استدلال منطقی بر منطق، اندیشه‌ای جدید ارائه کند. همین موضوع

می‌تواند مقدماتی را برای دشمن تراشی ایجاد کند. به اعتقاد وی یکی از اصلی‌ترین موانع تفکر فلسفی شاید همین یکسو نگرایی‌های رایج در فضای نقادی ما باشد. چراکه معمولاً برخی از منتقدان هر حرف جدیدی را بر نمی‌تابند.

گرته برداری

آیا کتاب‌های آموزش نقد یا کارگاه‌هایی که به نقدآموزی می‌پردازند می‌توانند کاری از پیش ببرند؟ این پرسشی است که طی این سال‌ها به کرات مطرح شده اما پاسخ‌ها به شدت متناقض است.

از سویی، کسانی چون دکتر گل‌بابا سعیدی معتقدند که می‌توان از این راه به آموزش نقادی پرداخت و از سوی دیگر عبدالعلی دستغیب، نقادی را امری ذاتی می‌داند و معتقد است که نمی‌توان تنها با استناد به برخی فرمول‌های مشخص، اثری را مورد نقد قرار داد. البته دستغیب منکر آموزش نقد نیست اما تأکید می‌کند که طی سال‌های گذشته تنها رویکرد موجود در ایران گرته‌برداری از اندیشه‌ها و مکاتب مختلف نقادی نظیر نقد فرمالیستی، نقد پدیدارشناختی و... است.

به باور دستغیب، این نظریه‌ها تنها به عنوان یک ابزار قابل استفاده هستند و نمی‌توان تنها به واسطه فرمول‌های موجود در یکی از این نظریه‌ها، اثری را وااشکافی کرد. گل‌بابا سعیدی نیز در پاسخ به رویکرد دستغیب سعی می‌کند قضیه را از سویی دیگر مورد بررسی قرار دهد و یادآور می‌شود که هر سنتی، نظریه‌های خاص خودش را می‌طلبد.

او معتقد است که استمداد از نظریه‌های نقد فرمالیستی و... در فهم سویه‌های تفکری که در این جغرافیا و سنت فکری مطرح شده، آن‌گونه که باید و شاید کار ساز نخواهد بود و می‌بایست بر اساس همین سنت، پارادایم و الگوهای مناسبی طراحی شوند.

ویژگی‌های نقادی

بر اساس دیدگاه فضیلت‌گرای ارسطویی می‌توان ویژگی‌هایی را برای رشد تفکر انتقادی برشمرد. اولین ویژگی شاید مسلح شدن به دانش نقادی باشد و دومین شاخصه عدم تعصب. البته اگر قرار باشد اولویت بندی کنیم، راه به جایی نمی‌بریم چراکه این شاخصه‌ها به مثابه پایه‌های یک میز هر کدام اهمیتی به اندازه دیگر شاخصه‌ها دارند و باید از دیگر پایه‌های میز نقادی نظیر تواضع فکری، تفکر آزاد، شک‌گرایی سالم، استدلال، ادبیات صحیح و... یاد کرد.

اما آیا می‌توان تمامی این ویژگی‌ها (به اضافه آنچه از ذهن دور مانده) را در یک نظام فکری منسجم برای نقد یک اثر گرد هم آورد؟ این پرسش بسیار دشوار می‌نماید...

یادداشت

دکتر رضا جلالی

رویش‌های تازه در علوم سیاسی

تا چند سال پیش مطالعه و پژوهش در خصوص چاپ کتب علوم سیاسی و روابط بین‌الملل در کشورمان بیشتر تحت تأثیر تاریخ، حقوق، اقتصاد و فلسفه سیاسی بود و در

حوزه نشر جایگاه ویژه‌ای را به خود اختصاص داده بود. ولی اخیراً با تخصصی شدن مبانی و اصول علم سیاست در حوزه روابط بین‌الملل انتشار این کتاب‌ها با محدودیت‌ها و چالش‌هایی همراه شده است.

اگرچه امروزه روابط بین‌الملل و توجه به حوزه سیاست خارجی در مجامع علمی و دانشگاهی ما نه تنها جایگاه نظری و تخصصی خود را در میان رشته‌های دانشگاهی باز یافته است، بلکه به سوی ایجاد رشته‌های تخصصی دیگری مانند مطالعات منطقه‌ای، دیپلماسی، اندیشه‌های سیاسی در ایران و جهان و سازمان‌های بین‌المللی، مدیریت امور بین‌الملل، ارتباطات فرهنگی، سیاسی ملل و... در دانشگاه‌های برتر کشور به پیش می‌رود و البته غنای علمی این رشته‌ها بستگی به فعال شدن چاپ و انتشار کتب علوم سیاسی و روابط بین‌الملل از طریق سازمان‌های تخصصی نشر دارد که خوشبختانه این مهم روزه‌به‌روز در حال گسترش و توسعه علمی است.

این موارد نشان می‌دهد که جامعه دانشگاهی و انتشاراتی ما در زمینه‌های مختلف چاپ و نشر کتب علوم سیاسی و روابط بین‌الملل توجه و آفری داشته و تخصص‌گرایی در این رشته‌ها در کشور با عقلانیت آغاز شده و تداوم و استمرار دارد.

افزایش روبه‌رشد شمار پژوهشگران و محققان علوم سیاسی و روابط بین‌الملل و نیز سایر علاقه‌مندان به این رشته‌ها، نیاز به تولید متون علوم سیاسی را افزایش داده است. قابل ذکر است که هم‌اینک بسیاری از متون جامعه علمی و دانشگاهی ما در حوزه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل در تفهیم خواننده و ارتباط با وی، با دشواری‌هایی روبه‌رو است. همچنین باید تلاش کرد در آثار جدید به موضوعات نو و تازه حوزه علم سیاست و روابط بین‌الملل توجه ویژه‌ای مبذول شود.

محیط زیست، فناوری هسته‌ای و... از جمله بحث‌های عمده‌ای است که در کنار مباحث نظری و تئوری‌های جدید علوم سیاسی مورد بررسی عالمانه و دقیق قرار گرفته‌اند.

امروزه مبانی و اصول بنیادین علم سیاست دانش بی‌پایانی است که توان ادعای شناخت نهایی از آنها را نداریم. اما آنچه روشن است این است که این آثار، دستاورد پژوهشگران و محققانی است که با تفسیرهای گوناگون قادرند مخاطبان با انگیزه را به مطالعه فراگیر این آثار دعوت کنند و این مهم میسر و ممکن نخواهد شد، مگر با عنایت و مساعدت همه‌جانبه ناشرانی که سعی در شناسایی و جذب نخبگان دارند؛ نخبگانی که سعی وافر در مطالعه کتب علوم سیاسی و روابط بین‌الملل داشته و همواره کوشش می‌کنند تا رخدادهای جدید را به گونه‌ای خاص به مخاطبان معرفی کنند.

امید است با گسترش و توسعه کمی و کیفی حوزه نشر آثار تخصصی؛ مقدمات تشویق و ترغیب مجریان و اندیشمندان کشور به تامل، تفکر، تعهد، مسئولیت‌پذیری و خودآگاهی در مقیاس وسیع فراهم شود.

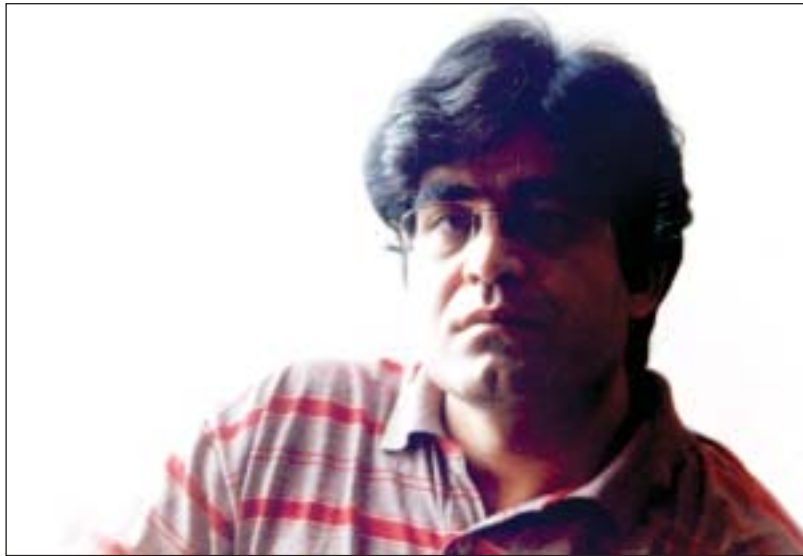

سجاد صاحبان زند

"قصه‌هایی برای تاریکی" اثر ریلکه در گفت و گو با علی عبداللہی

ردپایی روشن در تاریکی

ریلکه در ایران بیشتر با شعرهایش شناخته شده است، با این همه او آثار منظوری دارد که مورد توجه بسیاری قرار گرفته است. علی عبداللہی که پیش از این ترجمه آثاری از جمله "همچون میان دو هیچ"، "دنیای گوئتر گراس"، "عاشقانه‌های هندی"، "نقطه سر خط: گزیده داستان‌های آلمانی"، "ماکیاولی برای معاصران" و... را به فارسی ترجمه کرده، کتاب "قصه‌هایی برای تاریکی" را به تازگی ترجمه و منتشر کرده است. دنیای قصه‌نویسی ریلکه و ترجمه آثار او موضوعی است که با مترجم قصه‌های او در میان نهاده ایم.

ریلکه در داستان‌هایش به بیان آن چیزهایی می‌پردازد که در شعرهایش به آن پرداخته است. به گمان شما می‌توانیم داستان‌های او را بیان منظور شعرهایش بدانیم؟

به طور کل هر کسی که در چند گونه ادبی کار می‌کند، مضامین و دغدغه‌هایش گاه درهم می‌آمیزد و گاهی موضوعی واحد، در ژانرهای مختلف یک نویسنده سربرمی‌آورد، اما من با داوری صریح و مطلق شما در جمله اول چندان موافق نیستم. چون در همین کتاب کوچک "قصه‌هایی برای تاریکی" که ۱۳ قصه و یک یادداشت از ریلکه دارد و یک دهم قصه‌های او هم نمی‌شود، دلایلی، یعنی داستان‌هایی وجود دارد که خلاف این را ثابت می‌کند. داستان‌هایی مثل "صدای" قصه‌هایی برای تاریکی، "قرار"، "در زندگی" و چندتای دیگر که هر کدام به موضوعی اجتماعی و روان‌شناختی و... می‌پردازند، گو این که ممکن است نوع بیان و نظرگاه در یکی دوتا از این داستان‌ها شاعرانه باشند ولی شاعرانه بودن یک داستان، دلیلی بر شعر بودن، یا الهامش از شعر نیست. البته این را هم بگویم که در بن‌مایه‌هایی مثل مرگ، عشق، جدایی و... هر شاعری در هر گونه‌ای می‌تواند به آن بپردازد و گاه تداخل مضمونی به وجود می‌آید. نمونه‌هایی مثل شیلر، گوته، تاگور، پاز، سز نوته بوم، گراس و... در دنیا هستند که در چند ژانر همزمان کار می‌کنند. ولی حوزه‌های مضامینشان در هر ژانر متفاوت است. این را که مضمون نثرهای ریلکه، همان مضمون شعرهایش باشد، درست نمی‌دانم. چون ریلکه حوزه مضمونی و کاری بسیار متنوع و فراخی دارد که حتی در شعرهایش هم نمی‌توان یکپارچگی ملموسی دید. بله، ریلکه نویسنده‌ای است که از شعر به قصه روی آورده و برخلاف بسیاری از آن شعر به داستان برگشتگان "عطای شعر را به لقایش نبخشیده، بلکه هر دو را به موازات هم و با قوت و اثرژی یکسان پیش برده است.

نگاه عارفانه ریلکه در ادبیات غرب منحصر به فرد است. تفاوت باز تاب آن در شعرها و داستان‌هایش تا چه اندازه است؟

در این زمینه شاید بهتر است بگویم، نگاه آگزیستانسیالیستی یا وجودگرایانه و مکاشفه‌ای ریلکه، که البته با اغلب آثار عرفانی ایرانی تفاوت دارد. عرفان یا مکاشفه ریلکه نوعی مکاشفه در طبیعت و عرفان طبیعت‌گرای رها تاز عرفان مسیحی است و وجه انسانی بی‌کرانی دارد. در شعرهای ریلکه، این نگاه بیشتر در دوران متأخر شاعری‌اش نمود می‌یابد و به بلوغ می‌رسد. چون ریلکه از رمانتیک‌نو شروع می‌کند، به سمبولیسم می‌رسد و از آنجا به شعر اشیا دست می‌یابد. دوره‌ای شعر حماسی و منظور را تجربه می‌کند و در اوج شاعری به نگاهی وحدت وجودی و مکاشفه‌ای می‌رسد که از آن به دوره اوج ریلکه و شعر وجودگرای وی تعبیر می‌کنند. در داستان‌های ریلکه، لزوماً این سیر وجود ندارد. یا اساساً این سیر، از منطق دیگری پیروی می‌کند. این منطق، شباهت بسیار به سیر پروست، اشتفان تسوایک و حتی بعد هارویرت موزیل

و هرمان بروخ دارد، که همانا زوال اشرفیت اروپایی، پیدایش صنعت و پیشرفت‌های علمی، طلوع مدرنیسم اروپایی و ظهور کلان‌شهرها و مسائلی از این دست است. هراس آدمی از پیدایش دوران نو و از طرفی شتاب زدگی‌اش برای گذار به ناشناخته‌ها از آبخشورهای داستان‌های ریلکه است که در شعرها، به رمز و اشارت برگزار شده‌اند و در نثر، به روایت و تمثیل و تفصیل. در داستان‌های ریلکه این تغییرات و تم‌ها به صورت دغدغه اصلی نویسنده درمی‌آید. گو این که ریلکه گوشه چشمی به داستان‌های روان‌شناختی از نوع داستایوفسکی وار هم دارد. این است که گاه داستان‌هایش روان‌شناختی است، گاه از تمهیدات افسانه‌های کهن و مردمی مایه می‌گیرد، گاه ساختاری کاملاً سر راست و گاه داستان در داستان و به شیوه هزار و یک شب دارد اما در نهایت

درباره راینر ماریا ریلکه

راینر ماریا ریلکه نامی شناخته شده در ایران است. ریلکه که از شاعران بزرگ قرن بیستم اروپا و ادبیات آلمان است، در عرصه داستان‌نویسی نیز نامی مطرح به حساب می‌آید که این وجه از هنر او کمتر مورد توجه مترجمان ایرانی قرار گرفته بود. اولین رمان ریلکه که در سال ۱۹۱۰ منتشر شد، نشان دهنده روح عرفان‌گرای اوست؛ فضایی که در بقیه داستان‌های او نیز به چشم می‌خورد. ریلکه در پراگ زاده شد و در برلین تحصیل کرد. او معتقد بود که شعر وسیله‌ای برای بیان احساسات نیست، بلکه ابزاری برای بیان تجربه‌های درونی است. موسیقی موجود در شعر ریلکه را تنها با خوانش آثار او به زبان اصلی می‌توان دریافت. او در مجموعه "کتاب ساعات" در مورد خدا سخن می‌گوید؛ خدایی که در همه مظاهر هستی وجود دارد. اما انسان به دلیل این که از عالم معنا گسسته است، صدای او را به زحمت می‌شنود. ریلکه در پاریس با رودن آشنا شد و مهم‌ترین درسی که از او آموخت، نگرستن عمیق به اشیا بود. در سال ۱۹۲۲ میلادی مجموعه "سوگ سروده‌های دوئینر" را منتشر کرد که شاهکار او محسوب می‌شود.

از سال ۱۳۲۰ که اشعار این شاعر پراوازه با عنوان "نامه‌هایی به شاعری جوان" ترجمه شد تا کنون، آثار وی به دفعات به فارسی برگردانده شده است. دیدگاه‌های او در این نوشته‌ها هنوز هم می‌تواند گره‌گشای بسیاری از دشواری‌های شعر و شناخت در معنای عام جهانی باشد. در میان مهم‌ترین آثار وی که از وی ترجمه شده است، می‌توان به رمان "دفترهای مالد لائوریس بریگه" با ترجمه مهدی غبرایی، معرفی ریلکه به همراه تحلیل و ترجمه گزیده‌ای از اشعار وی در مجله گلستانه (شماره ۶۷، سال ششم)، ترجمه گزیده‌ای از اشعار وی در کتاب شاعران (میراد فرهادپور و یوسف ابذری) و همچنین مجموعه‌ای از آثار که همگی به قلم علی عبداللہی از این شاعر به فارسی برگردانده شده اشاره داشت.

ریلکه گرفته و بسط داده از "سوگ سروده‌های دوئینو". البته ریلکه سال‌ها پیش از هایدگر می‌زیسته و درست‌تر این است که نگاه هایدگر را در جاهایی ریلکه‌ای بدانیم.

ریلکه مدام در نظر دارد تا مخاطبش را با درسی نو روبه‌رو کند. تفاوت او با نویسندگانی دیگر همچون تولستوی که چنین هدفی را دنبال می‌کنند در چیست؟

همچنان که در توضیح پشت جلد کتاب از قول فتح الله بی‌نیاز، نویسنده و منتقد ارجمند، برشی کوتاه از مقاله‌ای بلند درباره ریلکه آورده‌ام ریلکه از نظر بینش با تولستوی همسو است که اصلاح جهان یا در واقع تعالی خصلت‌های بشری را در گرو ایمان می‌دانست و به وحدت عارفانه انسان - جهان می‌اندیشید اما ریلکه، آموزگار صفتی تولستوی را ندارد و ترکه تعلیم او را به دست نمی‌گیرد. به سخن دیگر، ریلکه به اندازه تولستوی جزم‌گرا نیست و این دو از دو آبخشور متفاوت برآمده‌اند. اگر بشود برای این دو همانندانی در ادبیات فارسی جست، ریلکه را می‌توان مولوی وار (البته نه به عظمت مولوی ولی در نگاه همانند او) و تولستوی را ناصر خسرو وار دانست. می‌دانیم که هر دو نگاه در ادبیات به وفور وجود دارد و سخن از برتری یکی بر دیگری نیست، ولی این را نباید از نظر دور داشت که نگاه "مولوی - ریلکه‌ای" به جهان، بسیار انسانی - جهانی‌تر از نگاه ناصر خسرویی - تولستویی است. با همه احترام و ارادتی که به ناصر خسرو و تولستوی دارم، البته تولستوی "آنا کارنینا" متفاوت‌تر از تولستوی "هنر چیست؟" یا آثار دیگر است. ریلکه مانند هر شاعر و نویسنده راستین و بزرگی در جست‌وجوی راه‌های نو و شگردهای نوتر در بیان است و نمی‌خواهد خواننده‌اش را در یک جا نگه دارد. او به همه پشت و پستوها سرک می‌کشد و چیزی را بر آفتاب می‌اندازد که خواندنی و نو است. چه از نظر شیوه بیان چه ژانر و چه ابزار بیان. او افزون بر آلمانی، به ایتالیایی، فرانسه و روسی هم شعر دارد و از انگلیسی هم ترجمه شعر دارد. می‌بینید که باشاعر و نویسنده‌ای چندوجهی روبه‌رو هستیم که می‌شود از هر بخشی از کارش آموخت. ریلکه هفت هزار نامه دارد. صدها نقد و بررسی و تحلیل و بحث و نقد کتاب که هر کدام فصلی جدا از خلایقیت او را تشکیل می‌دهد. حتی او از منتقدان تیزبین نقاشی در زمان خود هم بود. این زمینه‌های گوناگون با نگاهی کاملاً انسانی، ریلکه را از تنگ‌اندیشی و تنگ‌نظری مصون داشته و می‌دانیم که عرفان و میراث عارفان در ایران و جهان هم در بردارنده همین گشاده‌رویی و بردباری است. ریلکه چهره عبوس پندگو را ندارد.

داستان در داستان یکی از شگردهای ریلکه است که در چند داستان "قصه‌هایی برای تاریکی" نیز آمده است. او از این لحاظ تا چه اندازه در ادبیات دوران خود پیشرو بود؟

شاید بشود ریلکه را یکی از ده‌ها نویسنده‌ای دانست که تمهید داستان در داستان را به کار بسته‌اند. اما او یکی از پیشکسوتان این شیوه در آغاز قرن بیستم است. این تمهید بعد از خلق داستان‌های کانتربری، دکامرون، پنتامرون و ترجمه هزار و یک شب در ادبیات زبان‌های اروپایی باب شد و اساساً شیوه‌ای شرقی در روایت‌گری و شاعری است. ریلکه از این نظر مدیون شرق، آشنایی با ادبیات روسیه افسانه‌های کهن اروپایی است. هر چند این تکنیک و تمهیدات، دیگر امروز بسیار از زمان ریلکه پیشرفته‌تر و تکامل یافته‌تر است و البته در داستان‌های ریلکه جایگاه ویژه‌ای دارد، اما دستاورد ریلکه در تنها رمانش در این شیوه منحصر به فرد، بسیار پیشرو و هنوز خلاقانه و بی‌پدیل است. همانند مارسل پروست، جویس و ویرجینیا وولف که همزمان و بعد از او به این شیوه رسیدند و کارشان شاهکار شمرده می‌شود.

با ارسلان گلغام، زبان‌شناس درباره ویژگی‌های زبان علمی

واژه‌های فارسی بر زبان دانشمندان جهان

تبادل و ارائه علوم به وسیله زبان خاص خودشان صورت می‌گیرد و این در حالی است که علم مرتباً در حال پیشرفت است و بدون آن معنایی ندارد. بنابراین زبان علم هم باید به همین نسبت زایا و همگام با پیشرفت علم باشد.

از آنجایی که ما مصرف‌کننده بسیاری از علمی هستیم که دانش آن مربوط به سایر کشورهاست در قدم اول برای آشنایی با این علوم مجبوریم به همان میزان زبان علم آنها را نیز فراگیریم، ولی بعد از آن که علم مربوطه وارد کشورمان شد در حالت‌های مختلف استفاده، تحقیق و پژوهش و حتی تدریس بین اهل فن تفاوت نظرهایی وجود دارد. عده‌ای از این متخصصان معتقدند که علوم را باید به همان زبان اصلی مطالعه کرد و عده‌ای دیگر بر این باورند که باید تلاش کرد و زبان فارسی را به حلدی پرورش داد تا بتوانیم از آن برای انتقال مفاهیم استفاده کنیم. پیش از این در خلال گزارش‌های گوناگون و گفت‌وگوهای صفحه علم به جزئیات بیشتری از نظریات این دو گروه پرداخته شد اما در این گزارش به سراغ شخص سومی رفته‌ایم تا از نظر او که یک زبان‌شناس است به بررسی این دو دیدگاه بپردازیم.

دکتر ارسلان گلغام دارای دکترای زبان‌شناسی از دانشگاه تهران و عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس در پاسخ به این سوال که آیا ترجمه علوم جدید به زبان فارسی کار درستی است یا این که علوم را باید به زبان اصلی آنها فراگرفت می‌گوید: «به صراحت نمی‌توان گفت که این کار درست است یا خیر. اگر امروز تصمیم بگیریم که این کار را انجام دهیم ابتدا باید امکانات واژگانی و زبانی را بررسی کنیم که آیا شرایط برای چنین کاری مهیاست یا خیر. به نظر می‌آید امروز برای ترجمه یک کتاب علمی اکثر واژه‌های تخصصی مورد بحث را به فارسی حرف نویسی می‌کنیم و ترجمه‌های متون علمی در اغلب موارد چیزی بیش از این نیست اما اگر می‌پرسیدید که این کار باید انجام شود یا نه این بود که بی‌تردید بله. یکی از رسالت‌های هر جامعه زایا و پویانگه داشتن زبان آن جامعه است و برای رسیدن به این هدف باید بتوانیم در زمینه‌های مختلف علوم پزشکی و علوم محض با زبان خودمان به تبادل نظر و اطلاعات بپردازیم. در غیر این صورت به مرور از زبان فارسی کاسته می‌شود و کاربرد آن به ارتباط‌های ساده و روزمره منحصر خواهد شد.»

بعضی از متخصصان و پژوهشگران در زمینه‌های مختلف نسبت به معادل‌هایی که برای اصطلاحات تخصصی در نظر گرفته می‌شود به نوعی بی‌اعتمادند و بسیاری از آنها را فاقد دقت علمی لازم می‌دانند. بسیاری از این افراد استدلال‌هایی دارند که باید واژه معادل فارسی همان معنایی را به خواننده القا کند که با خواندن اصطلاح علمی به دست می‌آید چرا که نکته‌ها و ظرافت‌هایی در برخی از اصطلاحات علمی وجود دارد که گاهی بابتی دقتی در ترجمه از بین می‌رود. در نتیجه بسیاری از این متخصصان ترجیح می‌دهند برای دوری جستن از این گونه مسائل به یک زبان واحد آموزش ببینند و به همان زبان هم تحقیق و پژوهش و حتی تدریس کنند.

دکتر گلغام در این باره می‌گوید: «استفاده از اصطلاحات تخصصی خارجی در حوزه‌های مختلف علوم به شدت اوج پیدا کرده و این مسئله در حوزه‌هایی مثل علوم پزشکی به خوبی مشهود است. دلایل مختلفی هم در به وجود آمدن این جریان دخالت دارند که از جمله آنها می‌توان به عدم احساس نیاز و نداشتن

توان علمی لازم برای واژه‌یابی مناسب اشاره کرد. همچنین این که برخی کارشناسان علوم معتقدند که اصلاً نباید به سراغ واژه‌یابی فارسی و این قضایا بیایند پذیرفته شده نیست. زیرا برای شروع این کار خیلی وقت از دست داده‌ایم و این در حالی است که با فعالیتی مواجه هستیم که نتیجه آن در طولانی مدت به دست می‌آید. البته عادت هم در اینجا نقش مهمی را ایفا می‌کند. وقتی واژه‌ای در بین گروهی جا افتاد مشکل است که آن را عوض کرد، اما در کل این ضرورت وجود دارد و می‌شود در قالب کارهای گروهی متشکل از اهل فن و متخصصان زبان‌شناسی با گرایش‌های فرهنگ‌نگاری توان علمی لازم برای تولید واژگان علمی مناسب به زبان فارسی را به دست آورد.»

هر چند در فرهنگستان علوم گروه‌های مختلف و کارشناسان متعددی برای واژه‌گزینی به فعالیت مشغول هستند اما به دلیل این که لزومی در به کار بردن آنها در حوزه‌های مورد مصرف آنها وجود ندارد بسیاری از این واژه‌ها برای کاربران نامانوس هستند. دکتر گلغام معتقد است که کاری که در فرهنگستان علوم انجام می‌شود بخش کوچکی از برنامه‌ریزی زبانی است که ما فاقد آن هستیم و تاکنون در این زمینه هم کاری انجام نداده‌ایم.»

دکتر گلغام با اشاره به این که در مرحله گذار باید هزینه‌هایی صرف شود تا به تدریج به نتیجه مطلوب برسیم می‌گوید: «در ابتدا متولی فرضی باید نظارت‌هایی را داشته باشد از جمله روی بازار آشفته ترجمه تا این که ترجمه متون سرو سامانی پیدا کند و هر کس هر طور که دلش خواست متون علمی را ترجمه نکند یا این که در انتهای کتاب‌ها بخش‌هایی در نظر گرفته شود که واژه‌های رایج و یا اصطلاح‌های خارجی را که فرهنگستان معادلی برای آنها در نظر گرفته معرفی کند تا این واژه‌ها با هویت ما گره بخورد و آنها را به طور حسی در ذهنمان جای دهیم.»

این استاد دانشگاه معتقد است برای این گونه برنامه‌ریزی‌ها قرار نیست آزمایش و خطا داشته باشیم زیرا مسیرهای مشابه و تجربه‌های سایر کشورهایی که در وضعیت مشابه با ایران قرار داشته‌اند می‌تواند الگوی کار ما باشد.

دکتر گلغام به تجربه کشورهای اروپایی مثل فرانسه و اسپانیا و کشورهای عربی اشاره می‌کند و می‌گوید: «این کشورها فرهنگستان‌هایی پویا دارند و خیلی قوی با این مسئله برخورد می‌کنند در نتیجه پیشرفت خوبی هم داشته‌اند و کمتر پیش می‌آید که مجبور شوند معادل انگلیسی را حرف نویسی کنند.»

به هر حال چیزی که مسلم است این که ما باید برای انتقال دانش زبان فارسی را آماده کنیم زیرا بدون آماده‌سازی زبان با مشکل مواجه می‌شویم و در اصل یکی از دلایل مهم پرداختن به زبان فارسی به عنوان زبان علمی، نیاز ما به انتقال دانش و فناوری جدید به کشور است. این در حالی است که بسیاری از متخصصان معتقدند که ممکن نیست بتوانیم در این زمینه به پیشرفت دست یابیم و توسعه پیدا کنیم مگر این که مردم ما زبان علم روز و زبان فناوری روز را بفهمند.

کتابخانه پلیمر

بزرگراه تهران - کرج را ۱۵ کیلومتر که جلو بروی به خروجی شماره ۱۷، بلوار پژوهش، علوم و فناوری که برسی، در میان آن همه کارخانه و کارگاه صنعتی، یکی از فنی‌ترین مجموعه‌های تخصصی کشور در زمینه علوم و تکنولوژی پلیمر و موضوعات وابسته و گنجینه‌ای از کتب، مجلات علمی و پایگاه اطلاعاتی و اسناد و مدارک یافت می‌شود.

به گفته غفاری، مسوول این کتابخانه پژوهشی - تخصصی در سال ۱۳۶۵ همزمان با تاسیس پژوهشگاه پلیمر، کار خود را آغاز کرده و هدف آن تامین منابع علمی مورد نیاز پژوهشگران و محققان پلیمر بوده است.

ویژگی‌ها و آمار و ارقام این کتابخانه را از زبان غفاری می‌خوانید.

کتب و مقالات موجود در این کتابخانه کدام حوزه‌های تحقیقی مورد نیاز پژوهشگران را پوشش می‌دهد؟

پلیمر، کامپوزیت، لاستیک، سامانه‌های دارویی، رنگ و رزین.

برای اطلاع خوانندگان راجع به آمار منابع موجود توضیح بفرمایید.

منابع علمی موجود شامل کتب، نشریات و تعدادی منابع دیداری و شنیداری به شکل نوار کاست، نوار ویدئویی و CD هستند. و اما به تفکیک ۷۶۷۲ جلد کتاب لاتین، ۳۳۹۲ جلد کتاب فارسی، ۱۴۶ عنوان مجله لاتین و قدیمی، ۷۵ عنوان مجله لاتین جاری، ۶۸ عنوان نشریه داخلی، ۶۳۵ حلقه میکروفیلم از ۴۳ عنوان نشریه و همچنین ۲۱۴ عنوان پایان‌نامه دوره‌های کارشناسی ارشد و ۴۰ عنوان پایان‌نامه دکتری، ۲۶۳ عنوان گزارش علمی و ۴۳۲۰ عنوان مقاله در این کتابخانه نگهداری می‌شود. علاوه بر اینها ۱۳۵۵ استاندارد BSI و ۱۰۲۰ استاندارد DIN و ۱۵۹۰ عنوان استاندارد ISO نیز برای استفاده پژوهشگران در اینجا موجود است.

منابع علمی شما از کجا و به چه شکل تامین می‌شوند؟

کتب ما از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و نمایشگاه‌های ملی و محلی و به صورت موردی از ناشران تهیه می‌شود که اغلب ناشران تخصصی هستند.

مجلات لاتین به صورت مستقیم از ناشر خریداری می‌شود و یک سری به صورت مناقصه از کارگزاران داخلی، که برای خریداری آنها امسال نزدیک به ۲۲۰ میلیون تومان بودجه در نظر گرفته شد.

ابعاد کتابخانه و فضای که مخاطبان امکان استفاده از آن را دارند چقدر است؟

فضای کتابخانه در حدود ۸۰۰ مترمربع است و میزهای ۴،۶ و تک نفره برای مطالعه در اختیار افراد است و در بخش اطلاع‌رسانی هم مخاطبان می‌توانند از رایانه استفاده کنند.

چه تعداد کتاب به شکل الکترونیکی درآمده است؟

۳۰۰ عنوان کتب لاتین. در ضمن پژوهشگاه به تعدادی منابع الکترونیکی از جمله مجلات جان وایلی، الزبرو پایگاه اطلاعاتی E-i-village هم دسترسی دارد.

گویا پژوهشگاه اقدام به جمع‌آوری بانک اطلاعات پلیمر کرده است؟

بله، یکی از اقدامات ارزشمندی که برای دسترسی آسان‌تر محققان به منابع انجام گرفت، طرح کامپیوتری کردن اطلاعات و مقالات و مجلات و تولید پایگاهی به نام «بانک اطلاعات پلیمر» بود. که هم‌اکنون ویرایش سوم آن با ۲۱۰۰۰۰ رکورد آماده و به شکل CD عرضه می‌شود.

این هفته با مهدیه ارطایفه، نویسنده مجموعه داستان "فصل دیدار"

همه فامیل، قصه ام را نقد می کنند

می خوانید؟

نمی توانم نویسنده یا نویسندگان خاصی را نام ببرم اما نوع سلیقه من به گونه ای است که از کارهایی مثل آن یتیم نظر کرده^۱ نوشته آقای سرشار خوشم می آید و کارهای جلال آل احمد را هم دوست دارم. در میان نویسندگان هم نسل خودتان کسی را سراغ دارید که بتوانید با نوشته هایش کنار بیایید؟

متأسفانه خیر، من آثار این نسل را زیاد می خوانم اما نمی توانم آن گونه که باید و شاید لذت ببرم. ظاهراً با نویسندگان خارجی هم ارتباط خوبی دارید.

بله، نویسندگانی چون تولستوی، فلوربر، سینگر و... را به شدت دوست دارم. چاپ اولین کتاب چه لذتی دارد و شما با دیدن اولین کتابتان چه احساسی داشتید؟

راستش این است که زیاد امیدوی به چاپ این کارها نداشتم و فکر می کردم تا آخر باید به صورت پراکنده چاپشان کنم. به هر حال هر کاری لذت های خودش را دارد اما من به دلایل گوناگون از دیدن اولین کتابم خوشحال نشدم چون تا رسیدن به این شکل و شمایل خیلی اذیت شدم و باید بگویم با مشکلاتی که داشت، لذت کار از بین رفت. داستان های مجموعه حاصل چه مدت زمان است؟ حدود چهار سال.

من نمی توانم از کار خودم تعریف کنم اما این را می دانم که خوشبختانه بسیاری با هر سطح سواد و سلیقه کارم را پسندیده اند.

در حال حاضر نوشتن را چگونه دنبال می کنید؟ حدود یک سالی هست که آقای سرشار در حوزه هنری کلاس دارند و من باز هم افتخار شاگردی ایشان را دارم. از میان نویسندگان ایرانی بیشتر آثار چه کسانی را

مخاطبان را از کجا شروع می کنید؟

سوال خوبی است، من در درجه اول از خانواده و فامیل شروع می کنم و از آنها می خواهم که بدون تعارف نظراتشان را در مورد کارهایم بگویند. در واقع زمانی از باز نویسی یک کار دست می کشم که متوجه شوم همه نظرها مثبت است.

یکی از نکاتی که در مجموعه شما قابل توجه است نگاه شما به عنصر مذهب در قالب داستان است. این رویکرد تاثیر گذار را چگونه در قالب داستان ارائه می دهید؟

در ابتدای کار نظر مثبتی به داستان نویسی نداشتم و مدتی هم این کار را رها کردم اما بعدها دریافتم که این قالب قابلیت های زیادی دارد. اوایل، نوشتن داستان را چندان جدی نمی دانستم اما به تدریج دریافتم که هر کسی با هر ذهنیتی می تواند از این گونه ادبی سود ببرد. در مورد عنصر مذهب هم باید بگویم که من یک آدم مذهبی از خانواده ای مذهبی هستم و دغدغه مذهبی هم از ازل در رگ و ریشه من بوده پس تلاش کردم تا در حد توان بیشتر با آن آشنا بشوم و تبلیغ برای مذهب را از قالب شعاری در بیاورم. من معتقدم باید وقت صرف کرد چون پیدا کردن راه و رسم فردی در کارنوینسنگی از عهده هر کسی بر نمی آید.

استقبال از اولین مجموعه شما چگونه بود؟

مهدیه ارطایفه متولد ۱۳۴۵ تهران و طلبه مدرسه علمیه بانو امین است. این نویسنده اولین مجموعه داستانش را در سال گذشته به چاپ رسانده که بهانه گفت و گوی ما با اوست.

نوشتن داستان را از کی شروع کردید؟

تا آنجا که یاد می آید از دوران نوجوانی چیزهایی می نوشتم اما نوشتن به شکل جدی از زمانی شروع شد که آقای محمدرضا سرشار در حوزه علمیه بانو امین کلاس هایی را دایر کردند و من هم با علاقه تمام زیر نظر ایشان کار کردم.

آقای سرشار به طور مستقیم کارهای شما را می دیدند؟

بله، البته تعدادی از کارهای اولیه ام را در کلاس نقد کردند و من از دل این نقدها کمی بیشتر با ضعف های کارهایم آشنا شدم و سعی کردم آنها را رفع و رجوع کنم.

غیر از آقای سرشار نوشته هایتان را به نویسنده دیگری هم نشان می دادید یا خیر؟

خیر، چون خیلی کم اتفاق می افتد که بانویسنده ای مواجه شوم.

آن گونه که از فضای کارهای شما بر می آید تمایل به جذب مخاطب عام دارید که البته در جای خودش بسیار خوب است. شما نظر خواهی از

گزارش آماری

«گزارش آماری هفته» از سوی بخش اطلاع رسانی خانه کتاب و براساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات خانه کتاب ارائه می شود.

از شنبه ۸۶/۸/۱۲ تا چهارشنبه ۸۶/۸/۱۶، ۷۲۹ عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتاب ها در موضوع آموزشی و کمک درسی و سپس علوم عملی بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات ادبیات، دین، علوم اجتماعی و سایر موضوعات قرار دارند.

شاخص های آماری کتاب

تعداد کتابهای منتشر شده	عنوان	نویسنده
ارزانترین کتاب	۲۰۰۰ ریال	دو کتاب ۱- دعای عهد، ۲- دعای معراج، خطاط: محمد نیک گفتار قنبری، ناشر: انجام کتاب، چاپ ۱، ۱۶ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه، ۲۰۰۰ ریال
گرانترین کتاب	۱۸۵۰۰۰ ریال	مجموعه قوانین و مقررات اراضی، تدوین: عباس مبارکیان، ناشر: مجمع علمی و فرهنگی مجد، چاپ ۲، ۳۲۸ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه، ۴۰۰۰۰ ریال
بیشترین نوبت چاپ	۲۲۷ مرتبه	دفتر برنامه ریزی به روش قلم چی، نویسنده: کاظم قلم چی، ناشر: کانون فرهنگی آموزش، چاپ ۲۲۷، ۱۸۴ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه، ۳۵۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۴۰۰۰۰ نسخه	ریاضیات پایه (رشته حسابداری، مدیریت و علوم اجتماعی)، ویراستار: محمد جلوداری ممقانی، نویسنده: لیدا فرخو، ویراستار: جهان شاه میرزاییگی، ناشر: دانشگاه پیام نور، چاپ ۹، ۲۸۸ صفحه، ۴۰۰۰ نسخه، ۱۶۳۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۵۰۰ نسخه	هشت عنوان کتاب با موضوعات متفاوت از ناشران مختلف
بیشترین صفحه	۲۰۶۲ صفحه	فرهنگ معاصر هزاره انگلیسی- فارسی: در یک جلد، نویسنده: نرگس انتخابی، حسین سامعی، علی محمد حق شناس، ناشر: فرهنگ معاصر، چاپ ۱۰، ۲۰۶۲ صفحه
کمترین صفحه	۱۲ صفحه	بیست و یک کتاب با موضوع کودک و نوجوان از ناشران مختلف

گزارش آماری کتاب های منتشر شده به تفکیک موضوع

شنبه ۸۶/۸/۱۲ تا چهارشنبه ۸۶/۸/۱۶

ردیف	موضوع	تعداد کل	تالیف*	ترجمه	چاپ اول	تجدید چاپ	تهران	شهرستان	شمارگان متوسط	متوسط صفحه
۱	کلیات	۲۰	۱۷	۳	۱۱	۹	۱۷	۳	۲۴۴۲	۳۸۰
۲	فلسفه و روان شناسی	۲۶	۷	۱۹	۱۱	۱۵	۲۶	۰	۲۹۳۱	۲۳۷
۳	دین	۶۵	۵۲	۱۳	۲۳	۴۲	۶۰	۵	۴۴۲۲	۳۴۴
۴	علوم اجتماعی	۵۵	۴۲	۱۳	۳۴	۲۱	۵۲	۳	۲۱۱۶	۳۴۰
۵	زبان	۳۳	۲۴	۹	۱۳	۲۰	۳۳	۰	۳۳۶۶	۳۶۸
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۲۳	۱۶	۷	۱۰	۱۳	۲۲	۱	۴۱۲۴	۴۳۴
۷	علوم عملی	۹۳	۵۹	۳۴	۴۴	۴۹	۸۶	۷	۲۹۸۴	۲۸۸
۸	هنر	۲۲	۱۴	۸	۱۲	۱۰	۱۸	۴	۲۰۶۲	۲۹۹
۹	ادبیات	۸۶	۷۱	۱۵	۴۸	۳۸	۸۱	۵	۲۲۱۵	۲۹۴
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۴۰	۳۴	۶	۲۱	۱۹	۳۸	۲	۲۴۴۵	۲۷۹
۱۱	آموزشی و کمک درسی**	۲۱۹	۲۱۸	۱	۴۸	۱۷۱	۲۱۶	۳	۳۵۶۷	۲۵۴
۱۲	کودک و نوجوان	۴۷	۳۲	۱۵	۱۶	۳۱	۴۷	۰	۴۹۰۷	۸۹
	جمع بندی	۷۲۹	۵۸۶	۱۴۳	۲۹۱	۴۳۸	۶۹۶	۳۳	۳۱۳۲	۳۰۰

* منظور از «تالیف» انواع آثار، به جز ترجمه (از جمله: تالیف، گردآوری، تلخیص، تحقیق، تصحیح، تنظیم، شعر و...) است.

** منظور از موضوع «آموزشی و کمک درسی» کلیه کتاب هایی است که به نحوی با مواد درسی و برنامه های آموزشی تمام مقاطع تحصیلی مربوط هستند و مخاطبان آنها دانشجویان و دانش آموزان از پیش دبستانی تا دانشگاهی هستند.

تعداد ناشران	تعداد پدیدآورندگان:				تعداد کتابهای افسست
	مؤلف*	مترجم	زن	مرد	
۲۸۱	۸۳	۵۳۱	۳۴	۱۰۶	۴۶

* منظور از «مؤلف» پدیدآورندگان به جز مترجم (مانند نویسنده، شاعر، گردآورنده، مصحح و...) است

استقبال تایلند از یادنامه امام (ره)

بهداشت از کورت ونه گات نویسنده و شاعر آلمانی الاصل که به دلیل آثار ضدآمریکایی اش شهره است تقدیر به عمل آوردند.

مراسم تجلیل از ونه گات با خواندن قطعه هایی از داستان های او آغاز شد و جان هیکنلوپر (شهردار ایالت کریس رانسیک (شاعر ملی) ارین تراب (رئیس اداره فرهنگی) و چند تن از اساتید دانشگاه کلورادو، بخش هایی از آثار ونه گات را برای حاضران قرائت و اندیشه ها و نوشته های طنزآمیز این نویسنده نیز مورد بحث قرار گرفت. کورت ونه گات در شهر ایندیاناپولیس واقع در ایالت ایندیانا ای آمریکا از نسل چهارم مهاجران آلمانی-آمریکایی زاده شد و پیش از آن که در بحبوحه جنگ جهانی دوم به ارتش بپیوندد در دانشگاه کورنل در رشته شیمی تحصیل کرد. این نویسنده آمریکایی اولین رمان خود را در سال ۱۹۵۱ میلادی با نام «پیانوی نوازنده» منتشر کرد. مضمون این کتاب که به قدرت یافتن ماشین ها در جهان می پردازد، موجب شد بسیاری وی را در زمره نویسندگان علمی تخیلی تصور کرده و توجه چندانی به او نکنند. او حدود یک دهه بعد - در سال ۱۹۶۳ - با انتشار کتاب «گهواره گربه»، تحسین منتقدان را برانگیخت. این رمان هجویه ای بود از علم نوین که به گفته ونه گات، وعده پیشرفت می دهد اما جهان را به پایان خود سوق می دهد.

نورمن میلر درگذشت

نورمن میلر، نویسنده سرشناس آمریکایی هفته گذشته به علت از کارافتادگی کلیه درگذشت. میلر که به عنوان «فرزند خشن ادبیات آمریکایی» مشهور بود، در بین دهه های ۵۰ تا ۷۰ چهره مسلط ادبیات کشورش به شمار می رفت.

نورمن میلر در روز ۳۱ ژانویه ۱۹۲۳ در لانگ برانچ در نیوجرسی متولد شد. او نخستین داستان کوتاه خود را در سن ۱۲ سالگی نوشت. وی که در سن ۸۴ سالگی در بیمارستان مونت سائینا در شهر نیویورک درگذشت، در رشته مکانیک هوانوردی از دانشگاه هاروارد فارغ التحصیل شد. سپس به جبهه جنگ در اقیانوس آرام اعزام شد.

در خاتمه جنگ نخستین کتاب خود به نام «برهنه ها و مرده ها» که واقعتی خشن از جنگ بود را نوشت و در سن ۲۵ سالگی به شهرت رسید. از این کتاب به عنوان یکی از بهترین آثار ادبی آمریکا پس از جنگ نام برده می شود. نورمن میلر به دلیل نثر گزنده اش جایگاه ویژه ای در صحنه ادبیات آمریکا داشت.

نورمن میلر در دوران حیاتش بیش از ۴۰ اثر منتشر کرد که به اغلب زبان های جهان ترجمه شده است. از جمله آثار مشهور میلر می توان از

کتاب های «یک رویای آمریکایی»، «چرا در ویتنام هستیم»، «ارتش های شب»، «آواز جلا»، «مریلین»، «هارلو و شبحش» و «دژری در جنگل» نام برد. نورمن میلر دو بار برای تالیف کتاب های «ارتش های شب» و «آواز جلا» در سال ۱۹۶۸ و «آواز جلا» در سال ۱۹۷۹ برنده جایزه معتبر پولیتزر شده بود.

میلر از بنیان گذاران هفته نامه ادبی ویلیج ویس در نیویورک بود. میلر چندین کتاب و مقاله سیاسی هم نوشته و در حوزه سیاست هم فعال بود به علت حضور در تظاهرات ضد جنگ ویتنام بازداشت شد. نورمن میلر بارها در آثارش اقدامات غیرقانونی و پنهانی «اف بی آی» و «سیا» را فاش کرده بود.

نورمن میلر از مخالفان سرسخت جورج دبلیو بوش، رئیس جمهور آمریکا محسوب می شد. او در سال ۲۰۰۶ نشان لژیون دونور که برجسته ترین نشان فرانسه است را دریافت کرده بود.

نامزدهای اعلام شده در پیش فهرست این دوره از رقابت های ادبی دوبلین شامل ۱۲۷ نویسنده از سراسر جهان است.

از جمله نامزدهای این دوره از جوایز دوبلین می توان به «مارگارت اتوود» (برنده جایزه فستیوال بین المللی و ادبی مونترال)، «پل استر» (برنده معتبرترین جایزه ادبی اسپانیا)، «پیتر کری» (برنده دو جایزه ادبی بوکر من)، «کورماک مک کارتی» (برنده جایزه پولیتزر) و «توماس پینچون» اشاره کرد.

فهرست نهایی نامزدهای جایزه ۱۰۰ هزار یورویی دوبلین ۲ آوریل سال ۲۰۰۸ میلادی اعلام و برندگان این دوره از رقابت ها ۱۲ ژوئن سال ۲۰۰۸ (تابستان ۸۷) اعلام می شود.

جایزه ۱۵ هزار دلاری برای عادل محمود

«عادل محمود» روزنامه نگار، شاعر و نویسنده نامدار سوری که به دلیل سبک آثارش در میان خوانندگان عرب از جایگاه ویژه ای برخوردار است، هفته گذشته نخستین جایزه سازمان فرهنگی دبی را برای بهترین رمان ادبی از آن خود کرد.

این جایزه که ارزش آن ۱۵ هزار دلار است در حالی که به محمود برای نگارش رمان «تابد و یک روز» تعلق گرفت که عادل محمود اثر خود را تنها دو روز مانده به پایان زمان ارسال آثار توسط پست فوری به دست داوران مسابقه رساند.

این نویسنده در سال ۱۹۴۶ در شهر لاذقیه در سوریه متولد و حدود ۳۰ سال در کشورهای سوریه، قبرس، تونس و یوگسلاوی به حرفه روزنامه نگاری مشغول بوده است.

از مهم ترین آثار ادبی وی می توان به «پیراهن آبی برای جسدهای فاخر»، «از سنگ ساخته ایم»، «اسیاهه هایی از دنیا»، «استعاره مکان» همچنین مجموعه ای از داستان های کوتاه به نام «قبائل» اشاره کرد.

تجلیل از مرد بی وطن

هفته گذشته مراکز فرهنگی ایالت کلورادوی آمریکا با همکاری دانشگاه کلورادو و مرکز علوم

هفته گذشته هیئت داوران جایزه ادبی دسامبر، یانیک هائل نویسنده فرانسوی را در حالی شایسته دریافت جایزه ۲۰۰۷ دسامبر معرفی کرد که این نویسنده ۴۰ ساله فرانسوی برای تالیف رمان «دایره» از سوی انتشارات گالیما جایزه نقدی ۳۰ هزار یورویی را نیز دریافت کرد.

رمان «دایره» داستان اول شخصی است که تصمیم می گیرد برای رفتن به محل کار خود سوار متری نشود و به زندگی یکنواخت خود خاتمه دهد و به جستجوی شادی های زندگی برود. از دیگر آثار یانیک هائل می توان به رمان های «بر آورد میان بهمین ها» و «دییاجه ای در مورد مرگ فرانسوی» اشاره کرد.

جایزه ادبی دسامبر هر ساله مقارن با آغاز ماه آخر میلادی به نویسنده ای نوآور در فرانسه اعطا می شود.

اهدای جایزه ادبی گنکور به ژیل لروی

با گذشت چند هفته از اعلام نتیجه هیئت داوران گنکور سرانجام اعضای این هیئت جایزه ادبی گنکور، معتبرترین جایزه ادبیات فرانسه را به ژیل لروی نویسنده فرانسوی اعطا کرد.

ژیل لروی نویسنده فرانسوی برای تالیف رمان «نوی آلاباما» توسط انتشارات مرکوردو فرانس در حالی برنده این جایزه شد که رمان کوتاه وی روایت سرنوشت غم انگیز زلدا فیتز جerald، همسر فرانسیس اسکات فیتز جerald، نویسنده آمریکایی را به تصویر می کشد. نویسنده در این اثر چهره حساس این زن جوان با شخصیتی پیچیده را که همواره محکوم است در سایه یک نویسنده بزرگ زندگی کند به تصویر کشیده است.

ژیل لروی که ابتدا روزنامه نگار بوده است در سال های ۱۹۹۰ پاریس را ترک کرده و وقت خود را صرف نویسندگی کرد. از آثار مشهور او می توان به رمان «حیثی» اشاره کرد.

نامزدهای گرانترین جایزه ادبی جهان

جایزه ادبی دوبلین که گرانترین جایزه ادبیات جهان محسوب می شود، هفته گذشته لیست اسامی کاندیداهای این دوره از رقابت ها را منتشر کرد. تعداد

کتاب «خمینی کیست» با استقبال بی نظیر مسلمانان در بانکوک روبه رو شده و برای بار دوم نیز نایاب شد. چاپ دوم این کتاب که توسط یک شیعه تایلندی منتشر شده است علاوه بر مسلمانان و شیعیان تایلند از سوی دیگر اقشار جامعه تایلند نیز مورد استقبال قرار گرفته است.

سید محمود شاه حسینی از مسلمانان شیعه تایلند چاپ دوم این اثر را در آبان ماه جاری منتشر کرده است. این کتاب قبلاً به زبان تایی منتشر شده بود پس از مدت کوتاهی همه نسخه های آن به فروش رسید و نایاب شد.

نویسنده در مقدمه این کتاب نوشته است: «ساخت و افتتاح مسجد روح اله در شهر ناخان سیتامارات در جنوب تایلند نویسنده را به این فکر انداخت که کتاب «خمینی کیست» را دوباره منتشر کند تا یاد آن بزرگوار یک بار دیگر برای مسلمانان تایلند یادآوری شود.»

بریتانیا مترجمان خود را شناخت

هفته گذشته مرکز فرهنگی «سات بنک» در لندن اقدام به معرفی برندگان هفت جایزه ترجمه بریتانیایی کرد. این رقابت ادبی و جوایز آن با هدف اهمیت دادن به ادبیات خارجی و ترجمه های عالی در ادبیات انگلیسی توسط انجمن نویسندگان بریتانیا برپا می شود.

جایزه اول امسال به سارا آدامز به خاطر ترجمه کتاب «درست مثل فردا» نوشته «فیزه گوئن» در حالی تعلق گرفت که سایر برندگان این رقابت ادبی عبارتند از: نیک کستور برای ترجمه رمان «آوای خوابیده» نوشته «دلچه کاجون» از زبان اسپانیایی، فاروق عبدالوهاب برای ترجمه رمان «مسافرخانه» نوشته «خیری شلیبی» از زبان عربی، سالی آن اسپنسر برای ترجمه رمان «هجوم» نوشته «فرانک ساتزینگ» از زبان آلمانی، سوزان ماسوتی به خاطر ترجمه رمان «دفتر چه یادداشت پدرم» نوشته «قادر عبدالله» جوان ترنبول برای ترجمه کتاب «هفت داستان» نوشته «سیگیزموند کرژیرونوفسکی» از زبان روسی.

اهدای جایزه ادبی دسامبر به یانیک هائل

روایت اول شخص

قهقهه در خلأ

محمد منصور هاشمی؛ پژوهشگر فلسفه

کتابی که اکنون در حال به انجام رساندنش هستم نامش را 'ناهمتاریخی' گذاشته‌ام. موضوع این کتاب تأمل در نسبت کشورهای حاشیه تجدد و به طور خاص ایران با تجدد است. در این تأملات فلسفی-انتقادی که مبتنی بر تحقیقاتی است که پیش تر انجام داده‌ام، مجموعه‌ای از مفاهیم ساخته‌ام، از جمله همین مفهوم ناهمتاریخی که امیدوارم بتواند برای پرسش‌هایی که درباره وضع تاریخی ما مطرح است کلیدهایی در اختیار علاقه‌مندان قرار دهد.

کار دیگری که در دست دارم و همچنان در مرحله مطالعه و فیش برداری است، پژوهشی است درباره سنت‌گرایی به طور اعم و سید حسین نصر به طور اخص. این کار در ادامه کتاب‌های قبلی من هویت‌اندیشان و میراث فکری احمد فردید که چاپ سوم آن اخیراً به بازار آمد و 'دین‌اندیشان متجدد: روشنفکری دینی' است و پژوهشی است درباره بخش دیگری از تاریخ اندیشه در ایران معاصر.

آخرین کاری هم که از من منتشر شده و دو سه ماهی است وارد بازار کتاب شده رمانی است با نام 'قهقهه در خلأ' که انتشارات کویر آن را منتشر کرده است.

کوه‌زایی‌های زمین

دکتر محسن پورکرمانی؛ زمین‌شناس

کتابی با عنوان 'زمین ساخت' تألیف کرده‌ام که این روزها مراحل چاپ را سپری می‌کند. این کتاب به مباحث مختلف تکنونیک صفحه‌ای و حرکت قاره‌ها و کوه‌زایی‌های مختلفی که در سطح کره زمین رخ داده است، می‌پردازد. این کتاب توسط انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر به چاپ خواهد رسید.

علاوه بر این دو کتاب دیگر نیز با ویرایش جدید برای چاپ دوم حاضر شده است. کتاب اول با عنوان 'لرزه زمین ساخت یا ساینموتکتونیک' توسط نشر شرکت مهندسی مشاور دزآب و کتاب بعدی با عنوان 'لرزه خیزی ایلام' توسط انتشارات دانشگاه شهید بهشتی در حال تجدید چاپ هستند.

همه چیز درباره سینمای مستند

محمد تهامی نژاد؛ پژوهشگر سینما

هم اکنون مشغول ترجمه بخش‌هایی از کتاب دایرة‌المعارف بزرگ سینمای مستند هستم و تلاش کرده‌ام تا از این دایرة‌المعارف ارزشمند جهانی که به سرپرستی و سروراستاری یان آیتکن منتشر شده چند مقاله برجسته با موضوع فیلم مستند و شالوده‌شکنی، فیلم مستند مردم‌نگارانه و مستندهای شاعرانه و... را به فارسی ترجمه کنم. البته هنوز با ناشر خاصی در این باره به توافق نهایی نرسیده‌ام.

کار بعدی من در اصل تلاشی است برای تجدید چاپ چند اثر که چندی است جزو آثار نایاب در حوزه سینمای مستند هستند. اولین کتاب اثری است که پیش تر با عنوان 'سینمای مستند ایران؛ عرصه تفاوت‌ها' از سوی انتشارات سروش منتشر شد و تصور می‌کنم در آینده‌ای نه چندان دور تدارک تجدید چاپ آن را مهیا کند.

احتمالاً به دلیل تمام شدن چاپ کتاب مقدمه‌ای بر مستند تلویزیونی 'که سال گذشته توسط همین ناشر روانه بازار شد این اثر نیز تجدید چاپ خواهد شد.

یک کتاب هم سال‌ها پیش (۱۳۷۴) از بنده توسط انتشارات سینما منتشر شد با عنوان 'فیلمنامه تاریخ سینمای ایران'. این کتاب هم چند سالی هست که نایاب شده و امیدوارم ناشر محترم با گذشت ۱۲ سال از انتشار اثر حاضر، آن را تجدید چاپ کند.

تجربه های دینی

حجت‌الاسلام قاسم کاکایی؛ پژوهشگر فلسفه اسلامی

نشر هرمس پس از تجدید چاپ کتابهای 'عوامل خیال' اثر ویلیام چیتیک اسلام شناس معاصر و 'وحدت وجود به روایت ابن عربی و مایستر اکهارت' که در سال ۸۲ برنده جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران شد، قصد دارد تا برگردان مرا از کتاب 'پیروی از محمد (ص)' یا 'اقتدا به محمد (ص)' اثر کارل ارنست - اسلام شناس آمریکایی - منتشر کند. نویسنده این کتاب در ضمن بررسی تاریخ ارتباط بین مسلمانان و سایر اهل کتاب، برخورد‌های مسلمانان و مسیحیان در قرون وسطا و... با نگاهی تحلیلی، حادثه‌ی ۱۱ سپتامبر را بررسی می‌کند و در مقام دفاع از مسلمانان بر می‌آید. در حال حاضر مشغول سامان دادن به کتابی هستم که در واقع تعلیق و شرحی است بر کتاب 'مقامات العارفین و منازل السائرین' اثر غیاث‌الدین منصور دشتکی.

دشتکی که از فیلسوفان برجسته مکتب شیراز به شمار می‌آید در کتاب خود در ضمن پرداختن به مباحثی نظیر تأثیر موسیقی در تجربه عرفانی، بحث عشق حقیقی و عشق مجازی و... مقام‌های مختلف عارفان و احوال گوناگونی که آن‌ها در مراحل مختلف واجد آن می‌شوند، را مورد بحث قرار می‌دهد و سرانجام بحث تجربه‌ی دینی (و این که در هر مرحله‌ای، عارف چه چیزی را تجربه می‌کند) و تفاوت‌های آن در بین عارفان را مورد بررسی قرار می‌دهد.

این کتاب را انتشارات فرهنگستان هنر ابتدای سال آینده با عنوان 'فلسفه‌ی عرفان از دیدگاه غیاث‌الدین منصور دشتکی' منتشر خواهد کرد.

نقد چامسکی بر آمریکا

خجسته کیهان؛ مترجم

نشر افق در تدارک است تا کتاب 'نگاهی انتقادی به سیاست آمریکا' را که یک برگردان با محوریت تأثیر آمریکا بر سازمان‌های بین‌المللی و قراردادهای پیشین بین اروپا و آمریکا در ضمن گفت‌وگو با نوام چامسکی زبانشناس معاصر آمریکایی و منتقد سیاست‌های یکسونگرانه آمریکا و دولتمردان آن به روی پیشخوان کتابفروشی‌ها بفرستد. کتاب حاضر حاصل یک گفت‌وگوی مفصل با چامسکی است که توسط دو روزنامه‌نگار فرانسوی صورت گرفته و بنده نیز آن را از زبان فرانسه به فارسی برگردانده‌ام.

کتاب بعدی من ترجمه‌ای است از رمان 'داستان کوتاه پست مدرن من قهرمان نیستم!' نوشته پیراوتن گرونه، نویسنده معاصر فرانسوی که تاکنون اثری از او به فارسی ترجمه نشده است و به نوعی این کتاب اولین اثری است که در مقام معرفی او به فارسی زبانان ترجمه می‌شود. کتاب حاضر قطعات کوتاهی را در کنار هم گردآورده که در عین گسستگی، یک موضوع را دنبال می‌کنند.

ترجمه‌ای نیز از رمان مشهور 'خانم دالوی' ویرجینیا وولف صورت داده‌ام که توسط نشر نگاه روانه بازار خواهد شد.

یک داستان بلند از مارگریت دوراس نویسنده معاصر فرانسوی با عنوان 'ملایم و نغمه خوان (مودر تو کانتابلیه)' به فارسی ترجمه کرده‌ام که از سوی نشر علمی منتشر خواهد شد. رمان حاضر از جمله کارهای برجسته دوراس است که با اثری شاعرانه جزو آثار پست مدرن به شمار می‌آید. البته باید عنوان کنم که این رمان در دوران جوانی دوراس به رشته تحریر درآمده است.

شعر سرخ

محمود سجادی؛ منتقد و شاعر

انتشارات نوید شیراز هفته گذشته مجموعه‌ای از مقالات بنده را درباره مباحث نظری شعر با عنوان 'میلاد و ماندگاری شعر' روانه بازار کرد و هم اکنون منتظر هستم تا نشر صریح مجموعه دیگری از مقاله‌های مرا با عنوان 'شعر فریاد، شعر اعتراض' به روی پیشخوان کتابفروشی‌ها بفرستد.

'شعر فریاد، شعر اعتراض' دربرگیرنده چیزی حدود ۱۲ مقاله با موضوع شعر مقاومت ایران از آغاز تا امروز است و بنده در این مقالات سعی کرده‌ام تا مقاومت شاعران در مقابل جباران، شاهان

زورگو و در عین حال بیگانگان را مورد تحلیل و واشکافی قرار دهم. مجموعه‌ای از گزیده‌های چهل سال شاعری نیز به درخواست جناب علیرضا قزوه برای انتشار در مجموعه‌های شاعران معاصر که با حمایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی توسط نشر تکا در دست انجام است آماده کرده و تحویل ناشر داده‌ام.

این مجموعه که در حجمی بالغ بر ۲۵۰ صفحه منتشر خواهد شد، علاوه بر گزیده‌هایی از کارهای قبلی، شعرهای جدید چاپ نشده بنده را نیز در بر گرفته است و عنوان 'با مهر به گذشته بنگر' را بر روی جلد خواهد داشت.

حسین فتاحی

حسین فتاحی

کتاب آخر بنده پژوهشی است که در آن سویه‌های مختلف ادبیات فولکلور نظیر شعر، نثر، مثل، مثل، لالایی‌ها و سوگ سروده‌ها و تأثیر آن بر ادبیات معاصر مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و در این کتاب به نقش ادبیات فولکلور در ماندگاری شعر و داستان معاصر پرداخته شده است. عنوان چند مقاله از این مجموعه طنز و طبیعت در شعر فولکلور ایران، نفوذ ادبیات فولکلور در داستان و... است.

گام به گام با داستان

حسین فتاحی؛ داستان‌نویس

کتاب 'داستان، گام به گام' در مراحل چاپ به سر می‌برد. این کتاب آموزش داستان‌نویسی است که توسط انتشارات صریح روانه بازار خواهد شد.

کتاب دیگری نیز نوشته‌ام که این روزها مراحل تصویرگری را پشت سر می‌گذارد. این کتاب حاوی شش داستان از شاهنامه برای کودکان است که نشر بنفشه آن را منتشر خواهد کرد.

رمانی نیز در دست دارم که کار نوشتن آن هنوز به پایان نرسیده است. این رمان روایتی است مابین واقعیت و خیال که برای گروه سنی (ج و د) در نظر گرفته شده است. برای چاپ این کتاب هنوز با ناشر خاصی وارد مذاکره نشده‌ام و ترجیح می‌دهم بعد از اتمام کار به این امور بپردازم.

زیبایی در نظر متفکران مسلمان

دکتر حسن بلخاری؛ مدرس فلسفه هنر

چندی است که کتاب 'معنا و مفهوم زیبایی در المناظر و تنقیح المناظر' را برای انتشار تحویل انتشارات فرهنگستان هنر داده‌ام. این کتاب با نگاهی متن پژوهانه به تعریف زیبایی از منظر دو تن از متفکران جهان اسلام یعنی ابن هیثم در رساله المناظر و تنقیح المناظر نوشته کمال‌الدین فارسی می‌پردازد.

کتاب دیگر بنده پژوهشی است درباره معنا و مفهوم صناعت در رسائل الصفا که با برگردان رساله پنجم از رسائل اخوان الصفا همراه شده است.

این کتاب عنوان مفهوم هنر و زیبایی در رسائل اخوان الصفا را بر روی جلد خواهد داشت.

جز این دو، سه کتاب دیگر نیز از زیبایی‌شناسان مطرح شرق با محوریت سیر تکامل نقاشی، معماری و نقش شمایل‌نگاری در تبیین آیین‌های بودایی و هندی به فارسی برگردانده‌ام که به زودی از سوی فرهنگستان هنر منتشر خواهند شد.

اثر اول برگردانی است از کتاب 'معبود هندو' نوشته میاکالا کشمی و کتاب دوم با عنوان 'عناصر شمایل‌نگاری بودا' اثر کوماراسوامی و سرانجام 'سیترا سوترا' برگردانی از پژوهش چارول دار مخرجی درباره سیر نقاشی و معماری در آیین هندو است.

از این چند کتاب که بگذریم کتابی با عنوان 'آشنایی با فلسفه هنر' تحویل انتشارات سوره مهر داده‌ام که تصور می‌کنم در آینده‌ای نه چندان دور روانه بازار شود.

من در این کتاب که به صورت ترجمه -تالیف سامان یافته به بررسی تبارشناسی هنر و فن صناعت در آثار فیلسوفان برجسته غرب نظیر افلاطون، ارسطو، کانت و... پرداخته‌ام که چکیده‌ای از آرای آنها نیز برای کمک به پژوهشگران به فارسی ترجمه شده است.